

T.C.
POLİS AKADEMİSİ
GÜVENLİK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
SUÇ ARAŞTIRMALARI ANABİLİM DALI

**HİZBULLAH TERÖR ÖRGÜTÜ: YAPILANMASI,
FAALİYETLERİ VE SON DURUMU**

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Hüseyin GÜRTEKİN

Danışman
Doç.Dr. Aytekin GELERİ

ANKARA - 2008

T.C.
POLİS AKADEMİSİ
GÜVENLİK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
SUÇ ARAŞTIRMALARI ANABİLİM DALI

**HİZBULLAH TERÖR ÖRGÜTÜ: YAPILANMASI,
FAALİYETLERİ VE SON DURUMU**

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Hüseyin GÜRTEKİN

..... Jüri Başkanı	 Jüri Üyesi	 Jüri Üyesi
-----------------------	---------------------	---------------------

Tez Sınavı Tarihi:/...../200...

T.C.
POLİS AKADEMİSİ BAŞKANLIĞI
GÜVENLİK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlardan her seferinde yollama yaparak yararlandığımı belirtir; bunu şerefimle beyan ederim.

Enstitü veya başka herhangi bir mercii tarafından belli bir zamana bağlı kalmaksızın, tezimle ilgili bu beyana aykırı bir durumun tespit edilmesi durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

17.07.2008

Hüseyin GÜRTEKİN

ÖNSÖZ

Hizbullah terör örgütü Türkiye’de vatandaşlarımızın dini hassasiyetlerini ve duygularını istismar ederek taban kazanmaya çalışan bir örgüttür. Diğer dini motifli terör örgütlerinde olduğu gibi, şiddet eksenli eylemleri dinin bir gereğiymiş gibi mensuplarına anlatmakta ve dini açıdan yeterli bilgiye sahip olmayan bu insanları kendi eylemlerinde kullanmaktadır.

Geçmişte Konca KURİŞ, İzzettin YILDIRIM ve Gaffar OKKAN gibi önemli isimleri acımasızca öldüren eli kanlı bu örgütün, halen faaliyetlerinin devam ettiği ve bu nedenle dikkatlice takip edilmesinin gerekliliği açıkça ortadadır. Bu çalışmada Hizbullah terör örgütünün kanlı geçmişi ve günümüz stratejisi ele alınmıştır. Hizbullah terör örgütü ile mücadele ederken göz önünde bulundurulması gereken hususlar ve önerilere yer verilmiştir.

Bu çalışma ile Hizbullah terör örgütünün toparlanma çalışmaları ve günümüz faaliyetleri mercek altına alınacak aynı zamanda örgüt lideri İsa ALTISOY’un yazmış olduğu “Kendi Dilinden Hizbullah” isimli kitapla ilgili analizlere yer verilecektir. Sonuç ve değerlendirmeler kısmında ise örgütün özelliklerinden yola çıkılarak güvenlik politikalarına ilişkin değerlendirmelere ve örgütün taban kazanmasını engelleyeceğini düşündüğümüz önerilere yer verilecektir.

Ayrıca hayatımın hiçbir aşamasında beni yalnız bırakmayan ve kendime güven duymamı sağlayan anneme, babama ve kardeşim Merve’ye şükranlarımı sunarım.

ÖZET

Gürtekin, Hüseyin, (2008), Hizbullah Terör Örgütü: Yapılanması, Faaliyetleri ve Son Durumu, Yüksek Lisans Tezi, Danışman: Doç. Dr. Aytekin Geleri, 90 s.

Hizbullah terör örgütü, Türkiye’de İran benzeri şer’i esaslarla yönetilen bir devlet kurmayı amaçlayan bir terör örgütüdür. Bu örgüt amacına ulaşmak için; Tebliğ, Cemaat ve Cihat aşamalarından oluşan üç aşamalı bir stratejiyi benimsemiştir. Hizbullah terör örgütü Lübnan Hizbullah’ı ile karıştırılmamalıdır, iki örgüt arasında organik bir bağ bulunmamaktadır.

Güvenlik güçlerinin Hizbullah terör örgütüne yönelik 2000 yılından itibaren gerçekleştirdiği başarılı operasyonlar neticesinde, örgütle mücadelede yeni bir döneme girilmiştir. Bu yeni süreç Hizbullah terör örgütünü zorunlu bir değişim sürecine itmiştir. Geçmiş dönemlerde tamamen karşı olmasına rağmen örgüt, dernekler, dergiler ve yayınevleri faaliyete geçirmiş, bu legal kuruluşlar aracılığıyla yardım organizasyonları düzenlenmekle birlikte, yurtdışında gelişen “İsrail/Filistin-Lübnan çatışması, Irak’taki gelişmeler, karikatür krizi, Papa’nın açıklamaları vb” konularla ilgili etkinlikler gerçekleştirmeye başlamıştır.

Sonuç ve değerlendirme kısmında ise dini motifli bir terör örgütü olan Hizbullah terör örgütü ile mücadele ederken göz önünde bulundurulması gereken hususlar ile uygulanmasının faydalı olacağı düşünülen bir takım önerilerde bulunulacaktır

Anahtar Sözcükler: Hizbullah, Cihat, Dini Motifli Terör, Domuz Bağı, Propagandif Faaliyetler.

ABSTRACT

Gürtekin, Hüseyin, (2008), Hizbullah Terror Organization: Structure, Activities and Final Situation, MA Dissertation, Supervisor: Associate Prof. Dr. Aytekin Geleri, 90 s.

Hizbullah is a terrorist organization that has an objective to establish an Islamic state ruled by shariah provisions like İran. This organization has adopted a triad strategy of “Tebligh-Jamaat-Jihad” to accomplish his goal. Because of no organic ties/connections with each other, Hizbullah terrorist organization must not be confused with Lebanon Hizballah.

As a result of significant blows due to successful law enforcement operations since 2000, a new term has started to handle with the organization. This new process has forced the terrorist organization into a compulsory to change the strategy. Despite the inclinations to oppose the legal activities in the past, terrorist organization started to conduct them through associations, publications, magazines etc. It not only has charity activities using those legal structures, but also has acted as a reflex of the incidents like “Israel-Palestine-Lebanon Conflict”, “Situation in Iraq”, “Pope’s explanations” etc.

On conclusion and assessment, there will be points to consider for and advices thought to be useful for struggling against one of the religiously motivated terrorist organization Hizbullah.

Key Words: Hizbullah, Jihad, Religious Motivated Terror, Hog Tie, Propagandif Activities.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ-----	I
ÖZET-----	V
ABSTRACT-----	VI
GİRİŞ -----	1

BİRİNCİ BÖLÜM

DİNİ MOTİFLİ BİR TERÖR ÖRGÜTÜ OLARAK HİZBULLAH

1. TÜRKİYE’DE DİNİ KESİMLERİN GENEL TASNİFİ -----	2
1.1. Mütedeyyin Halk Kitlesi-----	5
1.2. Dini Şahsi ve Siyasi Yönden İstismar Eden Kesimler -----	6
1.3. Radikal Dini Gruplar -----	7
1.4. Dini Motifli Terör Örgütleri -----	8
2. HİZBULLAH TERÖR ÖRGÜTÜNÜN GENEL YAPISI -----	12
2.1. Şura -----	12
2.2. Siyasi Lider-----	13
2.3. Dini Lider-----	13
2.4. Askeri Kanat-----	14
2.4.1. Birim Sorumluları -----	15
2.4.2. Eylem Timleri -----	15
2.4.3. Siyasi Kanat -----	16
2.4.4. Yükseköğretim Birimi -----	17

2.4.5. Ortaöğretim Birimi -----	17
2.4.6. Halk Birimi -----	17
2.4.7. Lojistik Birimi -----	18
3. HİZBULLAH'IN TÜRKİYE'DEKİ OLUŞUM SÜRECİ -----	19
4. HİZBULLAH – PKK ÇATIŞMASI -----	21
5. ESKİ DOST YENİ DÜŞMAN: HİZBULLAH MENZİL -----	24
6. HİZBULLAH TERÖR ÖRGÜTÜNÜN AMACI-----	26
7. ÖRGÜTÜN MADDİ KAYNAKLARI-----	27

İKİNCİ BÖLÜM

PROPAGANDİF FAALİYETLER VE TABAN KAZANMA ÇALIŞMALARI

1. TERÖR ÖRGÜTLERİNDE PROPAGANDİF FAALİYETLER -----	29
2. HİZBULLAH TERÖR ÖRGÜTÜNÜN PROPAGANDİF FAALİYETLERİ	30
3. HİZBULLAH TERÖR ÖRGÜTÜNÜN PROPAGANDA TEMALARI -----	31
4. HİZBULLAH TERÖR ÖRGÜTÜNÜN PROPAGANDA TEKNİKLERİ ---	34
4.1. Yazılı Materyaller ve Kasetler-----	35
4.2. Susa (Yolaç) Köyüne Yapılan Ziyaretler -----	38
4.3. İnternet Siteleri-----	39
5.DİNİ MOTİFLİ TERÖR ÖRGÜTLERİNDE GRUP VE GRUP DİNAMİĞİ	39
6. HİZBULLAH İDEOLOJİSİ VE MİLİTAN KİMLİĞİ-----	42
7. ÖRGÜTÜN TABAN KAZANDIĞI YERLER VE ELEMAN TEMİN ETME YÖNTEMLERİ -----	44
7.1.Camiler -----	45
7.2.Okullar -----	47
7.3.Aile Ve Arkadaş Çevresi -----	47
7.4.Cezaevleri -----	48

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

HİZBULLAH'IN BAŞLICA EYLEMLERİ VE MALAZGİRT OPERASYONU

1. HİZBULLAH TERÖR ÖRGÜTÜNÜN EYLEM ÇEŞİTLERİ VE SANSASYONEL EYLEMLERİ -----	50
1.1. Neve Şalom Sinagoguna Bombalı Saldırı (1992) -----	51
1.2. Süryani Papazlar Lahdo BARINÇ ve Melki TOK'un Kaçırılması (1994) -----	51
1.3. Konca KURİŞ'in Öldürülmesi (1998)-----	52
1.4. Nurcu Lider İzzettin YILDIRIM'ın Öldürülmesi (1999)-----	53
1.5. Diyarbakır İl Emniyet Müdürü Gaffar OKKAN'ın Öldürülmesi (2001) -----	54
2. HİZBULLAH TERÖR ÖRGÜTÜNE KARŞI GERÇEKLEŞTİRİLEN MALAZGİRT OPERASYONU (17 OCAK 2000) -----	55

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

YURTDIŞINA AÇILIM VE TOPARLANMA ÇABALARI

1. HİZBULLAH TERÖR ÖRGÜTÜNÜN YURT DIŞI FAALİYETLERİ -----	61
2. HİZBULLAH'IN TOPARLANMA ÇABALARI -----	63
3. DEĞİŞEN STRATEJİ; LEGAL AÇILIMLAR -----	65
4. LEGALLEŞME SÜRECİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER-----	66
5.LEGALLEŞMENİN İLK ADIMI; “KENDİ DİLİNDEN HİZBULLAH” ----	68
5.1. Yeni Lider; İsa ALTSOY = İ. BAGASI -----	68
5.2. “Kendi Dilinden Hizbullah” Kitabının İçerik İncelemesi -----	69

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	75
KAYNAKÇA	81

GİRİŞ

Geçmiş yıllarda çok sayıda silahlı eylem gerçekleştiren Hizbullah terör örgütü, güvenlik güçlerinin 2000 yılından itibaren gerçekleştirdiği kapsamlı operasyonlar sonucu, legal alanla sınırlı faaliyetlere yönelmek zorunda kalmıştır.

2003 yılı itibari ile legal alandaki faaliyetlerine hız veren örgüt; birçok alanda faaliyet gösteren legal kuruluşlar kurarak propagandif faaliyetlerine bu kurumlar aracılığı ile devam etmektedir. Örgütün özellikle toplumda yankı bulan karikatür krizi, Filistin-İsrail çatışması vb konuları kullanarak toplantı ve gösteri yürüyüşleri düzenledikleri bilinmektedir. PKK ve Hizbullah terör örgütleri arasında geçmiş dönemde yaşanan çatışmalar dikkate alındığında, PKK terör örgütü tarafından benzer yeni eylemlerin gerçekleştirilmesi halinde Hizbullah terör örgütünün taktik değişikliğine gidebileceği ve iki örgüt arasında yeniden silahlı eylemlerin başlayabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

Bu çalışmada Hizbullah terör örgütünün kronolojik geçmişi farklı bir üslupla ele alınacaktır. Örgütün taban kazanma faaliyetleri ve propaganda teknikleri üzerinde durulacaktır. Özellikle 2000 sonrasında örgütü taktik değiştirmeye zorlayan faktörler tartışılacak ve örgütün fotoğrafı çekilmeye çalışılacaktır. İlerleyen bölümlerde, Hizbullah terör örgütünün yeni döneminin bir ürünü olan örgütün günümüz lideri İsa ALTSOY tarafında yazılan, “*Kendi Dilinden Hizbullah ve Mücadele Tarihinden Önemli Kesitler*” isimli kitabın incelemesine yer verilecektir.

Sonuç olarak; Hizbullah terör örgütü faaliyetlerini çok büyük oranda legal alana kaydırduğu bu süreçte örgütün, mecbur kalmadıkça, illegal eylemlere yönelmeme kararlılığı içerisinde olduğu ve legal alandaki kazanımlarını kaybetmemek amacıyla, yakın süreçte, zorunlu koşullar oluşmadıkça, illegal eylemlere yönelmeyeceği öngörülmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

DİNİ MOTİFLİ BİR TERÖR ÖRGÜTÜ OLARAK HİZBULLAH

1. TÜRKİYE’DE DİNİ KESİMLERİN GENEL TASNİFİ

Din, insanların bireysel ve toplumsal yaşamlarının temelinde yer alan önemli bir kurumdur. Din, tarih boyunca toplumların oluşumunda ve değişiminde önemli etkilerde bulunmuştur. Dinin toplum üzerinde etkileri olduğu gibi, toplumun da din üzerinde etkileri mevcuttur. Toplumı meydana getiren gruplardaki değişiklikler ister istemez diğer grupları ve hatta yerine göre toplumun tamamını etkilemek suretiyle zincirleme reaksiyonlar oluşturabilmektedir. Dinin çatışmaların odağını oluşturduğu toplumlarda; toplumu oluşturan gruplarda yaşanacak menfi değişimler olumsuz zincirleme reaksiyonlara neden olabilmektedir.

Din, toplumsal yaşamda huzur ve hoşgörü getiren bir faktör olabildiği kadar, toplumların gelişme ve ilerlemesini durduran, çatışmaların odağını oluşturan bir kavram olarak da karşımıza çıkabilmektedir. Dinin çatışmaların odağını oluşturduğu toplumlarda, toplumu meydana getiren gruplar arasındaki irtibat yanlış kurulacak olursa bu durum, gittikçe artarak bütün toplumu etkisi altına alabilir¹. Bu noktada Türkiye açısından konuyla ilgili olarak yakın tarihimize göz atacak olursak Osmanlı İmparatorluğu’nun son yılları ve Türkiye Cumhuriyetinin kuruluş yıllarından başlamak yanlış olmayacaktır.

19. yüzyıl batılılaşma hareketlerinin etkisiyle Osmanlı İmparatorluğu’nun toplumsal yaşamın her alanında hızlı bir dönüşüm sürecine girdiği bir dönemdir. Ekonomik sosyal ve kültürel alanlarda meydana gelen bu değişimler beraberinde kendi iç çelişkilerini de getirmiştir. Özellikle Cumhuriyetin ilk yıllarında Türkiye’de batılılaşma hareketlerinin hız kazanmasına bağlı olarak elde edilen toplumsal

¹ Özdeş, Talip, (2007), “Çağımızda İslâm’ın Algılanması ve Sunulmasında Bazı Önemli Noktalar”, http://www.cumhuriyet.edu.tr/akademik/fak_ilahiyat/der2/1atozdes.htm, (erişim tarihi:30.10.2007).

kazanımlar, toplumu oluşturan gruplar arasında keskin sayılabilecek çelişkileri de beraberinde getirmiştir.

Buna bağlı olarak da, batılılaşmanın batıda olan her şeyin aynen Türkiye’ye uygulanması ve bu uygulamaların modernleşme olarak algılandığı yıllarda, modernleşme taraftarları ile modernleşmeye karşı oluşan tepkisel hareketler arasında günümüze kadar süregelen bir mücadele başlamıştır. Bu mücadele Türkiye’de laiklik ve irtica temaları etrafında yoğunlaşmıştır. Öyle ki; bazen Cumhuriyet rejimi kendisini zaman zaman din temelli bir tehdit altında hissetmiştir.² Bu bağlamda; Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer 2007 yılının Nisan ayında yaptığı bir konuşmasında bölücülük ve irticanın Türkiye’nin karşı karşıya kaldığı en öncelikli tehdit unsurları olduğunu ısrarla vurgulamıştır. Bu anlamda; “*Gerici tehdit Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana sinsi bir gölge gibi takip etmektedir*” demiştir.³

Laiklik kavramı Cumhuriyet’in kuruluş yıllarından itibaren tartışılmakta olup, bu tartışmaların ilk yıllarda isyanlara dönüştüğü bilinmektedir. İlerleyen yıllarda ise İslam’ın kamu yaşamına hakim olmasını isteyen kimseler, siyasal partiler kanalıyla bu isteklerini dile getirmişlerdir. 1970’li yıllardan itibaren örgütlenen “Milli Görüş” hareketi çerçevesinde İslami kesimin güç kazanmaya başlamasıyla birlikte son yıllarda din kavramı kamuoyu tartışmaları ve siyasi malzemelerin merkezini oluşturmuştur.

Her ne kadar popüler de olsa bu tartışma konusu, Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı’nın (Tesev) 2006 yılında yaptığı araştırmanın sonuçlarına farklı yansımıştır. Katılımcılara son 10–15 yılda Türkiye’de İslamî temelde bir toplum ve devlet düzeni yaratmak isteyen köktendinciliğin yükseldiği iddiasına katılıp katılmadıkları sorulduğunda, %32.6 bu görüşe katıldıklarını, %61.3 ise katılmadıklarını söylemişlerdir.⁴

² Çarkoğlu, Ali ve Toprak, Binnaz, (2006), *Değişen Türkiye’de Din Toplum ve Siyaset*, Tesev Yayınları, s.15 .

³ Amerikan Büyükelçiliği, (2007), “Uluslar Arası Din Özgürlüğü Raporu–2007”, http://turkish.turkey.usembassy.gov/uploads/images/u1G5AyJLizXLIZRSD7Q/Int_Freedom_Religion_TURKISH.pdf, (erişim tarihi: 30.10.2007).

⁴ Age,s.15.

Türkiye'nin toplam yüz ölçümü 783,562 kilometre karedir ve nüfusu yaklaşık 69,6 milyondur. Nüfusun yaklaşık yüzde 99'u Müslüman'dır⁵. Nüfusun büyük bir çoğunluğunun kendisini Müslüman olarak tanımladığı Türkiye'de, faaliyet gösteren dini akımların oluşturduğu gruplar, geniş tabana sahip olmaları ve faaliyetlerini yasal çerçevede yürütmekte olmalarına rağmen, dini motifli terör gruplarının bu kesimden yararlanabileceği göz önüne alındığında, konu ayrı bir hassasiyet gerektirmektedir.⁶

Dini motifli terör örgütlerinin taban kazanma ve propagandif faaliyetlerinin hedefinde dini hassasiyete sahip şahıslar, tarikat ve dini akım mensupları birinci sırayı almaktadır. Türkiye'de faaliyet gösteren dini motifli terör örgütleri göz önünde bulundurulduğunda, vatandaşlarımızın dini hassasiyetlerinin istismar edilmesinin önüne geçmek aciliyetli bir ihtiyaçtır. Bu noktada konuyla ilgili yetkili kurumların ve özellikle Diyanet İşleri Başkanlığı'nın önemi büyüktür. Çünkü vatandaşlarımızın din ihtiyacını karşılayacak formel mekanizmalar görevlerini iyi yapmazlar ise; dini açıdan sapma davranışlarıyla karşılaşmamız kaçınılmazdır.

Bu nedenle konuya daha belirgin sınırlar çizilmesi ve doğru aktarımda bulunabilmek amacıyla Türkiye'deki dini kesimler 4 ana başlık altında incelenecektir. Bunlar;

1. Mütedeyyin halk kitlesi
2. Dini şahsi ve siyasi yönden istismar eden kesimler
3. Radikal dini gruplar
4. Dini motifli terör örgütleri

⁵Amerikan Büyükelçiliği, (2006), "Uluslararası Din Özgürlüğü Raporu-2006", http://turkish.turkey.usembassy.gov/din_ozgurlugu.html, (erişim tarihi: 30.11.2007).

⁶Özgür, Mustafa, (2002), "Terörizm", <http://www.caginpolicisi.com.tr /37/ 55-56-57-58.htm>, (erişim tarihi:26.10.2007).

1.1. Mütedeyyin Halk Kitlesi

Mütedeyyin Türk dil kurumu sözlüğüne göre “dindar” manasında kullanılmaktadır.⁷ 27 Mart 1998’de yapılan Milli Güvenlik Kurulu toplantısına ait basın bildirisinin ilgili kısımları; devletin mütedeyyin halk kitlesinin korunması politikası ile ilgili çerçeveyi çizmektedir. Söz konusu basın bildirisinin 3. maddesinin (c) bendinde; *“Anayasamızın 24. maddesi ile teminat altına alınmış bulunan din ve vicdan hürriyetinin, halkımızın büyük çoğunluğunu teşkil eden samimi, inanç sahibi, mütedeyyin vatandaşlarımız tarafından en geniş anlamda kullanılmakta olduğu, bu hürriyetin kısıtlanmasının söz konusu olamayacağı gibi, demokrasinin temeli olan laiklik ilkesinin gereği olarak dini inançların devlet işlerine ve politikaya kesinlikle karıştırılmayacağı konusunda tam bir görüş birliğine varılmıştır”* denilmiştir.⁸

Öte yandan alınan kararlar ışığında TÜSİAD’ın (Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği) Türk Dış Siyaseti Araştırması sonuçlarına göre *“bazı dini grupların baskı altında olup olmadıkları”*na ilişkin sorulara verilen cevapların oranları Türk toplumu içerisindeki genel dağılımı belirlemek açısından yol gösterici olabilir. Araştırma sonuçlarına göre bazı dini gruplar üzerinde baskı olduğunu düşünenlerin oranının %50,7 olması dikkat çekici bir sonuçtur.⁹

Türkiye’de din ve irtica odaklı yapılan tartışmalarda genellikle bir tarafın bu uygulamaların ve tartışmaların amacının mütedeyyin kesimi korumak olduğunu söylemesi ve diğer tarafın ise; bazı kimselerin mütedeyyin kisvesi altında laiklik için potansiyel tehdit oluşturdukları algısı konusundaki ısrarlı görüşleri manidardır.

Herhangi bir gruba mensup olmayan ve toplumumuzun çoğunluğunu oluşturan vatandaşlarımız mütedeyyin kesim olarak adlandırılmaktadır. Bu kesim din istismarının dışında olduğu değerlendirilen ve istismar edenlere karşı korunması gereken, samimi dini inanca ve yaşantıya sahip olan halk kesimi olup, Türk halkının dini inançları ağır basan bölümünün büyük bir kısmını oluşturan gruptur.

⁷ TDK (Türk Dil Kurumu), “Mütedeyyin”, <http://tdkterim.gov.tr/bts/?kategori=veritbn&kelimesec=233392>, (erişim tarihi: 12.02.2008).

⁸ MGK (Milli Güvenlik Kurulu), (2007), “1998 Yılı MGK Toplantılarının Basın Bildirileri”, http://www.mgk.gov.tr/Turkce/yazdirilabilir%20Surum/basin%20Bildirileri/1998/27_Mart_1998.pdf, (erişim tarihi: 25.03.2008).

⁹ TÜSİAD (Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği), (2007), “Türk Dış Siyaseti Araştırması”, <http://www.tusiad.org/yayin/gorus/59/12.pdf>, (erişim tarihi: 22.02.2008).

1.2. Dini Şahsi ve Siyasi Yönden İstismar Eden Kesimler

Tarihin her döneminde tüm toplumlar ve tüm dinlere mensup şahıslar arasında dini hassasiyetleri istismar eden, dini inançların insanlar üzerindeki etkisini kullanmak isteyen kişi ya da gruplar var olmuştur. Bu çerçevede İslam dininin de kasıtlı ve zorlama yorumlarla gerçek manasından uzaklaştırılabildiği ve bu yönlendirmeler neticesinde radikal fikir ve hareketlerin ortaya çıktığı yadsınamaz bir gerçektir. Bu noktadan hareketle, din istismarı; dinden semere elde etmek ve dini maddi çıkarlar için kullanmak olarak tanımlanabilir.¹⁰

Konuyu İslam dini açısından ele alacak olursak, İslam dininin ana kaynağı Kuran-ı Kerim’de ve Asr-ı Saadet olarak bilinen İslam dininin başlangıç ve oluşum sürecinde, dinin çıkarlar doğrultusunda kullanılması gibi bir uygulamaya rastlanılmamaktadır. Diğer taraftan siyaset biliminin ana meselelerinden olan yönetim şekli ve devlet başkanlığı ve benzeri konularda ne Kuran-ı Kerim’de ne de Hz. Muhammed’in yaşamında belirleyici bir hüküm verildiği görülmemiştir. Ancak bu yargının, Kuran-ı Kerim ve Hz Muhammed’in yaşamında siyasete ilişkin hiçbir hüküm bulunmadığı anlamına gelmediği açıktır. İslam dini, devlet yönetim şekli, başkan seçimi, toplumun dini seçimlerinin devlet politikaları ile belirlenip belirlenemeyeceği gibi hususları insanların seçimlerine bırakmıştır.¹¹

Diğer taraftan, karanlık çağ olarak adlandırılan Avrupa’da orta çağda; kiliselerin toplum üzerindeki otoritesini korumak adına, kişilerin düşüncesine, günlük yaşamına ve bu yaşamın her köşesine müdahaleci bir yaklaşım sergilemesi İslam dışındaki dinlerden verilebilecek uygun bir örnektir.¹²

Din kavramını kendi şahsi veya siyasi menfaatleri çerçevesinde kullanan çeşitli kuruluşlar ve şahıslardan oluşmaktadır. Bu kesimdeki şahıslarla mücadele kapsamında; *“Dini inançlarında samimi olanlarla, dini istismar gayreti içerisinde olanlar belirgin şekilde ayrılmalı, mütedeyyin kesimlerin, radikal örgütlenmelerin*

¹⁰Duman, Ali, (2007), “Din İstismarı Meselesi”, <http://islamhukuku-genel-konular.blogspot.com/2007/05/din-istismari-meselesi.html>, (erişim tarihi:01.04.2008).

¹¹ Agm.

¹²Taşkın, Ergin, (2007), “Kavram Kargaşası Ekseninde Türkiye’de Din İstismarı ve Laiklik”, <http://www.ankaraenstitusu.org.tr/yazdir.aspx?ID=262&kat1=1>, (erişim tarihi: 02.04.2008).

propagandalarına açık hale gelmesine neden olabilecek tutum ve davranışlardan kaçınılmalıdır” şeklinde belirlenen prensip kararı Milli Güvenlik Siyaseti Belgesi¹³,’nde açıkça yer almaktadır.

1.3. Radikal Dini Gruplar

Toplumlar çok sayıda ve çeşitte gruplardan meydana gelir. Bir grup ortak değerlere bağlı ve bu değerlere uygun bir rol paylaşımına sahip iki veya daha fazla bireyden oluşur. Roller belirli bir grup içinde hüküm süren tipik davranış modelleridir. Sürekliliği olan her grup belirli bir hedef dahilinde bir araya gelmiştir. Bu hedef, salt fikirselsel planda olabileceği gibi, ulaşılabilirlik imkanı hesaba katılmamış olabilir.¹⁴

Bir grubun baskısının şiddeti grup liderinin gücü ve grubun kendi yapısı nispetindedir. Toplumun bir parçasını oluşturan grup topluma ne kadar iyi entegre olmuş ise üyeler üzerindeki grup baskısı o derece hafif olacaktır. Buna karşılık bir grup, toplumun ortak değer sistemleri ile çatışma içerisindeyse, grup içi mevcut disiplin katı kurallar aracılığıyla sağlanacaktır. Radikal dini gruplar toplumu oluşturan bu tip gruplar içerisinde yer almaktadır. Radikal dinî gruplar, günümüzde dünyanın her yerinde ve her dinin de olduğu gibi Türkiye’de de mevcuttur. Örneğin 70’li yılların sonlarında Tom Jones liderliğindeki Guyana hareketi, çok meşhur olmuş, grup üyeleri, topluca intihar etmişlerdir.¹⁵

Türkiye’de ise; yurtdışı kaynaklı radikal referanslara sahip olup, günümüzde silahlı eylemleri bulunmayan kitapevleri, yayın organları veya bir şahsın görüşleri etrafında toplanan gruplar mevcuttur. Hizballahi Davet, Tevhidi Çekirdek, Müslüman Gençlik, Yıldız, Mücadele ve Tekfirci gruplar Türkiye’deki radikal dini gruplara verilecek en dikkat çekici örnekleri oluşturmaktadır.

¹³ www.savaskarsitlari.org, (2008), “Milli Güvenlik Strateji Belgesi, İç Güvenlik Strateji Belgesi”, <http://www.savaskarsitlari.org/arsiv.asp?ArsivTipID=6&ArsivAnaID=29284>, (erişim tarihi:12.05.2008).

¹⁴ Holm, Nils G., (2004), *Einführung in die Religionspsychologie*, (çev:Abdülkerim Bahadır), <http://www.ilahiyat.selcuk.edu.tr/14/14abahadir271-286.pdf>, (erişim tarihi:30.12.2007), s19-36.

¹⁵ Age.

İslam dini daima barıştan yanadır ve bu temel prensiptir. Kuran’da sulh yani barış övülmüştür.¹⁶ Bu nedenle Kuran dinin kabulünde ve dini esasların uygulanmasında baskı ve zorlamayı kabul etmemiş, bu konuyu ise; *“Dinde zorlama yoktur. Artık doğrulukla eğrilik birbirinden ayrılmıştır. O halde kim tâğutu reddedip Allah’a inanırsa, kopmayan sağlam kulpa yapışmıştır. Allah işitir ve bilir”* şeklinde ifade etmiştir.¹⁷

Ancak; globalleşen dünyaya uyum sağlayamayan, Müslümanları terörist İslam’ı ise savaş dini gibi gören ve gösteren, ayrıca İslâm’ı dünya kamuoyunda olumsuz bir şekilde tanıtan radikal dini grupların, İslâm’ın evrensel mesajının yanlış yorumlanmasına sebep oldukları gözlenmektedir.

1.4. Dini Motifli Terör Örgütleri

Terör; temel hak ve özgürlükler adına hareket ettiklerini ileri süren kesimlerce, bazen bir örgüt, bazen bir kişi ya da bir devlet olarak karşımıza çıkabilmektedir. Fakat buna tezat olarak insanların hak ve özgürlüklerini savunduklarını iddia eden bu kesimler, savunduklarını söyledikleri insanların yaşama haklarını ellerinden alabilmekte tereddüt göstermeyerek kitleleri de amaçları doğrultusunda feda edebilmektedirler.¹⁸

Terörizmin birçok kaynakta çeşitli tanımları mevcuttur. Terörizm en genel manası ile *‘önceden belirlenmiş amaçlarına ulaşmak için, sistematik olarak şiddete başvurmak için örgütlenmiş grup ya da partinin kullandığı yöntem’* olarak tanımlanabilir.¹⁹ Sonuç olarak yapılan tüm tanımlar incelendiğinde; terörizmin şiddet unsuru, ideolojik kısmının bulunduğu ve genellikle örgütlü olarak işlendiği konusunda bir mutabakat mevcuttur. Bu noktada bir örgütün terör örgütü olduğunu söyleyebilmek için bu üç unsurun varlığından da söz edebilmek gerekir.

¹⁶ Özarslan, Selim, (2005), “Küreselleşme Sürecinde Dinin (İslâm) Sosyal Bütünlüğün Sağlanmasına Katkısı”, *Kelam Araştırmaları Dergisi*, S.3, ss.51-64.

¹⁷ www.diyanet.gov.tr, (2007), “Kur’an Kerim Bakara Suresi Ayet; 256”, http://www.diyanet.gov.tr/kuran/meal.asp?page_id=41, (erişim tarihi:11.11.2007).

¹⁸ Dilmaç, Sabri, (2004) , “Global Tehdit: Terörizm ve Türkiye’ye Etkisi”, *Polis Dergisi*, EGM yayını, Nisan/Mayıs/Haziran, Ankara, ss.357.

¹⁹ “Terrorism”, *International Enculopedia of the Social Sciences*, (1934), New York, s.76.

Soğuk savaşın sona ermesiyle birlikte 1980’li yılların başlarında dünya siyasi literatürüne iki yeni kavram katılmıştır; “İslami Terör” ve “Militan İslam”.²⁰ Özellikle 11 Eylül 2001 tarihinden sonra bahse konu iki kavram üzerinde yoğunlaşan yorumlar İslam dininin terör kavramı ile özdeşleştirilmesi sonucunu doğurmuştur. Medyada yer alan haberlerde Ortadoğu’da yaşanan çatışma gerilim ya da terör olayları hakkında haber verilirken cami, namaz kılan insanlar ve ezan sesleri gibi unsurlara fonda yer verilmesi yukarıdaki yanlış yargının kuvvetlenmesinde etkili olmuştur.

Oysa İslam kelime anlamı olarak “*güvenlikte olmak*” anlamını taşımaktadır ve buradaki güvenlik kavramı; iki taraftan her hangi birisinin zarar görmeyeceği konusunda güvencede olması manasını içermektedir.²¹ Dolayısı ile İslam dinine mensup insanların yanlış bir genelleme neticesinde, terör örgütü mensupları ile aynı cümle içerisinde değerlendirilmesi zorlama ve aşırı bir yaklaşım tarzı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu yanlış aktarım, tüm Müslümanları zedelerken, insanları yalnızca inançlarına göre gruplara ayırma yanlışlığını da ortaya çıkarmaktadır.

Özellikle 11 Eylül 2001 tarihinden sonra Amerikan akademik camiası üzerinde bir denetim mekanizması kurulmuştur. Bu mekanizma sayesinde, Amerika’nın Ortadoğu’daki terör politikası ve bakış açısına karşı yaklaşımlar ve eserler baskı altına alınmış görüşlerinde ısrar eden akademisyenler, görüşlerinin bedelini kaybettikleri işleri ile ödemişlerdir.²² Akademisyenlerin tarafsızlığının tartışıldığı ve şüpheyile yaklaşıldığı bir ülkede ki bu ülke dünyanın süper gücü olarak tanınsa dahi, yapılan yanlış tanımlamalar, yanlış zincirleme reaksiyonlara sebep olabilecektir.

Dünyada terör örgütleri içerisinde faaliyet gösteren her dinden birçok insan bulunmaktadır. Kaldı ki, dünyada birçok ülkede farklı dinlere mensup dini motifli terör örgütü bulunmaktadır. Dini motifli terör eylemlerine yakın geçmişte birçok örnek bulmak mümkündür; 30 Ocak 1948 yılında ibadet etmek için toplanmış kişilere konuşma yapmak isteyen Mahatma Gandhi, fanatik bir Hindu olan Nathuram

²⁰Reeve, Simon, (2001), *Yeni Çakal’lar: Remzi Yusuf, Usame Bin Ladin ve Terörizmin Geleceği*, İstanbul: Everest yayınları, s. 308.

²¹Macit, Nadim, (2006), *Küresel Güç Politikaları, Türkiye ve İslam*, Ankara: Fark Yayınları, s.397.

²²Gökkır, Bilal, (2003), “Son Dönem Siyasi Olayların Akademik Yansımaları: Daniel Pipes ve Campus Watch Sitesi” , *İslamiyet, Küreselleşme ve Din: Özel Sayısı*; ss.4 .

Godse tarafından gerçekleştirilen bir suikastta hayatını kaybetmiştir. ABD Oklahoma şehrinde Murrah Federal Binasına 19 Nisan 1995 yılında yapılan ve 168 kişinin ölümüne sebep olan bombalı saldırıyı bir Hristiyan olan 27 yaşındaki Timothy McVeigh gerçekleştirmiştir.

İsrail Başbakanı İzak Rabin 04 Kasım 1995 yılında Tel -Aviv’de yapmış olduğu mitingden dönerken fanatik bir Yahudi olan Bar – Ilan Üniversitesi öğrencisi Yigal Amir tarafından gerçekleştirilen bir suikast sonucu öldürülmüştür. 20 Kasım 2003 yılında İstanbul’da yasa dışı radikal dinî terör örgütleri tarafından HSBC Bank Genel Müdürlüğü ile Beyoğlu’ndaki İngiliz Konsolosluğuna yapılan bombalı intihar saldırıları sonucunda 27 kişi hayatını kaybetmiş ve 450 kişi yaralanmıştır.²³

Bu kapsamda Türkiye’de de dini motifli terör örgütleri ve radikal dini akımların ortaya çıkmasında özellikle 1979 İran İslam Devrimi’nin etkisi ağırlıklı olarak hissedilmektedir. İran dış politikasının bir sonucu olarak; kendi ülkesinin rejimini Türkiye’ye ihraç etmek amacıyla, Türkiye’deki radikal grupları bu yönde yönlendirdiği bilinmektedir. Türkiye’de faaliyet gösteren dini motifli terör örgütlerinin neredeyse tamamının 80’li yılların başlarında İran ile sıkı ilişkiler içerisinde olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.²⁴

Önceleri lokal alanla sınırlı olan terör eylemleri 11 Eylül saldırıları ile küresel alanda kendini göstermiştir. Nerede, ne zaman ve nasıl meydana geleceği öngörülemeyen terör eylemleri günümüz risk toplumunda, birlikte yaşamak zorunda olduğumuz bir olgu olarak belirginleşmiştir.²⁵ Bireysel farkındalık oranındaki yükselme bireylerin ve dolayısıyla toplumların psikolojisini etkilemiştir. Kendini sürekli tehdit altında hisseden bir toplumun verdikleri kararların ve yaptıkları seçimlerin rasyonel olması beklenemez.

Dini motifli terör örgütleri, tüm terör örgütlerinde olduğu gibi, varlıklarını devam ettirmek amacıyla taban kazanma ihtiyacını ve bu amaca yönelik propagandif çalışmalarını öncelikleri sıralamasında daima üst sıralarda yer vermişlerdir. Dini

²³Begeç, Suat, (2006), “Yönetimde Yeni Küresel Tehdit: Terörizm ve Bombalı İntihar Eylemi”, *Stratejik Araştırmalar Dergisi*, Eylül 2006, S.8, ss.10.

²⁴Aydın, Şenol, (2002), “Türkiye’de Sosyal Politikalar ve Terör”, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.12.

²⁵ Age, s.13.

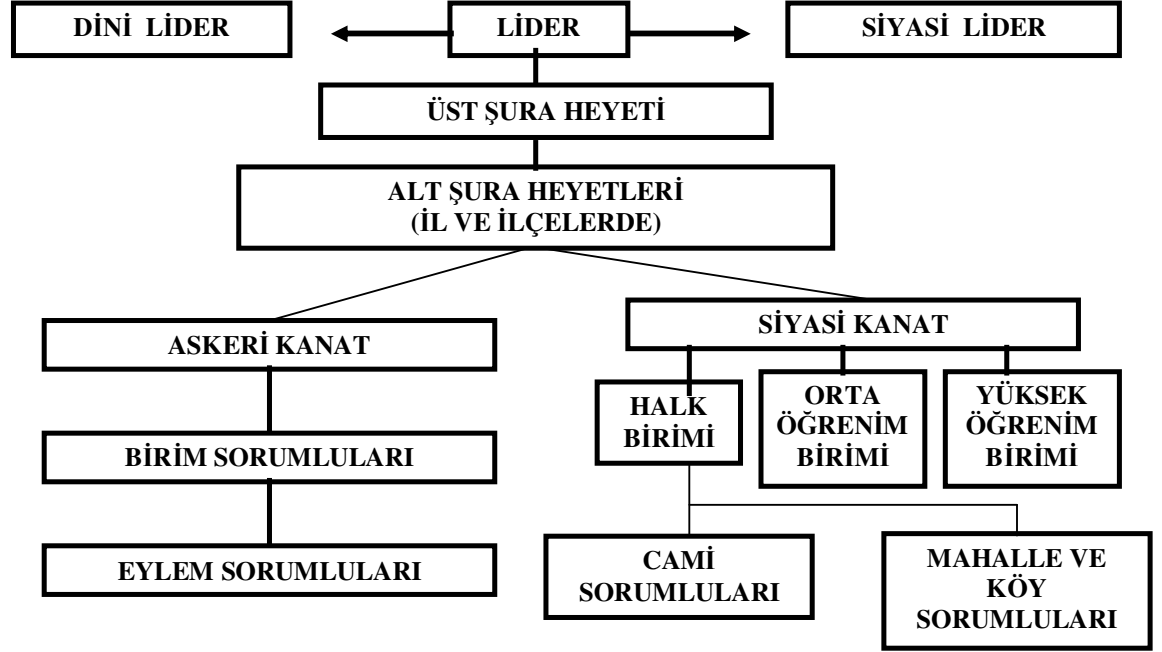
motifli terör örgütlerinin tabanının oluşmasındaki en önemli faktörlerden birisi; dinin aşırı ve zorlama yorumlanmasıyla, dini bilgisi yeterli olmayan insanları etkilenmesini sağlayarak, “*politik kaygılar*” ve “*stratejik amaçlar*” doğrultusunda yönlendirmeleridir.²⁶ Dinlerine hizmet ettiklerini zannederek birçok eyleme imza atan ve çoğu kez masum insanların ölümüne sebep olan terör örgütü mensuplarının, aslında başkalarının siyasi ve stratejik amaçlarına alet olmaktan öteye gidemediklerini söylemek yanlış olmayacaktır.

Dini ideolojik unsur olarak belirleyen terör örgütleri ile ilgili olarak en dikkat çekici olan husus; adı ne olursa olsun bütün dinlerin yardımlaşma, hoşgörü, barış vb konuları öğütlemelerine karşın, dini motifli terör örgütleri söylem ve eylemlerinde dinlerin bu yönünü göz ardı ederek, menfaat, hoşgörüsüzlük, düşmanlık gibi olguları ön plana çıkarmalarıdır. Türkiye’de özellikle İran İslam Devriminden sonra artan bu tür örgütlenmelerden başlıcaları; Hizbullah, İBDA/C, Hilafet Devleti (İCCB/AFİD), Tevhid/Selam gibi terör örgütleridir.

²⁶Macit, Nadim, (2006), *Küresel Güç Politikaları, Türkiye ve İslam*, Ankara: Fark Yayınları, s.321.

2. HİZBULLAH TERÖR ÖRGÜTÜNÜN GENEL YAPISI

Sekil 1²⁷ Hizbullah Terör Örgütünün Genel Yapısı

2.1. Şura

Şura; Hizbullah terör örgütünün üst düzey sorumlularının oluşturduğu bir nevi yönetim kurulu görevi yapan bir mekanizmadır. Şura’da örgütsel içerikli konular ve anlaşmazlıklar tartışılarak karara bağlanmaktadır. Şura’nın kaç kişiden oluştuğu net olarak bilinmemektedir.²⁸

Hizbullah terör örgütünün şûradan gelen direktiflere göre askeri ve siyasi faaliyetlerine yön verdiği bilinmektedir. Örgütün lider kadrosunun oluşturduğu ve liderden sonra gelen en yetkili birimi olan Şura’nın altında faaliyet gösteren ve her ilde, örgütsel faaliyetleri yürüten, o il ile alakalı konularda karar vermeye yetkili olan alt şûralar mevcuttur. Şura tarafından alınan kararlar alt şûralar tarafından kendi sorumluluk bölgelerinde uygulamaya konulur.

²⁷ Çakır, Ruşen, (2001), *Derin Hizbullah İslamcı Şiddetin Geleceği*, İstanbul: Metis Yayınları, s.120-121.

²⁸ TBMM (Türkiye Büyük Millet Meclisi), (2000), “TBMM Hizbullah Raporu 2 Şubat 2000”, <http://www.yeniortam.org/belge20.html> , (erişim tarihi:28.11.2007).

Hizbullah terör örgütü bünyesinde lidere direk bağlı olarak faaliyet gösteren, Şura'nın başkanı; Hüseyin VELİOĞLU'dur. Şûra'yı oluşturan üst düzey örgüt mensuplarına görünürde yapılacak çalışmalar ile bilgi verilse de, karar verme yetkisi fiili olarak Hüseyin VELİOĞLU'nun tekelindedir. Örgütün gerçekleştireceği her türlü faaliyet ile ilgili son karar yine Hüseyin VELİOĞLU'na aittir. Şura'nın işleyişi açısından, her konunun Şura'ya getirilmemektedir. Örneğin bir Şura üyesinin bildiği bir konuyu diğer bir Şura üyesi bilmeyebilir.²⁹

Örgütün genel yapısında olduğu gibi şûra içerisinde de askeri ve siyasi olmak üzere ikiye bölüme ayrıldığı görülmektedir. Hizbullah terör örgütü dini motifli bir terör örgütü olduğu için yapılanması da dini temeller üzerinedir. Bu sebeple örgüt içinde iki eş liderlik bulunur; “**Siyasi Lider**” ve “**Dini Lider**”.

2.2. Siyasi Lider

Siyasi lider; örgütün hedefini belirleyen, örgüt mensuplarını bağlayıcı karar vermeye yetkili, İslami bilgi kapasitesine göre Alim sıfatını da alabilen, örgütsel piramidin en üstünde bulunan kimsedir. Siyasî lider, örgütü yönetiminde, örgüt içerisinde üst düzeyde faaliyet gösteren mensupların oluşturduğu Şura'dan destek alır. Siyasi lider, her konuda istediği gibi karar alır ve uygular. Hizbullah terör örgütünün siyasî ve tek lideri Hüseyin VELİOĞLU'dur.³⁰

2.3. Dini Lider

Dini lider, dini motifli terör örgütlerinde örgüt ruhu ve motivasyon adına önemli bir yere sahiptir. Terör örgütünün siyasi kanadında ve yönlendirilmesinde spesifik bir etkinliğe sahip değildir. Hizbullah terör örgütünün dini liderliğini de Hüseyin VELİOĞLU üstlenmiştir. Dolayısıyla Hizbullah terör örgütü içerisinde 2000 yılında

²⁹ Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi Kararı, (CMK. nun 250.maddesiyle Özel Yetkili), 2000/182 Esas - 2007/39, (2000), s.36.

³⁰Faraç, Mehmet, (2001), “Hizbullahın Kanlı Yolculuğu”, <http://www.mehmetfarac.com/belgeb.asp?select=77>, (erişim tarihi: 27.11.2007).

başarılı bir operasyonla Hüseyin VELİOĞLU ölü olarak ele geçirilene dek “tek adam” örgütü olarak karşımıza çıkmaktadır.³¹

VELİOĞLU örgüt içerisinde liderliğini ve otoritesini kimseyle paylaşmamıştır. Bu sebeple Hizbullahi yapılanmalarda görülen dini lider makamı yine VELİOĞLU tarafından doldurulmaya çalışılmıştır. VELİOĞLU’nun otoriteye olan düşkünlüğü ve zaafı 2000 yılında Hizbullah terör örgütüne yapılan operasyon sonrasında örgütün uzun süre toparlanamamasının en büyük sebebi olmuştur.

2.4. Askeri Kanat

Hizbullah terör örgütünün belirlediği hedeflere yönelik silahlı eylemleri gerçekleştiren birimdir. Örgüt içerisinde askerî kanat sorumluluğu görevini yürüten örgüt mensubu aynı zamanda şura’nın daimi üyesidir. Bunun yanı sıra, her ilde o ilde bulunan örgütün hedef listesindeki şahıslara yönelik eylemleri düzenleyen, il şura’sına bağlı hareket askerî kanat il sorumluları bulunmaktadır. Örgütün genelinde il sorumlularına bağlı olarak hareket eden eylem gruplarından, askerî kanat sorumlusuna kadar uzanan hiyerarşik bir yapı mevcuttur.³²

Örgüt içerisinde en önemli prensiplerden biri olan gizlilik prensibinin en sıkı uygulaması askerî kanat içerisinde görülmektedir. Silahlı faaliyetlerde tecrübeli olan, Hizbullah terör örgütü içerisinde uygulanan gizlilik prensibi gereği aynı eylem grubu içerisinde faaliyet gösterenler sadece birbirlerini tanımakta, diğer gruplarda faaliyet gösteren örgüt mensuplarını tanımamaktadır.

Örgüt içerisindeki gizliliği muhafaza etmek amacıyla; örgüt mensupları arasında sistematik bir yapı geliştirmiştir. Bu çerçevede örneğin; aynı eylem grubunda görevli örgüt mensuplarının kullandıkları kod isimlerin aynı harf ile başladığı tespit edilmiştir. Askerî kanat içerisinde görev alan örgüt mensupları, birim sorumluları ve eylem timleri olmak üzere iki gruba ayrılmıştır.³³

³¹TBMM (Türkiye Büyük Millet Meclisi), (2000), “TBMM Hizbullah Raporu 2 Şubat 2000”, <http://www.yeniortam.org/belge20.html> , (erişim tarihi:28.11.2007).

³²www.terorizm.info, (2007), “Hizbullah”, http://www.terorizm.info/index.php?option=com_content&task=view&id=26&Itemid=64. (erişim tarihi: 03.12.2007).

³³<http://kriminoloji.blogspot.com>, (2007), “Hizbullah”, <http://kriminoloji.blogspot.com/2007/10/hizbullah.html>. (erişim tarihi:30.11.2007).

2.4.1. Birim Sorumluları

Birim sorumluluğu görevi verilen örgüt mensupları her ilde hiyerarşik bakımdan askerî kanat sorumlusuna bağlıdır. Eylem grupları, birim sorumlularına bağlı olarak faaliyet gösterirler. Birim sorumluları askerî kanat sorumlusundan aldıkları eylem talimatlarını kendi gruplarına icra ettirmekle görevlidir. Örgütün genelinde, birim sorumlularına bağlı olarak faaliyet gösteren, eylem gruplarının sayıları 1 ile 3 arasında değişiklik göstermektedir.³⁴

2.4.2. Eylem Timleri

Eylem timleri, örgüt hiyerarşisi içerisinde askerî kanat bölümünün en sonunda yer almaktadır. Eylem timleri, askeri kanat sorumlusuna bağlı olarak faaliyet gösteren birim sorumlularına bağlıdır. Eylem timler aldıkları eylem talimatlarını yerine getiren silahlı timlerdir. Örgütün genelinde, eylem timleri içerisinde faaliyet gösteren örgüt mensubu sayısı 2 ile 6 arasında değişmektedir.³⁵

İlerleyen bölümlerde Hizbullah terör örgütünün işlediği önemli eylemlerden örnekler verilecektir. Örgütün eylemlerinde kullandığı imzası, kurban enseden sıkılan tek kurşundur. Genellikle eylem Takarov veya Makarov marka silahlarla gerçekleştirilir. Eğer kurban kaçırılıp sorgulandıktan sonra öldürülecekse **domuz bağı**³⁶ olarak bilinen yöntemle boğulur³⁷ ve çözülmeden o şekilde sorgulanan

³⁴ Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi Kararı, (CMK. nun 250.maddesiyle Özel Yetkili), 2000/182 Esas - 2007/39 s.36.

³⁵ www.turkishmedia.com, (2007), “ 'Allah Adına Parti Kuran' Hizbullah” , www.turkishmedia.com/forum/lofiversion/index.php/t107567.html , (erişim tarihi: 29.11.2007).

³⁶ Domuz bağı; kişinin "az yer kaplamasını" sağlayan işkence yöntemidir. Normal boy ve kilodaki bir kişi bu şekilde top haline getirilebilmektedir. İlk önce kurbanın boynuna ip bağlanır. Eğer ölüme terk edilmeyecekse kurban boğulur. Ardından ipin ucu bedenin ön kısmından sarkıtılıp bacaklarının arasından arkaya geçirilir, ip çekilince bu insanın başı, bacaklarının arasına sıkıştırılmış olur. İp daha sonra arka tarafa alınan ellere bağlanır. Eller bağlanınca sıra ayaklara gelir. Oldukça uzun tutulan bu ipe ayaklar da bağlanır. Ardından dizler kırılıp yukarı doğru itilir. İp, bu şekilde 3'e katlanan vücudunun çevresinde dolar. Beden top gibi bir hale getirilir. Kurban boğulmadıysa ölüme terk edilir.

³⁷ <http://sozluk.sourtimes.org>, (2007), “Domuz Bağı”, <http://sozluk.sourtimes.org/show.asp?t=domuz+bagi>, (erişim tarihi: 23.02.2008).

evin altına veya bahçesine gömülür. Operasyonlar sürecinde ortaya çıkartılan mezar evler kamuoyunun hatırından kolay kolay çıkmayacak tablolardır.³⁸

2.4.3. Siyasi Kanat

Hizbullah terör örgütünün taban kazanmasına ve örgütün tebliğ içerikli faaliyetlerini yürütmekle görevlidir. Örgüt içerisinde bir diğer ana kol olan siyasî kanattan sorumlu olan örgüt mensubu, askeri kanat sorumlusu gibi örgüt Şura'sının daimi üyesidir. Siyasî kanat sorumluları, ayrıca örgütün propaganda, halkla ilişkiler faaliyetlerini yönetmek ve örgütsel faaliyetler organize etmekle görevlidirler.³⁹

Siyasi kanatta bulunan örgüt mensuplarının örgütün askeri kanadından ve askeri kanat faaliyetlerinden haberleri yoktur. Bu sebeple çoğu siyasi kanat mensubu içinde bulundukları örgütün bir cemaat veya dini akım olduğu zannı ile hareket ederler. Siyasi kanatta görev yapan örgüt mensupları taban kazanma ve propagandif faaliyetlere yoğunlaşırlar.

³⁸ *Sabah*, (2000), “Domuz Bağı Canavarlığı”, <http://arsiv.sabah.com.tr/2000/01/20/g01.html>, (erişim tarihi: 24.02.2008).

³⁹ *SOL Günlük Gazete*, (2007), “Yargı, Hizbullah'ın PKK'ya Karşı Kurulduğunu Tespit Etti”, <http://www.sol.org.tr/index.php?yazino=9285>, (erişim tarihi: 25.11.2007).

2.4.4. Yükseköğretim Birimi

Yükseköğretim birimi; Hizbullah terör örgütünün yüksekokullarda yürüttüğü faaliyetlerin organize edildiği, bu konularla ilgili örgütsel çalışmaların yapıldığı, yüksekokullarda tebliğ görevini yerine getiren birimdir. Örgüt tarafından her bir üniversiteye, o üniversiteden sorumlu örgüt mensupları atanır. Ayrıca üniversite sorumlularına bağlı olarak faaliyet gösteren fakülte ve bölüm sorumluları da mevcuttur. Örgütün özellikle üniversite öğrencilerinden taban kazanma faaliyetleri açısından son dönemlerde yükseköğretim birimlerinin etkisi dikkat çekicidir.⁴⁰

2.4.5. Ortaöğretim Birimi

Ortaöğretim birimi; Hizbullah terör örgütünün orta dereceli okullarda yürüttüğü faaliyetlerin organize edildiği birimdir. Ortaöğretim birimi sorumlularına bağlı faaliyet gösteren her okulda o okuldaki sorumlu bir örgüt mensubu görevlendirilmiştir.⁴¹ Örgüt mensuplarının örgüte katılım yaşları genellikle ortaöğretim çağındaki gençlerin yaşlarına denktir. Dolayısıyla bu yaşlardaki gençlerin sağlıklı bir eğitim almaları ve okulların velilerle işbirliğini artırmaları sayesinde örgüte bu yaşlarda katılım seviyesinin azalacağı değerlendirilmektedir.

2.4.6. Halk Birimi

Halk biriminde görevlendirilen Hizbullah terör örgütü mensupları, faaliyet gösterdikleri illerde yaşayan muhafazakar insanları ve onların küçük yaşlardaki çocuklarını hedef alarak, genellikle camiler ile mahalle bazında yapılan ev toplantıları ile yürütülen taban kazanma faaliyetlerini organize etmekle görevli olan birimdir.⁴²

⁴⁰TBMM (Türkiye Büyük Millet Meclisi), (2000), “TBMM Hizbullah Raporu 2 Şubat 2000”, <http://www.yeniortam.org/belge20.html> , (erişim tarihi:28.11.2007).

⁴¹www.turkishmedia.com, (2007), “Allah Adına Parti Kuran' Hizbullah”, www.turkishmedia.com/forum/lofiversion/index.php/t107567.html , (erişim tarihi: 29.11.2007).

⁴²Faraç, Mehmet, (2001), “Hizbullahın Kanlı Yolculuğu”, <http://www.mehmetfarac.com/belgeb.asp?select=77> , (erişim tarihi: 27.11.2007).

Örgütün 2003 yılı itibariyle gerçekleştirdiği taktik değişikliği ile bu tür faaliyetlerini, legal alanda kurdukları dernekleri vasıtasıyla gerçekleştirdiği gözlenmektedir. Özellikle gençlere ve öğrencilere yönelik faaliyet gösteren bu derneklerin denetimlerinin sıklaştırılması ve ailelerin çocuklarının gidip geldikleri yerleri takip etmeleri örgüte dernekler vasıtası ile katılımları azaltacaktır.

2.4.7. Lojistik Birimi

Lojistik birimi; Hizbullah terör örgütü mensuplarının barınma, saklanma, fiziki ihtiyaçlarını giderme ve ulaşım gibi konularda örgüt mensuplarına maddi destek sağlamakla görevlidir. Ayrıca; örgüt tarafından şehit olarak adlandırılan ve tutuklu olan örgüt mensuplarının ailelerine yardım etmekle de görevlidir.⁴³

Bunun yanı sıra örgütsel faaliyetlerde kullanılacak araç ve malzeme alımı, yine örgüt tarafından gerçekleştirilecek eylemlerde kullanılacak her türlü silah, mühimmat alımı, vb. işler bu birimin görev alanı içerisinde. Lojistik birimi örgüt liderinin talimatıyla, görev yaptıkları bölgelerdeki faaliyetlerine ilişkin hazırladıkları raporları Şura'ya verilmek üzere hazırlar ve il sorumlularına iletir.

Örgüt içerisinde harcamalar azami ölçüde dikkatle yapılır; bu kapsamda yapılan harcamalar; birim sorumluları, askeri kanat sorumluları, örgüt mensuplarının aileleri ve örgütsel faaliyetlerde kullanılacak malzemelerin alımı asgari seviyede tutulmaya çalışılır. Lojistik birimi sorumluları gereksiz harcama yapmamaya özen göstererek artan paralar bir üst sorumlu vasıtası ile örgüte iade edilir.⁴⁴

Örgüt mensuplarından toplanan infak, zekat ve aidatlar örgütün ve örgüt mensuplarının ihtiyaçları için kullanılır, yapılan tüm harcamalar aylık mali raporlar şeklinde, artan paralarla birlikte örgüt mensuplarından oluşan kuryeler aracılığıyla üst düzey örgüt mensuplarının kaldığı hücre evlerine iletilir. Bu bağlamda; 2000

⁴³<http://kriminoloji.blogspot.com>, (2007), "Hizbullah", <http://kriminoloji.blogspot.com/2007/10/hizbullah.html>, (erişim tarihi:30.11.2007).

⁴⁴ Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi Kararı, (CMK. nun 250.maddesiyle Özel Yetkili), 2000/182 Esas - 2007/39 s.37.

yılına kadar örgütün mali faaliyetleri, örgüt lideri Hüseyin VELİOĞLU'nun kontrolündedir.⁴⁵

3. HİZBULLAH'IN TÜRKİYE'DEKİ OLUŞUM SÜRECİ

1980'li yılların başlarında İran'da gerçekleştirilen İslam Devriminin etkisiyle cesaretlenen sıra dışı İslami çevrelerin merkezini oluşturduğu küçük bir grup, radikal bir hareket olarak nitelendirilen Hizbullahi anlayış, Güneydoğu Anadolu Bölgesinin içinde bulunduğu sosyal ekonomik ve kültürel sıkıntıların da etkisiyle de gelişme imkanı bulmuş ve bu anlayış temelinde basit tarzda gruplaşmalar meydana gelmiştir.

Bu noktada terörle mücadelenin yalnızca terörist ile mücadele olmadığı bunun yanı sıra sosyal, kültürel ve ekonomik şartların terörist olmaya ittiği insanların kurtarılması ve terör örgütlerinin bu tür sebeplerle taban kazanmasının önüne geçebilmek amacıyla bu alanlarda da terörle mücadele edilmesinin gerekliliği unutulmamalıdır.

Hizbullah terör örgütünün oluşum aşaması 1980'li yılların başlarına rastlar. 1980'li yıllar sadece dini içerikli kitap ve kaset satışının yapıldığı kitapevlerinin Türkiye'de "ayrık otu"⁴⁶ gibi çoğaldığı bir dönemdir. 1979 ve 1980 yıllarında çeşitli illerimizde dini kitap ve kasetlerin satıldığı kitapevlerinde, radikal dini görüşlere sahip kesimlerin bir araya geldikleri ve fikir teatilerinde bulundukları bilinmektedir.

Bu çerçevede bölgedeki örgütsel anlamda ilk toparlanma, Diyarbakır ilindeki Vahdet Kitapevi çevresinde gerçekleşmiştir. Abdulvahap EKİNCİ'ye ait bu kitapevinde, sonradan kendi kitapevleri ve gruplarını kuracak olan Hizbullah Menzil terör örgütü Fidan GÜNGÖR ve Hizbullah İlim terör örgütünün kurucu lideri Hüseyin VELİOĞLU da bulunmaktadır.⁴⁷

İlerleyen zaman içerisinde Diyarbakır ilinde ilk radikal gruplaşmanın gerçekleştiği Vahdet kitapevi çevresindeki oluşumda fikri ayrılıklar ve kopmalar başlamıştır. İlk olarak Fidan GÜNGÖR bu oluşumdan ayrılarak, 1981 yılında Menzil

⁴⁵ A.g.e.

⁴⁶ Çakır, Ruşen, (2001), *İslamcı Şiddetin Geleceği: Derin Hizbullah*, İstanbul: Metis Yayınları, s.11.

⁴⁷ Çitlioğlu, Ercan, (2001), *Tahran Ankara Hattında Hizbullah*, Ankara: Ümit Yayıncılık, s.70.

kitapevini kurmuştur. Menzil kitapevinin kuruluşu ile birlikte Vahdet Kitapevi çevresinden kopmalar hızlanmıştır. Ayrıca Fidan Güngör'ün bu yapılanmadan ayrılarak kendi kitapevini kurmasında bazı fikri ayrılıklar ve liderlik konusunda yaşanan problemler öne çıktığı dile getirilmektedir.

Hüseyin VELİOĞLU da 1982 yılında Vahdet kitapevi çevresindeki yapılanmadan ayrılarak İlim kitapevini kurmuştur. 1983 yılından sonra İlim ve Menzil kitapevleri etrafında toplanan gruplar, Güneydoğu Anadolu bölgesindeki Hizbullah oluşumunun etkin grupları haline gelerek, kendi kitapevleri çerçevesindeki taban kazanma çalışmalarını 1990'lı yıllara kadar sürdürmüşlerdir.⁴⁸ Bu ayrılmalardan sonra İlim kitapevi çevresinde toplananlara “İlimciler”, Menzil kitapevi çevresinde toplananlar ise “menzilciler” olarak anılmaya başlamıştır.

Liderin, temel taşı olduğu bir yapılanmaya sahip olan Hizbullah terör örgütünün lideri Hüseyin VELİOĞLU; 1952 yılında Batman ili Gercüş ilçesinde Habizbin aşireti mensubu olarak dünyaya gelmiştir. Habizbin olarak bilinen bu aşiretin mensupları arasında; PKK terör örgütü mensubu, Hizbullah terör örgütü mensubu ya da devletini seven ve benimseyen kimselere rastlamak mümkündür. Hüseyin VELİOĞLU 1966 yılında Batman Devrim ilkokulundan “Pekiye” derece ile mezun olmuş, Batman ortaokulu ve Batman lisesine devam etmiş ancak liseyi 1972 yılında Mardin Lisesi Fen Bölümü mezunu olarak tamamlamıştır.

Aynı yıl Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Maliye Bölümüne kayıt yaptıran VELİOĞLU, 2 yıl PKK terör örgütü elebaşı Abdullah ÖCALAN ile birlikte aynı sınıfta okumuş ve 1980 yılında mezun olmuştur. Okul numarası 1607'dir.

1978'de Batman Asliye Hukuk Mahkemesine müracaatla, DURMAZ olan soyadını VELİOĞLU olarak değiştirmiştir. Bu soyadı değişikliği daha sonra VELİOĞLU'na ilmi yetersizliğini örtmek için yapılmış bir davranış olduğu gerekçesi ile eleştiri olarak dönecektir. 1980 öncesinde MTTB (Milli Türk Talebe Birliği)içerisinde faaliyet gösteren VELİOĞLU ardından Milli Selamet Partisi sempatzanı gençlerin kurduğu *Akıncılar* ile birlikte hareket etmiştir.

⁴⁸ Age, s.71.

Hizbullah terör örgütünün 2000 yılına kadar yaşadığı dönemde en temel özelliklerinden birisinin legal veya illegal yayın çıkarmamak olduğu göz önünde bulundurulduğunda, VELİOĞLU'nun 1978 yılında "The Ummah" (Ümmet) isimli derginin editörlüğünü üstlenmiş olması dikkat çekicidir. Mezun olduktan sonra kaymakamlık sınavında başarısız olan VELİOĞLU, Batman'a dönmüş, 17 Mayıs 1980'de Petrol-İş Batman şube başkanlığına aday olmuş ve sağ bloktan 1600'e karşı 1100 oy toplayabilmiş ancak seçimlerde başarılı olamamıştır. Ancak bu olay onun Batman içinde tanınmasına ve popülaritesini arttırmaya yetmiştir.

Hizbullah terör örgütü mensupları, örgütün kuruluş yıllarından itibaren, kendileri için "Cemaat" ya da "Müslümanlar" gibi yumuşak kavramları kullanırken buna paralel olarak Hüseyin VELİOĞLU için de "abi" sıfatını kullanmışlardır.⁴⁹

4. HİZBULLAH – PKK ÇATIŞMASI

1980'li yılların sonlarına gelindiğinde ise PKK sahneye doğu ve güneydoğu Anadolu bölgesinin tek hakimi olmayı amaçlayan yeni bir aktör olarak sahneye çıkmıştır. Bölgenin tek hakimi olabilmek için, PKK terör örgütü muhafazakar kesimleri de kendi safına çekmek, bölgedeki tabanını genişletmek ve etkinliğini artırmak amacıyla dini söylemleri de kullanmaya başlamıştır. Bu sebeple PKK terör örgütünün "Kürdistan İmamlar Birliği", "Kürdistan Dindarlar Birliği", "Kürdistan İslami Hareketi" gibi oluşumlara yöneldiği bilinmektedir.⁵⁰ PKK terör örgütünün günümüzde de aynı yöntemle başvurarak, düzenledikleri toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde bölgede "Melle" olarak bilinen kendilerine yakın din adamlarını kullanmaları dikkat çekicidir.

PKK terör örgütünün tabanını genişletmek amacıyla geliştirdiği bu yeni strateji, aynı dönemlerde bölgede faaliyet gösteren ve tabanını genişletmeye çalışan radikal dini grupları rahatsız etmiş ve PKK terör örgütü ile bu grupları karşı karşıya getirmiştir. İlim ve Menzil gibi kitapevleri etrafında toplanan terör örgütü mensupları, PKK terör örgütünün Kürt ırkçılığı yapan, ateist ve Marksist-Leninist

⁴⁹ Çakır, Ruşen, (2001), *İslamcı Şiddetin Geleceği: Derin Hizbullah*, İstanbul: Metis Yayınları, s.51

⁵⁰ Alkan, Necati, (2003), "Türkiye'nin Terörizmle Mücadelesi", http://www.stradigma.com/turkce/ekim2003/10_2003_05.pdf, (erişim tarihi: 08.11.2007).

felsefe temelinde bir örgüt olduğu, böyle bir felsefeyi benimseyen bir örgütün din konusunda samimi olmasının mümkün olmadığı, örgütte hakim olan bu yeni politika ve hareket tarzının olsa olsa bölge insanının dini hassasiyetlerinin istismarına yönelik olabileceği konusunda fikir birliğine varmışlar ve karşı propaganda atağına geçmişlerdir.⁵¹ Bu noktada PKK terör örgütünün “mürted” bir örgüt olduğu yönünde yapılan propagandalarla iki örgüt arasında ipler iyice gerilmiştir.

PKK terör örgütü dini stratejisi kapsamında bölgede başarılı olamayınca, örgüt tabanının genişletilmesine engel olarak gördüğü kişilere karşı silahlı eylemlerde bulunmaya başlamıştır. PKK terör örgütünün bölgedeki dini kesimleri propaganda ve eylem hedefi olarak seçmesiyle birlikte, bölgedeki en etkin bir diğer terör örgütü olan Hizbullah terör örgütü de PKK terör örgütü mensuplarına yönelik olarak silahlı eylemlere başlamış ve her iki taraf arasındaki adeta kan davasına dönüşen eylem süreci başlamıştır. İlim kitapevi çevresinde Hüseyin VELİOĞLU liderliğinde toplanan Hizbullah terör örgütü, PKK’nın bu politikalarına ve daha sonra başlattığı silahlı eylemlerine karşı silahla karşılık verme kararı alarak PKK terör örgütüne yönelik karşı eylemlere yönelmiştir. PKK terör örgütü ile çatışmaya başlayan Hizbullah terör örgütü, bu çatışmalarla kamuoyuna ismini duyurmaya başlamıştır.

1991–1995 yılları arasında cereyan eden karşılıklı çatışmalar ve eylemler neticesinde 500’ü PKK terör örgütü, 200’ü ise Hizbullah İlim Grubu terör örgütü mensubu olmak üzere 700 civarında şahıs hayatını kaybetmiştir. Hizbullah terör örgütü, PKK terör örgütünden yediği her eyleme 3 eylemle karşılık vermeye çalışmış, 1’e karşı 3 taktiğini uygulamaya koymuştur. Gerçekleştirilen eylemler sonrası 1995 yılına gelindiğinde, PKK terör örgütü aldığı darbeler neticesinde adeta büyük bir şok yaşamış ve çatışmanın sürdüğü ile ve ilçelerde hakimiyeti Hizbullah terör örgütü mensuplarına kaptırmıştır.⁵²

Hizbullah terör örgütü her ne kadar daha sonra bu çatışmaların “nefsi müdafaa” olduğunu iddia etse de Hizbullah terör örgütü mensuplarının, sadece kendilerini müdafaa (nefsi müdafaa) amacıyla silahlı çatışmaya girmemiş

⁵¹ Çakır, Ruşen, (2001), *İslamcı Şiddetin Geleceği: Derin Hizbullah*, İstanbul: Metis Yayınları, s.108.

⁵²EGM (Emniyet Genel Müdürlüğü), (2001), *Hizbullah Terör Örgütü*, TEMÜH Dairesi Başkanlığı Yayınları, Ankara, s.18.

olabileceğini belirtmekte de fayda bulunmaktadır. Örgütün, bu silahlı çatışma ortamı ile bir taraftan PKK terör örgütünün eylemlerine cevap verme diğer taraftan kendisine bir nevi halkın PKK'ya karşı koruyucusu görüntüsünü vererek, bölgede bu yolla propaganda yapmak suretiyle taban kazanmayı hedeflemiştir. Bu noktada, VELİOĞLU'nun; “Allah PKK'yı bizim için gönderdi PKK olmasaydı bizim sayımız hızla artmaz ve silahlı tecrübe sahibi olamazdık” sözleri anlamlıdır.⁵³

Bu noktada Hizbullah terör örgütünün iki taraflı bir politika izlediğini belirtmek gerekir. Hizbullah terör örgütü bu çalışmalarla bir taraftan PKK terör örgütünün taban olarak ağırlıkta olduğu bölgelerde etkisini azaltarak, bu bölgelerde yaşayan insanları kendi saflarına çekmeyi, diğer taraftan da vahşi eylemleriyle bölge insanı üzerine korku salmak suretiyle baskı oluşturmayı hedeflediğinin söylenmesi yanlış olmayacaktır. Her iki durumda da taban kazanma politikaları kapsamında örgütün karlı çıkacağı açıkça oradadır.

Hizbullah terör örgütü örgütsel manada kazandığı bu başarının verdiği cesaretle bölgede daha başka şiddet eksenli eylemlere imza atmıştır. Ayrıca 1995 yılından itibaren terör örgütünün; toplumdaki ahlaki yönü bozuk olan kimselere (fahişeler, alkolikler vb), örgüt mensuplarının örgüte verdikleri faaliyet raporlarında ajan oldukları yönünde haklarında iddialar bulunan örgüt mensuplarına, örgütün hakimiyetine ve emirlerine başkaldıran, propagandif faaliyetlerine engel olan vb. şahıslara yönelik eylemleri de gündeme gelmiştir.⁵⁴

Adını kamuoyuna 1990'lı yıllarda PKK ile yaşadığı çatışma ile duyuran Hizbullah terör örgütünün devlet tarafından görmezden gelindiği hatta daha da ileri gidilerek desteklendiği iddia edilmiştir. Bu konu hakkında o dönemde çeşitli tartışmalar yaşanmış birçok köşe yazarı konu ile ilgili fikirlerini beyan etmiştir.

Bahse konu yıllarda güvenlik güçlerinin operasyonları, eylemleri ile gündemde daha çok yer alan PKK terör örgütüne yönelik olması ve devletin dikkatinin PKK terör örgütüne yoğunlaşmasının bir neticesi olarak, Hizbullah terör örgütünün rahat bir ortamda büyüdüğünü söylemek yanlış olmayacaktır. Ancak yine

⁵³ Çakır, Ruşen, (2001), *İslamcı Şiddetin Geleceği: Derin Hizbullah*, İstanbul: Metis Yayınları, s.57.

⁵⁴ Çakır, Ruşen, (2007), “Geçmiş Bugün Ve Gelecek Kısacasında Türkiye Hizbullahı”, *Birikim Dergisi*, Nisan 2007, S.216, ss.72.

de bir terör örgütünün devlet tarafından desteklendiği iddiası gerçekleşen her olayın bir komplo teorisi ile açıklanması kolaycılığına kaçmak olacaktır.

Ayrıca bir diğer önemli husus ise; Hizbullah terör örgütüne karşı 1990 yılından beri bilinmesine rağmen sivil toplum kuruluşları ve medyanın haber önceliklerini ve dikkatlerini daha çok ayrılıkçı teröre çevirmiş olmalarıdır. İşte böyle bir ortam içerisinde Hizbullah terör örgütü yapılanmasını rahat bir şekilde tamamlama imkanı bulduğu söylenebilir.⁵⁵

Hizbullah terör örgütünün iddia edildiği gibi, devlet tarafından PKK terör örgütü ile mücadele etmek amacıyla gizlice desteklenmesinin mümkün olmadığının bir diğer kanıtı ise; Türk istihbarat birimlerinin Hizbullah terör örgütü hakkında 1993 yılında hazırladıkları ve dönemin Başbakanına sundukları rapordur. 1993 yılında hazırlanan bu rapor, güvenlik güçlerinin yaptığı çalışmaların Hizbullah terör örgütünün adını duyurmaya başladığı yıllarla aynı döneme denk geldiğini gözler önüne sermektedir.⁵⁶

5. ESKİ DOST YENİ DÜŞMAN: HİZBULLAH MENZİL

PKK terör örgütü ile yaşanan çatışmalar, Hizbullah terör örgütünün Hizbullah Menzil terör örgütü başta olmak üzere tepki toplamasına neden olmuştur. Geçmişte Vahdet kitapevi bünyesinde beraber faaliyet yürüttükleri Hizbullah Menzil terör örgütü kısaca; silahlı mücadele aşamasına gelinmediğini, bu nedenle PKK terör örgütü ile çatışılmaması gerektiğini, Hizbullah terör örgütünün çatışarak devletin ekmeğine yağ sürdüğü yönünde eleştirilerde bulunmuştur.

Başlangıçta dayanışma içerisinde faaliyet gösterip zaman içerisinde iyice ayrışan, PKK terör örgütü ile yaşanan çatışmalarda şiddetli fikir ayrılıkları yaşayan, bu anlaşmazlıklar neticesinde birbirlerine yönelik silahlı saldırılarla karşı karşıya gelen Hizbullah İlim ve Hizbullah-Menzil terör örgütlerinin ayrılmalarına neden olan fikir ayrılıkları aşağıdaki şekliyle özetlemek mümkündür:

⁵⁵Bal, İhsan, (2001), “Hizbullah Örneği Çerçevesinde Polisin Terör Operasyonları ve Proaktif Terörle Mücadele”, <http://www.turkishweekly.net/turkce/Hizbullah.pdf>, (erişim tarihi: 21.11.2007).

⁵⁶ Demirel, Emin, (2001), *Hizbullah*, İstanbul: Kültür Sanat Yayıncılık, s.19.

- ☑ Hizbullah İlim grubu terör örgütünde, İran ve Humeyni devrimi, takip edilecek stratejide bir model olarak benimsenmesine rağmen, fikri temelde Mısır'daki Müslüman Kardeşler Örgütü'nün etkisi de büyük ölçüde hissedilmektedir. Hizbullah Menzil terör örgütü ise İran modeli ile neredeyse bire bir eş bir çizgidedir.⁵⁷
- ☑ Hizbullah Menzil terör örgütü, İran'a olan bakış açılarında mezhep farkının önemli olmadığı, en azından belli bir ortak noktada bileşilebileceği gibi Hizbullah terör örgütüne göre yumuşak bir tezi savunur ve Humeyni ve İran'ın önde gelen diğer dini liderlerini birer önder olarak benimser. Hizbullah İlim terör örgütü ise; İran devrim ve metodunu kendisine rehber edinmekle birlikte, mezhepsel farklılığının da çok önemli bir husus olduğunun altını çizerek, İran'dan gelen direktiflere Menzil grubuna nazaran daha ihtiyatlı yaklaşır. Ancak her iki grubun üzerinde de İran'ın belli bir etkinliği olduğu çok açık ve net bir husustur.⁵⁸
- ☑ Hizbullah İlim terör örgütü, PKK terör örgütü ile yaşanan çatışma sürecinde, PKK'ya karşı silahlı eyleme girilmesi ve **pasif tebliğ** anlayışının bırakılarak silahlı eylemleri de içine alan **aktif bir tebliğ** anlayışına geçilmesinin gerekliliğini savunmuştur. Hizbullah Menzil terör örgütü ise; Hizbullahi yolun son aşaması olan cihat aşamasına henüz gelinmediğini ve silahlı eylemlere başlamanın kendilerine ve Hizbullahi düşünceye zarar vereceği iddiasıyla silahlı eylemlerde bulunmayı ve PKK terör örgütü ile çatışmaya girmemeyi şiddetle reddetmişlerdir.⁵⁹
- ☑ Hizbullah Menzil terör örgütünün teoride Ümmetçi fikirleri ağır basmakla birlikte, Hizbullah İlim terör örgütüne nazaran Kürt milliyetçiliğine daha yakın olduğu yönünde yapılan bir değerlendirme yanlış olmayacaktır. Ancak pratikte her iki grup da Kürt milliyetçiliğini kullanmaktadır.⁶⁰

⁵⁷ Age, s.41.

⁵⁸ Çitlioğlu, Ercan, (2001), *Tahran Ankara Hattında Hizbullah*, Ankara: Ümit Yayıncılık, s.81.

⁵⁹ Çakır, Ruşen, (2007), "Geçmiş Bugün ve Gelecek Kıskacında Türkiye Hizbullahı", *Birikim Dergisi*, Nisan 2007, S.216, ss.72.

⁶⁰ Demirel, Emin, (2001), *Hizbullah*, İstanbul: Kültür Sanat Yayıncılık, s.42.

1993–1994 yılları arasında söz konusu iki terör örgütü arasında devam eden çatışmalar sonucu hayatını kaybeden ve yaralananların sayısı yaklaşık 100'dür.⁶¹ Bu çatışmalar akabinde yaşanan fikri ayrılıklar neticesinde, Hizbullah Menzil terör örgüt lideri Fidan GÜNGÖR 1994 yılında Hizbullah terör örgütü mensuplarınca kaçırılmış ve o tarihten itibaren de kendisinden haber alınamamıştır.

Daha sonraki süreçte polisin Hizbullah terör örgütüne yönelik gerçekleştirdiği başarılı operasyonlar neticesinde Fidan GÜNGÖR'ün terör örgütü tarafından kaçırıldığı, bizzat Hüseyin VELİOĞLU tarafından sorgulandıktan sonra öldürülerek cesedinin yeri belirlenemeyen bir bölgeye gömüldüğü anlaşılmıştır.⁶² Aynı geçmiş paylaştan iki terör örgütü arasında cereyan eden çatışmalar neticesinde Menzil grubu mensupları, başta Diyarbakır ve Batman olmak üzere Hizbullah terör örgütünün etkin olduğu birçok il ve ilçeyi terk etmek zorunda kalmıştır.⁶³

6. HİZBULLAH TERÖR ÖRGÜTÜNÜN AMACI

Hizbullah terör örgütünün amacı; silahlı ayaklanma yoluyla Türkiye Cumhuriyeti rejimini yıkarak yerine şer-i hükümlerle yönetilen, İran benzeri bir İslam devleti kurmaktır. Bu amaca ulaşılmasının ardından örgüt mensuplarının nihai hedefi; şeriatın bütün dünyada hakim kılınmasıdır. Bu amaç doğrultusunda terör örgütünün mensuplarına verdikleri “*Türkiye Cumhuriyeti’nin yönetim biçiminin İslamiyet’e uygun olmadığı*” ve “*Türkiye’ye ancak Hizbullah örgütünün İslami esaslara dayanan İran modeli bir rejim getirebileceği*” yönündeki direktifler terör örgütünün amacını gözler önüne sermektedir.⁶⁴

Bir başka açıdan, yakalanan bazı Hizbullah terör örgütü mensuplarının alınan ifadelerinde; örgüt mensuplarına Hizbullah terör örgütünün amacının, doğu ve güneydoğu Anadolu bölgesinde bir Kürt-İslam devleti kurulması olduğunun

⁶¹Laçiner, Sedat, (2007), “Combat against Religionist Terrorism in Turkey: Al Qaeda and Turkish Hezbollah Cases”, <http://www.turkishweekly.net/articles.php?id=178>, (erişim tarihi: 16.10.2007).

⁶²Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi Kararı, (CMK. nun 250.maddesiyle Özel Yetkili), 2000/182 Esas - 2007/39 s.35.

⁶³Çitlioğlu, Ercan, (2001), *Tahran Ankara Hattında Hizbullah*, Ankara: Ümit Yayıncılık, s.103.

⁶⁴Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi Kararı, (CMK. nun 250.maddesiyle Özel Yetkili), 2000/182 Esas - 2007/39 s.28.

anlatıldığı ve örgüt içerisinde de "Kürdistan" ifadesinin sıklıkla kullanıldığı ve işlendiği görülmektedir. Örgütün taban kazanmaya yönelik faaliyetlerinde etnik temelde propaganda yaparak "Kürtçülüğü" kullanma eğiliminde olduğu görülmüşse de terör örgütünün asıl amacının "*tüm Türkiye Cumhuriyeti topraklarını kapsayacak şekilde şer-i esaslara dayalı bir İslam devleti kurma* " olduğunun altı çizilmelidir.⁶⁵

7. ÖRGÜTÜN MADDİ KAYNAKLARI

Hizbullah terör örgütü dini motifli bir terör örgütü olarak örgüt mensuplarından yine dini konuları kullanarak para toplamaya çalışmaktadır. Örgüt maddi kaynağı ve para aktarımı hakkında net bir tespit bulunmamakla beraber örgüt ile mücadele eden emniyet mensupları ile yapılan görüşmelerde birkaç husus hakkında görüş birliğine varılmıştır. Buna göre örgütün maddi kaynak elde ettiği yerler şunlardır;

1. Zekat ve Fitre: İslam dininde özellikle mübarek kabul edilen Ramazan ayında yoksul vatandaşlarımıza yapılan maddi yardımlardır. Örgüt, mensuplarından zekat ve fitre adı altında topladığı bu paraları örgütün finansmanında kullanmaktadır.
2. Aidatlar: Hizbullah terör örgütü içerisinde faaliyet gösteren kişilere örgüte bağlılığı ifade eden ve düzenli olarak toplanan paralardır. Örgüt içerisinde düzenli yapılan aidat ödemeleri ve bağışlar örgüte bağlılıkla doğru orantılı olarak değerlendirilir. Örgüt içerisinde her ay düzenli olarak toplanan aidatlar örgüt mensuplarının maddi durumlarına göre belirlenmektedir.
3. Ticari Faaliyetler: örgüt kendi mensuplarının yürüttüğü ticari faaliyetlerden de azami şekilde faydalanmaktadır. Örgüt mensuplarından sattıkları mal veya kazandıkları paralardan belli bir miktar düzenli olarak alınır ve örgütün finansmanında kullanılır.
4. Yurtdışında Toplanan Paralar: Yurtdışında faaliyet gösteren örgüt mensupları dini açıdan önemli günlerde çeşitli programlar düzenlemekte ve yurtdışındaki vatandaşlarımızın dini hassasiyetlerini kullanarak para toplamaktadırlar.

⁶⁵ Demirel, Emin, (2001), *Hizbullah*, İstanbul: Kültür Sanat Yayıncılık, s.34-35.

5. Fidyeye ve Gasp: ilerleyen bölümlerde görüleceği üzere örgüt mensupları kaçırdıkları bazı şahısların ailelerinden fidye almak suretiyle veya gasp yapmak sureti ile maddi kazanç elde etmektedirler. Dini motifli bir terör örgütü olan Hizbullah terör örgütü mensuplarının fidye ve gasp eylemlerini dini açıdan cihat kavramı ile özdeşleştirmeleri manidardır.

Dini motifli terör örgütleri de diğer terör örgütleri gibi taban kazanma politikalarına çok önem vermektedirler. Örgütün devamlılığı taban kazanmasının devamına bağlıdır. Terör örgütleri özellikle yönlendirilebilir insanları seçerek propagandif faaliyetleri ile bu insanları etkilemeye ve örgüte kazandırmaya çalışırlar. Bu bağlamda; ikinci bölümde Hizbullah terör örgütünün propagandif faaliyetleri ve taban kazanma çalışmaları ele alınacaktır.

İKİNCİ BÖLÜM

PROPAGANDİF FAALİYETLER VE TABAN KAZANMA ÇALIŞMALARI

“Düşman bir memleketi önce ordusu ile değil propaganda ile işgal eder, süngü onun arkasından gelir.”

Mustafa Kemal ATATÜRK

1. TERÖR ÖRGÜTLERİNDE PROPAGANDİF FAALİYETLER

Dünyadaki tüm terör örgütlerinde olduğu gibi, dini motifli terör örgütlerinin de en öncelikli ihtiyaçlarından birisi örgütsel faaliyetlerde bulunacak örgüt mensuplarının kazanılmasıdır. Terör örgütüne sempati duyan geniş bir halk kitlesinin kazanılması ve bu sayede örgütün taban kazanma faaliyetlerine uygun bir ortamın hazırlanması hedeflenen önceliklerdendir.⁶⁶

Terör örgütlerinin gücü ve etkililiği, örgütün tabanı ve mensup sayısı ile doğru orantılı olarak değişmektedir. Genellikle terör örgütleri, örgütsel hedeflerine ulaşabilmek için taban kazanma politikalarını, stratejilerinin ilk basamağı olarak belirlerler. Bu ilk basamağı geçebilmek için; terör örgütünün amacını ve kendilerince haklılık gerekçelerini, halka benimsetmek için gerekli ortamı hazırlamaya çalışırlar.⁶⁷

İkinci basamak; hazırlanan bu uygun ortamdan faydalanılarak yeni örgüt mensupları kazanmak suretiyle örgütlenme sürecidir. Yeterli seviyede gerçekleştirilen örgütlenme sonrasında örgüte sürekli yeni örgüt mensuplarının kazanılması terör örgütünü devamlılığı açısından önem arz etmektedir.⁶⁸

⁶⁶Çitlioğlu, Ercan, (2007), “Terörizmin Yeni Konsepti”, *Stratejik Analiz Aylık Dergi*, Eylül 2007, s.28.

⁶⁷AREM (İçişleri Bakanlığı, Araştırma ve Etütler Merkezi), (2003), “Irak’a Asker Gönderilmesinin İç Güvenliğimize Etkileri-Ekim”, Basın Değerlendirmeleri, 04.12.2007, madde 5/i.

⁶⁸Yozgat Emniyet Müdürlüğü, (2007), “Terör Örgütlerinin Eleman Kazanma Yöntemleri”, http://www.yozgat.pol.tr/Birimlerimiz/Tem%20Sube_dosyalar/Tem%20Sube.htm, (erişim tarihi: 02.12.2007).

Bu çerçevede; dini motifli terör örgütlerinden biri olan Hizbullah terör örgütü örgütlenme aşamasında faaliyetlerine kitapevleri aracılığıyla yapılan örgütsel propagandalar ile başlamıştır. Özellikle dini içerikli yayınların satıldığı kitapevlerinin dini açıdan duyarlı kimselerden oluşan müşterileri, kitapevlerinde örgütün lider kadrosunun “tebliğ” faaliyetleri çerçevesinde örgütün fikirleri ile tanışmışlardır.

Örgütlenme aşamasının başlarında, örgüt mensuplarının neredeyse tamamının, dini konularda hassas kimseler arasından seçilmesi, aynı zamanda camileri örgüt mensuplarının seçilip yetiştirildiği en önemli yerler haline getirmiştir. Bu süreçte örgüte yeni katılacak insanlar arasında herhangi bir ayırım yapılmamış, örgütün eylem ve faaliyetlerinde kullanılmaya müsait herkes örgüte dahil edilmiştir. Böylelikle kişilik bozukluğu olan, sabıkalı, ve her türlü suçu işlemeye müsait yapıda olan bir çok birey örgüt içerisinde faaliyet gösterme imkanı bulmuştur.⁶⁹

2. HİZBULLAH TERÖR ÖRGÜTÜNÜN PROPAGANDA FAALİYETLERİ

Bir fikir veya ideolojinin kamuoyu tarafından kabul edilmesi ve benimsenmesini sağlamak için kullanılan en temel yöntemlerden birisi “propaganda” olduğunu söylemek yanlış olamayacaktır. Terör örgütleri tarafından, çeşitli yöntemlere başvurularak yapılan propaganda faaliyetleri ile halk arasında örgütün fikir, ideoloji ve amacını insanlara anlatarak, taban kazanma faaliyetleri yönlendirilmektedir. Buradaki ana hedef örgütün temel ihtiyacı olan yeterli örgüt mensubu sayısına ulaşım bu sayıyı muhafaza etmektir.⁷⁰

Örgütler açısından, propagandanın sürekliliğinin gerekliliği, terör örgütlerinin örgüt mensubu ihtiyacı ile doğru orantılıdır. Örgütün dışa dönük gerçekleştirdiği propaganda faaliyetlerinin yanı sıra, örgüt içinde yer alan örgüt mensuplarının, örgüte olan kayıtsız şartsız bağlılıkların ve örgütsel ideolojilere olan inançlarının devamı ve örgütten kopmaların engellenmesi amacıyla içe dönük propaganda faaliyetleri de örgütsel anlamdaki başarının yakalanmasında anahtar faaliyetlerdendir. İçe ve dışa dönük propaganda faaliyetleri birbiri içine geçmiş

⁶⁹ Çakır, Ruşen, (2000), “Hizbullah Batıya Göç Etti”, <http://www.vatanim.com.tr/arsiv/makale18.01.2000>, (erişim tarihi:15.06.2007).

⁷⁰ Çaycı, Sadi, (2007), “Terörizm, Aşırı Akımlar ve Hukuk”, *Stratejik Araştırmalar Aylık Dergi*, Nisan 2007, ss.62.

faaliyetlerdir. Terör örgütlerinde kesin bir çizgi ile bu ayrımı yapmak mümkün değildir.⁷¹

Hizbullah terör örgütü “tebliğ” kavramı içerisinde ele aldığı propaganda faaliyetlerini, çeşitli temalar ve teknikler kullanmak suretiyle günümüze kadar sürdürmüştür.

3. HİZBULLAH TERÖR ÖRGÜTÜNÜN PROPAGANDA TEMALARI

Dini motifli bir terör örgütü olmasının doğal bir sonucu olarak Hizbullah terör örgütü, İslam dinini referans olarak almakta ve propaganda faaliyetlerinde kullandığı materyallerin ana temalarını dini kavramlar ve bunlara ilişkin örneklemeler oluşturmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti; laik ve demokratik sosyal bir hukuk devletidir.⁷² Bu yönüyle kendilerine din olarak, İslam dinini seçmiş insanların çoğunlukta yaşadığı ülkeler arasında tek olma özelliğine sahiptir. Radikal İslami çevrelerce demokrasinin ve bu yönde uygulamaların, İslam diniyle bağdaşmadığı şeklindeki iddialar zaman zaman gündeme getirilmektedir.⁷³ Üzüntüyle belirtmek gerekir ki; bu iddialara inanarak çeşitli radikal gruplara ve terör örgütlerine kazandırıldıkları gözlemlenmektedir. Dini hassasiyetlerinden faydalanan bu insanların terör örgütleri için taban kazanması en kolay çevre olarak algılandıkları aşîkârdır.

Hizbullah terör örgütü de Türkiye Cumhuriyeti’nin yönetim şeklinin İslam dini ile bağdaşmadığı yönündeki iddiaları⁷⁴ kullanarak, propaganda faaliyetlerinde sıklıkla kullanmaktadır. Bu kapsamda;

- ☒ Devlet yönetiminin İslami esaslara dayalı olmasının İslamiyet’in bir gereği olduğu,⁷⁵

⁷¹ Çakır, Ruşen, (2000), “Hizbullah Sorguları Neden Kaydediyor?”, <http://www.milliyet.com.tr/arsiv7854>, (erişim tarihi: 06.02.2007).

⁷² TBMM (Türkiye Büyük Millet Meclisi), (2007), “Anayasa Madde 2”, <http://www.tbmm.gov.tr/Anayasa.htm>, (erişim tarihi: 12.10.2007).

⁷³ www.islamiyetgercekleri.org, (2007), “Din ve Demokrasi”, www.islamiyetgercekleri.org/demokrasi.html - 27k, (erişim tarihi: 16.05.2007).

⁷⁴ Macit, Nadim, (2006), *Küresel Güç Politikaları, Türkiye ve İslam*, Ankara: Fark Yayınları, s.445.

- ☑ Türkiye Cumhuriyetinin kafir bir devlet olduğu ve yönetim biçiminin İslamiyet'e uygun olmadığı⁷⁶
- ☑ Türkiye'ye, ancak Hizbullah Örgütünün İslami esaslara dayalı İran modeli bir rejim getirebileceği,⁷⁷
- ☑ İslami esasların hüküm sürmediği bir coğrafyanın Dar-ül Harp olduğu ve bu diyarın Dar-ül İslam oluncaya kadar Müslümanların mevcut düzene karşı cihat etmelerinin farz olduğu,⁷⁸ şeklindeki örgütün ideolojik görüşlerini kullanarak taban kazanma faaliyetlerini yönlendirmektedir.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerimizde yaşayan, dini inançları kuvvetli olan ve örgütün yorum ve fikirleri doğrultusunda yaptığı propaganda faaliyetleri çerçevesinde duydukları aşırı yorumları sorgulayabilecek İslami bilgi ve altyapıdan yoksun vatandaşlarımızın bazıları tarafından da bu tür söylemlere itibar edildiği gözlenmiştir.⁷⁹

Dini motifli terör örgütlerinin ve doğal olarak Hizbullah terör örgütünün başvurduğu ve en fazla kullandıkları kavramlar ezilmişlik ve haksızlığa uğramışlıktır. Örgütün propagandaların hayat bulduğu kelimeler ise; **MÜSTEKBİR** (ezenler) ve **MUSTAFAF** (ezilenler) kelimeleridir. Bu kelimelerle yapılan vurgunun anlamı; örgüt mensuplarının motive edilmesi ve “**ezenlere**” karşı kin ve nefret duygularının oluşturulması olarak karşımıza çıkmaktadır.⁸⁰

Türkiye'nin doğu ve güneydoğu Anadolu bölgelerinde sosyal ve ekonomik olarak gelişmediği ve işsizlik oranının çok yüksek olduğu bilinen bir gerçektir. Örgüt tarafından hükümet politikalarının tek sebep olarak gösterilmesi, ancak şer-i esaslara

⁷⁵ www.islamiyetgecekleri.org, (2007), “Din ve Demokrasi”, www.islamiyetgecekleri.org/demokrasi.html - 27k, (erişim tarihi: 16.05.2007).

⁷⁶ A.g.m.

⁷⁷ <http://ateizm.org>, (2007), “Hizbullah”, <http://arsiv.ateizm1.org/ARSIV-III/web/index50ba.html> - 61k, (erişim tarihi: 17.05.2007).

⁷⁸ Özeren, Süleyman, (2004), “Turkish Hizbullah: A Case Study of Radical Terrorism”, <http://www.turkishweekly.net/articles.php?id=28>, (erişim tarihi: 08.08.2007).

⁷⁹ Karlığa, Bekir, (2006), “Din Terör Savaş ve Global Etik İhtiyacı”, <http://dingorevliileri.blogcu.com/770277/>, (erişim tarihi: 10.09.2007).

⁸⁰ Özgür Gündem, (2007), “Başbakanlıktan 'Gizli' İbareli Hizbullah Genelgesi”, <http://www.ozgurgundem.net/yazdir.asp?haberid=37794>, (erişim tarihi: 25.09.2007).

dayalı bir rejimin bu tür sorunları ortadan kaldıracabileceği yönünde propagandaların yapılması, bölge insanının etkilendiği diğer faktörler arasında yer almaktadır.⁸¹

Bu bağlamda Türkiye’de geliştirilen politikalara ait yeni uygulamalar, yaşanan gelişmeler, çarpıtılarak ve “**maksatlı seçim**”⁸² tekniğine uygun olarak Hizbullah terör örgütü tarafından propaganda amaçlı kullanılmaktadır. Örneğin; kuran kursları, türban yasağı⁸³, 8 yıllık zorunlu eğitim gibi dini nitelikli konular, devlet aleyhinde propaganda yapmak ve mütedeyyin kesimleri kendi saflarına çekebilmek amacıyla propaganda malzemesi olarak kullanılmaktadır.

Ayrıca bu konular üzerinde yaşanan tartışmalar istismar edilmek suretiyle, güvenlik güçleriyle mütedeyyin Müslümanların karşı karşıya getirilmesi ve devlete düşman kitlelerin oluşturulması amacının güdüldüğü rahatlıkla görülebilmektedir.⁸⁴

Güvenlik güçlerinin Hizbullah terör örgütüne yönelik gerçekleştirdiği operasyonlarla ilgili olarak da; “*operasyonların örgüte değil bütün Müslümanlara ve İslama karşı yürütüldüğü*”⁸⁵ şeklinde örgüt yanlısı internet sitelerinde verilen haberler aracılığıyla, yine bir propaganda malzemesi arayışı içerisine girdikleri görülmektedir.

Özellikle güvenlik güçleri ve diğer kamu görevlilerinin vatandaşlara yönelik suistimale müsait bazı olumsuz davranışları, ülke içerisindeki ekonomik, siyasi, sosyal istikrarsızlık ve sorunların da örgüt için önemli bir propaganda malzemesi olabileceği unutulmamalı ve bu konuda duyarlı davranışlar sergilenmelidir.

Hizbullah terör örgütünün stratejisinin bir diğer basamağını oluşturan cemaat aşamasına geçiş sürecinde, Doğu ve Güneydoğu bölgelerimizde yoğun olarak

⁸¹ Ferid, Ahmed, (1992), (Çeviren: Oktay Yılmaz ve M. Ahmet Varol), *Resulullah’ın Hayatından Önemli Kesitler*, Guraba Yayınları, s.11.

⁸² Nalbant, Müslüm ve Özer, Turgay, (2006), “Din-Terörizm Paradoksunda, Terör Örgütlerince İstismar Edilen Kavramların Analizi”, http://www.egm.gov.tr/temuh/terorizm10_makale6.htm, (erişim Tarihi: 17.01.2008).

⁸³ *Sabah*, (2005), “Hizbullah’tan Türban Talebi”, <http://arsiv.sabah.com.tr/2005/05/22/siy106.html>, (erişim tarihi: 27.11.2007).

⁸⁴ Bozkurt, Nurettin, (2000), “Sol ve 28 Şubat”, <http://www.genchukukcular.net/forums.php?m=posts&q=165>, (erişim tarihi:23.11.2007).

⁸⁵ www.velfecr.com, (2007), “Müslümanlara Yönelik Operasyonlar Sürüyor”, http://www.velfecr.com/haber_detay.php?haber_id=3147, (erişim tarihi: 22.11.2007).

varlığını hissettiren PKK terör örgütünün halk üzerinde oluşturduğu baskı ve şiddeti de geçmişte önemli bir propaganda malzemesi olarak kullanmıştır.

Hizbullah terör örgütü, PKK terör örgütüne karşı sözde halkı koruyan bir kimliğe bürünmüş ve kendisini PKK terör örgütüne alternatif olarak sunmak suretiyle taraftar kazanmaya çalışmış, bu yöndeki gayretleri de propaganda faaliyetlerinin bir diğer ayağını oluşturmuştur. Bu bağlamda da, PKK terör örgütü tarafından zarar gören insanların ve intikam almak isteyen kesimlerden de taban kazanma imkanı bulmuştur.⁸⁶

4. HİZBULLAH TERÖR ÖRGÜTÜNÜN PROPAGANDA TEKNİKLERİ

Hizbullah terör örgütü uygun bulunan her türlü zemini propaganda amaçlı kullanmaktadır. Kitapevleri ile başlayan propaganda süreci, daha sonraları okullarda, cami ve mescitlerde yoğunluk kazanmıştır. Örgütün cami faaliyetleri, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın görevli tayin ettiği büyük camilerde propaganda imkanı kısıtlı olmakla beraber, mahalle aralarında bulunan ve resmi din görevlisi olmayan küçük mescitlerde örgütün propaganda çalışmaları için daha müsait bir ortam bulunmaktadır.⁸⁷

Hizbullah terör örgütünün lideri Hüseyin VELİOĞLU geçmiş dönemlerde örgüt mensuplarına gönderdiği talimatlarda, cami faaliyetlerinin önemi üzerinde hassasiyetle durduğu görülmüştür. Hizbullah terör örgütü mensuplarının taban kazanmak amacıyla dini hassasiyete sahip olan insanları nasıl kendi amaçları doğrultusunda kullanacakları da bu talimatlarda etraflıca ortaya konulmaktadır.

Vakit namazlarının camilerde cemaatle kılınması, herkese karşı hürmetkar ve saygılı olunması, örgüt adına fakir ve muhtaçlara yardımların artırılması, cami ve evlerde mahalle halkı da davet edilerek mevlitlerin okutulması, dini bayramlarda herkesle bayramlaşmanın yanı sıra komşular davet edilerek yemek verilmesi, mezarlıklar ziyaret edilerek buralarda Kur'an okunması, Perşembe ve Cuma akşamları özellikle gençlere yemek verilmesi ve onlarla dini sohbetler tertip

⁸⁶Arslan, Faruk, (2006), "Hangi Türk Hizbullahı Terörist Yetiştiriyor?", http://www.farukarslan.com/articles/publish/article_102.shtml, (erişim tarihi: 22.10.2007).

⁸⁷Faraç, Mehmet, (2001), "Camilerdeki Örgütlenme Sürüyor", <http://www.mehmetfaraç.com/belgeb.asp?select=159>, (erişim tarihi: 25.10.2007).

edilmesi, halkın dikkatini çekecek derecede lüks ve israfa kaçılmaması gibi hususlar örgüt mensuplarının bölge insanının sempatisini kazanmak için uyguladıkları prensipler arasında yer almaktadır.⁸⁸

Muhafazakar halk kitlelerinin kazanılması amacıyla fakirlere yapılan yardımlar, yürütülen ziyaret faaliyetleri, ayrıca örgütün ideolojik yapısına aykırı olmakla birlikte camilerde okutulan mevlitler, halkın dini duygu ve düşünceye karşı gösterdiği ilgi ve sempatiden kendi amaçları doğrultusunda yararlanmayı amaçlayan örgütün dikkat çeken propaganda teknikleri arasındadır. Bölge insanının İslami hassasiyetlerinin, metafizik kavramlar temelinde geliştirilen motifler kullanılarak istismar edilmeye çalışılmaktadır. Öldürülen bir örgüt mensubunun cenazesinde bir evliyanın elinin görüldüğüne dair fotoğrafların propaganda amaçlı olarak dağıtılması bu konuya verilebilecek en güzel örneklerdendir.⁸⁹

Bunların yanında, toplumda durumları rahatsızlığa neden olan hayat kadınları, hırsızlar gibi kötü ahlaklı kişilere eylem yapılarak, halk nazarında sempati kazanmanın da örgüt tarafından bir propaganda tekniği olarak benimsenmiştir.⁹⁰

4.1. Yazılı Materyaller ve Kasetler

Hizbullah terör örgütü, örgüt mensuplarına yönelik olarak, örgütün ideolojisine uygun muhtelif İslami yazarlar tarafından kaleme alınmış, eserlerden veya kendi oluşturdukları yazılı metinlerden propaganda amaçlı olarak azami ölçüde istifade etmektedir. Bu doğrultuda muhtelif yazarlar tarafından kaleme alınan Hizbullahi İslam anlayışına uygun eserlerin okunması sağlanmaya çalışılmaktadır.⁹¹

İslam tarihinden verilen örnekler ile özellikle cihadı veya örgütün diğer söylemlerini tavsiye eder mahiyette örgüt mensupları tarafından hazırlandığı değerlendirilen yazılı metinlerin ele geçirilmesi, İslam dininin örgütün amacına

⁸⁸ Agm.

⁸⁹TBMM (Türkiye Büyük Millet Meclisi), (2000), “TBMM Hizbullah Raporu 2 Şubat 2000”, <http://www.yeniortam.org/belge20.html>, (erişim tarihi:28.11.2007).

⁹⁰Hürriyet, (2000), “Hizbullah Ahlak Zabıtası Bile Kurmuş”, <http://webarsiv.hurriyet.com.tr/2000/02/15/181041.asp>, (erişim tarihi: 25.09.2007).

⁹¹Cumhuriyet, (2005), “Şeriatçı Terör Yeniden Toparlanıyor”, http://www.kenthaber.com/Arsiv/Haberler/2005/Haziran/11/Haber_67897.aspx, (erişim tarihi: 22.10.2007).

uygun şekilde yorumlanarak yazılı materyaller oluşturulması konusunda da yoğun bir faaliyet içerisinde bulunulduğunu göstermektedir.

Güvenlik güçlerince, gerçekleştirilen operasyonlar neticesinde büyük darbe alan örgüt, toparlanma çalışmaları çerçevesinde, “Şehitler Kervanı”⁹², isimli kasetler gibi propagandif materyaller hazırlayarak mensuplarına dağıtmak suretiyle kadrolarını muhafaza edebilmek ve taraftarlarına moral verebilmek amacıyla propagandif faaliyetlerini sürdürmektedir.

Günümüzde insanlar üzerinde motive edici etkisi tartışılmaz olan, şiir, müzik, ağıt gibi edebi ve sanatsal faaliyetlerin de, bilhassa örgüt mensuplarının motivasyonunun sağlanması amacıyla, şehitlik, zalim, mazlum, cihat gibi kavramlar sıklıkla işlenmek suretiyle örgüt tarafından propaganda amaçlı kullanıldığı görülmektedir.⁹³

Propaganda amaçlı kullanılan kasetlerde geçen şiirlerden örnekler verecek olursak; Hizbullah terör örgütü mensubu bayanlara atfedilen; “*Kara Kara çarşaf, /Havalanmış yumruklar, /Allahuekber derler, /Kıyam etmiş bacılar. /Sinelerinde Kur’an, /Omuzlarda keleş var, /Sırtlanmış yavrusunu, /Cihat eder bacılar. /Şehit düşen bacılar, /Bir Zeynep gibidirler, /Hüseyinlerin safında, /Çarpışır bacılar. /Eller kalkmış havaya, /Buradayız burada, /Hazırız çarpışmaya, /Diyor bütün bacılar. /*” şeklindeki şiir dikkat çekici bir örnek olarak karşımıza çıkmaktadır.⁹⁴

Yine cihat, şehitlik, mazlum gibi kavramların işlendiği şiirlere örnek olarak; “*Ey Muhammedi savaş erleri, / Kur’an yolunun cengaverleri, /Yıkılsın artık put düzenleri, /Şahadet direniş çağrımız bizim. /Sen savaş, zafer kahramanısın, /Can pazar cihat pehlivanısın, /Dilinde tekbir haykormalısın, /Şahadet direniş çağrımız bizim, /Ey mazlum ümmet, ezilmiş insan, /Uzat elini uzat bak işte Kur’an, /Allah yolunda can verelim can, /Şahadet direniş çağrımız bizim. /*” şiiri propaganda materyalleri arasında

⁹² Şehitler Kervanı isimli kaset PKK – Hizbullah çatışmalarında ölen Hizbullah terör örgütü mensupları adına propaganda amaçlı olarak hazırlanmıştır.

⁹³ Çakır, Ruşen, (2004), “Hizbullah Nihayet Sessizliğini Bozdu”, <http://www.ntvmsnbc.com/news/275359.asp>, (erişim tarihi: 23.10.2007).

⁹⁴ www.basortu.net, (2007), “Kıyam Etmiş Bacılar”, <http://www.basortu.net/include.php?path=forum/showthread.php&threadid=5909&entries=0&PHPKITSID=7f859c64fe272e11c0a3a6f3f8d1e5a9#post31573>, (erişim tarihi: 14.10.2007).

yer almaktadır.⁹⁵ Bu şekilde birçok sayıda şiir kaleme alınmak suretiyle şiirsel anlatımın insan üzerindeki etkisinden istifade edilmeye çalışılmaktadır.

Tüm bunların yanı sıra propaganda amaçlı olarak, Mısır, Cezayir, Filistin gibi bölgelerde ölen Hamas, Hizbullah ve diğer dini motifli örgütlerin mensupları için yazılan ağıtlar da kullanılarak Türkiye’de de sözde bu şekilde bir mücadele sürdürüldüğü imajını örgüt mensuplarına empoze ederek, örgüt mensuplarının motivasyonlarının artırılmaya çalışıldığı görülmektedir.

Örgüt içerisinde propaganda amaçlı olarak kullanılan kitaplara örnek verecek olursak; , "Eşreften Esfele (Muhbirler)"⁹⁶ ve "Konuş! Yoksa..."⁹⁷ isimli kitaplar örnek olarak verilebilir. Bahse konu kitaplardan, "Eşreften Esfele (Muhbirler)" isimli kitapta; polisin örgüt mensuplarını sözde tehdit, işkence ve ahlaksız yöntemlerle muhbir yapmak için kullandığı teknik ve taktikler, muhbirlerin nasıl çalıştığı ve polis tarafından yakalanan örgüt mensuplarına yapılan sözde işkenceler romanlaştırılarak anlatılmıştır.

*"...Bu kitapta laik rejimin istihbarat birimleri tarafından kullanılan ajanlaştırma yöntem ve taktiklerini okuyacak, hayretler içinde kalacaksınız. Hemen belirtelim ki, uygulanan yöntem ve taktiklerin hepsini bir kitapta toplayabilmemiz mümkün değildi. Bu yüzden sadece belli başlı yöntemleri edep kurallarının dışına çıkmamaya gayret ederek ele almaya çalıştık. Uygulanan yöntemlerin tamamı ile istihbarat birimleri tarafından ajanlaştırılan kişilerin tavır ve davranışları gerçek; isimler ise ajanlaştırılan kişilerin yakın çevresi ve akrabalarının rencide olmaması için hayali olarak alınmıştır..."*⁹⁸

"...(Muhbir yapılmak istenen Hacı Zülküf isimli eski bir hırsızın kendi kendine yaptığı konuşma) Onlar (Polisler) da hırsız çetelerinden ve uyuşturucu ticaretinden

⁹⁵<http://eslemtoprak.blogcu.com>, (2007), "Ümmet ve Direniş", <http://eslemtoprak.blogcu.com>, (erişim tarihi:13.11.2007).

⁹⁶ Türkçesi, Şereften Sefillğe olan ve yazarı, Muhammed Said Akkaya olarak belirtilen kitabın, basımını İhsan Ajans Basım ve Yayım isimli şirketin yaptığı, mizanpajının Ahmet Kahramanoğlu, baskısının ise Haziran 2004 yılında Kar Matbaacılık tarafından yapılmıştır.

⁹⁷ Abdülbaki Sönmez tarafından yazıldığı belirtilen kitabın, basımını İhsan Ajans Basım ve Yayım isimli şirketin yaptığı, mizanpajının Ahmet Kahramanoğlu, baskısının ise Haziran 2004 yılında Kar Matbaacılık tarafından yapılmıştır.

⁹⁸ Akkaya, Muhammed Said, (2004), *Eşreften Esfele*, İstanbul: İhsan Ajans Basım ve Yayım, s.7.

pay alıyorlar. Aldıkları bu paya karşılık onların bu faaliyetlerine göz yumuyorlar. Her semtin şebekesi o semtin karakoluna komisyon veriyor. Memurundan müdürüne kadar herkes bu işin içinde. Hırsızlar, uyuşturucu şebekeleri, kanunsuz iş çevirenlerin hepsi bu yolla işini yürütüyor. Polisler böylelikle hem ceplerini dolduruyorlar, hem de bu yolla gizli ödeneğe para aktarıyorlar...'99

"Konuş! Yoksa..." isimli kitap da ise; polis tarafından evine yapılan operasyon sonucu gözaltına alınan Hasan... isimli örgüt mensubuna, gözaltı sürecinde polis tarafından yapılan sözde işkenceler romanlaştırılarak anlatılmıştır. Örnek vermek gerekirse aşağıdaki paragraflar yol gösterici olacaktır.

"...Ne yapmıyorlar ki dedi Şenol acı acı... Elektrik, askı, hayaları sıkma, boğma, aç bırakma, tekerleğe koyma, makattan jop sokma, sorguladıkları şahsın gözlerinin önünde eşine, kız kardeşine cinsel taciz..."100

"...Hasan'ın tek parça olduğunu düşündüğü düz bir tahtayı kolları hizasında tuttular ve şerif gibi kalın bir iple Hasan'ın süngerlenmiş kollarını bu tahtaya bağladılar. Bu işlem çok kısa bir zamanda tamamlanmıştı. adeta çarmıha gerilmiş gibi duruyordu. Hasan bu sırada penisiyle oynandığını fark etti. Kafasını hafifçe kaldırıp alttan baktığında oraya bir kablonun çıplak ucunun bağlandığını dehşetle gördü. Bu sırada sağ elinin küçük parmağına da bir kablo bağlandığını anladı. Demek bu kez elektrik de vereceklerdi..."101

4.2. Susa (Yolaç) Köyüne Yapılan Ziyaretler

PKK terör örgütü tarafından "Hizbullahçıların köyü" olarak nitelenen, Diyarbakır Susa (Yol aç) köyündeki camiye 08 Ağustos 1992 tarihinde PKK terör örgütü militanları tarafından baskın yapılmıştır.¹⁰²

Hizbullah ve PKK terör örgütleri arasında 1991 yılında başlayan silahlı çatışmalarda bahse konu baskın sonucu 14 Hizbullah mensubu ölmüş, bu olayda ve

⁹⁹ Age, s.88.

¹⁰⁰ Sönmez, Abdulkaki, (2004), *Konuş Yoksa...*, İstanbul: İhsan Ajans Basım ve Yayım, s.40.

¹⁰¹ Age, s.102.

¹⁰² *Hürriyet*, (2007), "Hizbullah Davasında Samıklara Tahliye Yok", <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/5838073.asp?sd=2>, (erişim tarihi:22.10.2007).

sonrasında ölen örgüt mensupları köyün mezarlığına defnedilmiş ve burası her yıl örgüt mensupları tarafından ziyaret edilmek suretiyle sözde şehitlik haline getirilmiştir.

Hizbullah terör örgütünün kullandığı propaganda yöntemlerinden birisi de söz konusu mezarlığın özellikle dini bayramlarda toplu olarak ziyaret edilmesidir. Bu ziyaretlerin amacı örgüt mensuplarının motivasyonlarını artırmaktır.¹⁰³

4.3. İnternet Siteleri

Teknolojinin hızla gelişmesine paralel olarak internet insan hayatında önemli bir yer almıştır. Bu gelişmeyi propaganda amaçlarına uygun olarak kullanmak isteyen terör örgütleri, internet adresleri oluşturarak sanal ortamda kendilerini tanıtmak ve propaganda yapma imkanına kavuşmuşlardır. Örgütlerin bir kısmı kendi adlarıyla web sayfaları oluştururken, bazılarının ise yayın organları vb. isimlerle internet ortamına girdikleri görülmektedir.¹⁰⁴

Bu bağlamda; Hizbullah terör örgütü yanlısı şahısların ve örgüt mensubu şahısların değişik isimler altında web sitesi açmak ve e-mail adresleri edinmek suretiyle, devlet ve güvenlik güçlerimiz aleyhinde yayın yaptıkları gözlenmiştir.¹⁰⁵

5. DİNİ MOTİFLİ TERÖR ÖRGÜTLERİNDE GRUP VE GRUP DİNAMİĞİ

Terör örgütlerinin eleman kazanmada kullandığı ilk süreç, grup dinamiğidir. Terör örgütlerinin başarılı olabilmesi sağlam bir teşkilat kurması ve bütün mensuplarını bu örgüt içerisinde eriterek örgütün ayrılmaz hale getirmelerine

¹⁰³ www.kizilbayrak.org, (2000), “Hizbullah Devlet Eliyle Nasıl Beslendi”, http://www.kizilbayrak.org/2000/38/sayfa_31.html, (erişim tarihi: 23.09.2007).

¹⁰⁴ Kütahya, Barış, (2001), “11 Eylül Ve...”,ODTÜ, *Atatürkçü Düşünce Topluluğu Düşün Dergisi*. S. 14, ss.3.

¹⁰⁵ Google arama motorunda 10.12.2007 tarihinde “Hizbullah” kelimesi Türkçe sayfalarda aratılmış ve yaklaşık 2.800.000 sonuca ulaşılmıştır, tabii ki bunların hepsi Hizbullah terör örgütü yanlısı sayfalar değildir, ancak içerik incelemesi yapıldığında Hizbullah terör örgütü ile bağlantılı sayfalar rahatlıkla görülebilmektedir.

bağlıdır. Bu bağlamda; grup ve grup dinamiği süreci hakkında kısaca bilgi vermekte fayda görülmektedir.

Sosyolojide ve sosyal psikolojide grup kavramı birçok farklı kişi tarafından çeşitli şekillerde tanımlanmıştır. Bu tanımların ortak noktası ise; bir kalabalığı grup olarak adlandırabilmek için bu grubu oluşturan bireylerin ortak amaçlarının bulunması ve kendilerini bir grup olarak hissetmelerinin gerekliliğidir. Ayrıca grubu oluşturan bireyler arasında bir etkileşimin bulunması gerekmektedir. Bu noktada grup, “etkileşim halinde olan birden fazla insan” olarak da tanımlanabilir.¹⁰⁶

Grup dinamiği; bir grup içerisinde sebep-sonuç ilişkileri ile birlikte grubun oluşmasını ve işleyişini ifade etmektedir. Gruplar, insanların rasgele bir araya geldikleri topluluklar değildir. Onları bir arada tutan değerler sistemi vardır.

Grubun özellikleri¹⁰⁷;

- ☒ *“Her insan istediği gruba giremez çünkü grubun yazılı olmayan yasaları bulunmaktadır.*
- ☒ *Her grubun bir işleyişi, kalıplaşmış değerleri, amaçları ve ilişki düzeni vardır.*
- ☒ *Her grupta bir dayanışma, birlik, iş bölümü ve üyelerden ayrı beklentiler bulunur.*
- ☒ *Her grubun ortak bir aklı, tavrı, tutum ve davranış şekli vardır.*
- ☒ *Liselerde, üniversitelerde, işçiler ve kamu çalışanları içerisinde, mahalli alanda örgüt sorumluları örgüte kazanmayı planladıkları kişilerin; aile yapısı, zaafları, irtibatla olduğu arkadaşları, ekonomik düzeyi gibi yönleri hakkında istihbarat yaparlar.”*

İnsan psikolojisini iyi bilen ve ikna kabiliyeti yüksek mensupları örgüte kazanılması gereken kişi hakkında istihbarat toplarlar. Her insanın hayatta karşılıksız bir sevgi, ilgi ve samimiyete ihtiyacı vardır. Bu noktada örgüt

¹⁰⁶Karaman Emniyet Müdürlüğü, (2007), “Terörizmin Amacı”, <http://www.karaman.pol.tr/bilgilerinize/terr.asp>, (erişim tarihi:16.10.2007).

¹⁰⁷ Agm.

militalanları bu işi terör örgütünün ideolojik amacı için yaparak örgüte kazanmayı planladıkları şahsa karşılıksız arkadaşlık ve dostluğu uzun vadede bedelini almak üzere sunmaktadırlar.

Örgütlenme ve militan kazanmada terör örgütleri tarafından planlı politikalar izlemektedirler. Terör örgütlerinin işleyen çarklıklarının arasına giren çoğu kimse kendilerinde ve davranışlarında meydana gelen değişikliklerinin çoğu zaman farkına bile varamamaktadırlar. Bu değişim için örgüt mensupları özellikle örgüt yanlısı kitap, gazete ve dergiler okutturulmaya başlanır. Çünkü, kitaplar, gazeteler ve dergiler beyin yıkamanın ve şartlandırmanın en etkili araçlarıdır.¹⁰⁸

Grubun bir üyesi olma yolunda ilerleyen kişinin düşünce boyutuyla birlikte aynı zamanda duyguları da beslenmeye başlanır. Bunun için örgütün sloganları ve müzikleri kullanılmaktadır. Düşünce ve duyguları değiştirilen bireyin silahlı eylemlere hazırlanması için şahsa grupla beraber bildiri dağıtma, afiş asma, mitinge katılma gibi faaliyetlerde görev verilir. Ayrıca bu amaçla militan adayına örgüt içerisinde küçük sorumluluklar verilebilir.

Düşünce ve duyguları örgüt ideolojisi doğrultusuna çekilen birey, artık silahlı eylemlere katılmayı kendi ister hale gelmektedir. Örgüt şahsın bu arzusuna önce isteksiz davranarak şahsın silahlı eylemi daha da arzulaması sağlanır. İlk silahlı eylemiyle birlikte artık şahıs militan olma sürecini tamamlamıştır. Bir terör örgütünün militanlarını bu süreçten geçirmesindeki amaç ise, işleteceği cinayetlerin meşruiyet dayanağını o kişinin iç dünyasına yerleştirebilmektir. Bundan sonra, bir militan işlediği cinayetlerden dolayı vicdani herhangi bir sıkıntı çekmemektedir.¹⁰⁹

Özellikle dini motifli terör örgütleri dikkate alındığında bu örgütlerin eleman kazanmasını din faktörü daha da kolaylaştırmaktadır. Çoğu insan görünüşte sadece dini vecibelerini yerine getirdiği zannıyla ve dinin insan üzerindeki rahatlatıcı etkisiyle bir terör örgütünün içerisine çekildiğinin farkına

¹⁰⁸ Eker, Süer, (2006), “Terör Örgütlerinde Dil Kullanımı ve Terörist Söylemlerin Dil Bilimsel Yöntemlerle Meşrulaştırılması”, http://turkoloji.cu.edu.tr/DILBILIM/suer_eker_teror_organlerinde_dil_kullanimi_dilbilimsel_mesrulasirma.pdf, (erişim tarihi:18.12.2007).

¹⁰⁹ Alkan, Necati, (2000), *Psikolojik Harekat Terörizm ve Polis*, Ankara: Emniyet Genel Müdürlüğü TEMÜH Yayınları, s.35.

varamamaktadır. Dini motifli terör örgütleri içerisinde faaliyet gösteren örgüt mensupları din merkezli propagandaları ile diğer terör örgütlerine nazaran daima bir adım öndedir.

Bu bağlamda örgüt mensupları grup kimliği kazanırken “iyi bir Müslüman” olma yolunda ilerledikleri yanlışlığı ile grubun içerisine girmektedir. Dini inançları hususunda hassas kimseler bu sayede dini motifli terör örgütlerinin birincil hedefleri haline gelmekte tespit edilen kimseler grup kimliği kazandırılmak üzere propagandaya tabi tutulmaktadır.

6. HİZBULLAH İDEOLOJİSİ VE MİLİTAN KİMLİĞİ

Türkiye’de ve dünyada faaliyet gösteren ve eylemlerine devam eden birçok terör örgütü bulunmaktadır. Türkiye’de yaşayan ve kendisini Müslüman olarak tanımlayan birçok vatandaşımızın dini konularda yeterli bilgiye sahip olmaması ve dini konularda olabildiğine hassas olması dini motifli terör örgütlerinin ekmeğine yağ sürmektedir. Bu noktada Türkiye’de faaliyet gösteren çok sayıda dini motifli terör örgütü olması şaşılabilecek bir sonuç değildir.

Hizbullah terör örgütünün oluşumun temelinde literatürde “**Hizbullahi Düşünce**” ya da “**Hizbullahi Yol**” olarak tanımlanan bir yapılanma söz konusudur. Bu düşünce yapısı etrafında bir araya gelen insanların şiddet eylemlerine başvurmaları noktasında da ise bahse konu oluşum terör örgütü sıfatı ile karşımıza çıkmıştır.¹¹⁰

Vahşi eylemlere imza atan bu insanlar söz konusu eylemleri gerçekleştirirken İslam dinine hizmet ettikleri yanlışlığı ile gerçekleştirmektedirler. Kendi görüşleri dışında kalan insanlara yaşam hakkı tanımayan, bizden olmayan düşmanımızdır felsefesi ile hareket eden Hizbullah terör örgütü mensuplarının kendilerine referans aldıkları mücadele yöntemi ile ilgili olarak şu satırlar dikkat çekicidir; “ *Vuruşma gayesi ile silahı müminin eline tutuşturan Allah’tır. Hz. Peygamber bizzat mübarek elleriyle öldürme eylemini gerçekleştirmiştir. Hz Ali de tek bir günde 700 den fazla insanı öldürmüştür. Tespihleri atıp düşmanı susturmak için silaha saldırmanın tam*

¹¹⁰ Korani, Ali, (1992), *İslami Mücadelede Hizbullahi Yol*, İstanbul: Bengisu Yayınları, s. 14.

zamanıdır. Allah'ın insanoğlu için yarattığı güzel bahçedeki abani otları kökünden söküp atmak yolundaki ilahi buyrukları her mümin yerine getirmek zorundadır.”¹¹¹

Bu tür zorlama yorumlarla, dini hassasiyete sahip insanları kendi saflarına çeken, Hizbullah terör örgütünün amacı, silahlı ayaklanma yoluyla Türkiye Cumhuriyeti rejimini yıkarak yerine şer'i hükümlerle yönetilen, İran benzeri bir İslam devleti kurmaktır. Örgüt Türkiye’de bir İslam devleti kurduktan sonra nihai amaç olarak kendisine tüm dünyada şeriatın hakim kılınmasını seçmiştir.¹¹²

Ayrıca Hizbullah terör örgütünün benimsediği stratejisi; **Tebliğ-Cemaat-Cihat** üçgeninden oluşmuştur.¹¹³ **Tebliğ** kelimesi, manasına eş değer olarak örgüt tarafından da çoğu kitapta davet kelimesi ile eş anlamlı olarak kullanılmaktadır. Örgüte göre 2 çeşit tebliğ yöntemi mevcuttur; **Gizli Tebliğ** ve **Açık Tebliğ**. Gizli tebliğ dönemi; Hizbullahi hareketin başlangıcından itibaren halka tebliğ görevi yapacak olan kadronun yetiştirilmesi aşamasını içine alır ki, bu tebliğin ilk dönemidir. Açık tebliğ döneminde ise; yetiştirilen kadroların halka açılarak hareketin tabanının genişletilmesi hedeflenmiştir.¹¹⁴

Cemaat, tebliğ yolu ile oluşturulan topluluğun genel adıdır. Cemaat aşaması, durgun bir aşama olarak görülse de aslında oldukça etkin ve hareketlilik içeren bir yapılanmaya sahiptir. Cemaat aşamasında Hizbullahi harekete katılan insanların ruh ve düşünce olarak yetiştirilmesi öngörülür. Geleneksel İslami anlayışlarda, insanların bir davranış bütünlüğü içerisinde;

- 1-İslamı kuvvetlendirip, yayma
- 2-Birbirlerine yardım etme
- 3-Ekonomik ilişkilerde bulunma
- 4-Eleştiri ve özeleştiri yapma

¹¹¹ El Mevdudi'nin *Cihat* kitabından aktaran: Demirel, Emin, (2001), *Hizbullah*, İstanbul: Kültür Sanat Yayıncılık, s.19.

¹¹²Çitlioğlu, Ercan, (2001), *Tahran Ankara Hattında Hizbullah*, Ankara: Ümit yayıncılık, s.61

¹¹³ Uslu, Ahmet, (2002), “Terör Örgütlerinin Finans Kaynakları”,*Akademik Bakış Dergisi*, 2002 Bahar Dönemi, Polis Akademisi yayınları, s.154.

¹¹⁴Faraç, Mehmet ve Bulut, Faik, (2001), *Türkiye Hizbullah'ının Anatomisi-Kod Adı Hizbullah*, İstanbul: Günizi Yayıncılık, s.94.

5-Disipline uyma

6-Aile yaşantısını İslam'a uygun hale getirme gibi ekonomik, sosyal ve siyasal çalışmalar görülmektedir.¹¹⁵ Cemaatleşme aşaması bir sonraki aşama olan Cihat aşamasına yetecek çoğunluğa ulaşılan dek devam eder.

Terör örgütü mensuplarının cemaatleşme aşamasında; maddi ve manevi her türlü fedakarlığı yapacak seviyeye getirilmeleri, imama (lidere) koşulsuz şartsız itaat edilmesi, örgütün her kademesinde kararların istişare yoluyla alınması gibi konularda yetiştirilmeleri ve örgütün her alanda teşkilatlanması yönünde hiyerarşik bir eğitim sistematığına tabi tutulmaları amaçlanmaktadır.

Hizbullahi stratejide son aşama Cihat aşamasıdır. Bu aşamada amaç; silahlı başkaldırı yolu ile mevcut devlet rejiminin yıkılıp yerine şeriatla yönetilen bir devlet kurulmasıdır. Geleneksel İslami değerler ışığında genel anlamıyla **cihat**; insanların kendilerini İslami manada ıslah etmeleri yönündeki çaba ve gayretleri de içine alan bir kavramdır. Bu kavram içeriğinde, şahısların kendi iç mücadelelerinin yanı sıra, içerisinde bulundukları toplumu ıslah çalışmaları da yer alır. Bu noktadan hareketle saptırılan Cihat kavramı, yalnızca silahlı mücadele olarak algılanmakla kalmayıp, silahlı başkaldırının İslam dininin bir parçasıymış gibi lanse edilmesi uygunsuz bir sonucu doğurmaktadır.

Hizbullahi terminolojide ise **cihat** kavramı, belli bir güce ulaşan cemaatin, İslam dininde çok önemli bir yeri olan hoşgörünün gerekli koşulları göz önüne almadan içinde bulunulan otoriteye karşı silahlı bir başkaldırı ve çatışma olarak algılanmaktadır.¹¹⁶

7. ÖRGÜTÜN TABAN KAZANDIĞI YERLER VE ELEMAN TEMİN ETME YÖNTEMLERİ

Hizbullah terör örgütü kuruluş aşaması kitapevleri bünyesinde gerçekleştirmiştir. 1980'li yıllarda Diyarbakır İlindeki ilk gruplaşma Vahdet Kitapevi çevresinde oluşmuş, Menzil kitapevi ve Hüseyin VELİOĞLU'nun sahibi olduğu İlim Kitapevi

¹¹⁵ Age, s.93.

¹¹⁶ Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi Kararı, (CMK. nun 250.maddesiyle Özel Yetkili), 2000/182 Esas - 2007/39 s.21.

bunu takip etmiştir. Kitapevleri; örgüt mensupları için buluşma, tartışma ve tebliğ olarak adlandırdıkları faaliyetlerini yürüttükleri fonksiyonel bir ortamdır¹¹⁷. Kitapevlerinin müşterileri, bilinçli olarak tartışmaların içine çekilmiş ve bu yolla kişiler üzerinde dini ve psikolojik etki oluşturmak suretiyle etkilenecek örgüte kazandırılmaya çalışılmıştır.¹¹⁸

Bu sürece dahil olan istekli kişilerin kitaplardan ücretsiz olarak yararlandırılması ve kendilerine gerektiğinde maddi yardımda bulunulması bu yerlere gelenlerin etkilenecek örgüte katılmalarında önemli bir etken olmuştur. Ayrıca kitapevleri sahiplerinin dini bilgi donanımları ve konuşmalarının çekiciliği, bu kitapevlerine gelen insanları ziyadesiyle etkilemiş, kitapevlerinin örgütün elaman temin ettiği önemli mahallerden birisi olmasını sağlamıştır.¹¹⁹

7.1. Camiler

Geçmiş dönemde Hizbullah terör örgütünün taban kazandığı en önemli yerlerden birisi de camilerdir. Dini duyguları yüksek olmakla birlikte dini bilgileri zayıf ve muhafazakar bir yapıya sahip olan Güneydoğu Anadolu bölgemizde yaşayan vatandaşlarımızın çoğu çocuklarını, dini eğitim almaları, Kur'an-ı Kerim öğrenmeleri ve ibadetlerini yapmaları için camiye göndermektedirler. Hizbullah terör örgütü işte tam bu noktada vatandaşlarımızın dini hassasiyetlerini istismar ederek, camilerde tanıştıkları kişileri ve onların camiye gönderdikleri çocuklarını kendilerine çekme ve örgüte kazandırma yolunu kullanmışlardır.¹²⁰

Güvenlik güçleri açısından camilerde operasyon yapılması veya cami çıkışlarında örgüt mensuplarına müdahale edilmesi yanlış anlaşılmalara sebebiyet vereceği gibi örgüt açısından da propaganda amaçlı kullanılabilir. Güvenlik güçlerinin müdahalesinin zor olması, müdahale durumunda halkı ajite etme imkanının bulunması gibi sebeplerle camiler en uygun ortamı sağlamaktaydı. Ayrıca

¹¹⁷ Çitlioğlu, Ercan, (2001), *Tahran Ankara Hattında Hizbullah*, Ankara: Ümit yayıncılık, s.70

¹¹⁸ TESEV; (2006), *'Çağdaşlık Hurafe Kaldırılmaz' Demokratikleşme Sürecinde Dindar ve Laikler*, Ankara: Tesev Yayınları, s.49 .

¹¹⁹ Age s.49.

¹²⁰ Faraç, Mehmet, (2001), "Camilerde Örgütlenme Sürüyor", <http://www.mehmetfarac.com/belgeb.asp?select=159>, (erişim tarihi: 25.11.2007).

geceleeri buluşmaya ve dini eğitim yapmaya müsait yerler olması nedeniyle de camiler, örgütün taban kazanma ve örgütsel eğitim verme amacıyla kullandığı en önemli merkezler haline getirilmişti.¹²¹

Geçmiş yıllarda Hizbullah terör örgütü “*Fahri İmamlık*” müessesesinden faydalanarak camilerde örgütlenmesini artırmıştır. Örneğin; 1999 yılında Batman il merkezindeki 60 camiden 40'ında Hizbullah terör örgütü mensuplarının örgütlendiği ve kontrolü ellerinde bulundurdıkları iddia edilmektedir. O dönemde söz konusu camilerde genellikle fahri imamlar görev yapmaktadır. Örgüt mensubu şahıslar ise fahri imamlık yapmak suretiyle bu camilerde rahatlıkla hareket edebilmekte ve örgütsel eğitim camilerin yanlarında bulunan ve medrese olarak adlandırılan odalarda yapılmaktadır.¹²²

Örgüt camilerde aşağıdaki şekilde bir yapılanmaya gitmiştir;

1. Dışarıdan Cami Sorumlusu,
2. Cami Sorumlusu,
3. Ders Sorumluları ve Grupları,
4. Temizlik Sorumlusu ve Grubu,
5. Muhasebe Sorumlusu ve Grubu,
6. Kültür Sorumlusu ve Grubu,
7. Ziyaret Ekipleri ve Sorumlusu.¹²³

Örgütün camilerde düzenlenen Kur'an kursu programlarından azami ölçüde istifade ettiği anlaşılmaktadır. Camiye düzenli gelen herkes Hizbullah terör örgütünün hedef kitlesi içerisinde yer almaktadır. Ancak; örgütsel faaliyetler özellikle çocuklar ve gençler üzerinde yoğunlaştırılmaktadır. Henüz kişiliği oturmamış, iyi kötü ayrımı yapacak durumda olmayan ve kendilerine sunulan

¹²¹Uslu, Emrullah ve Çağatay, Soner, (2005), “Hizbullah Yeniden Diriliyor”, *Radikal Gazetesi*, <http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=141881>, (erişim tarihi: 26.10.2007).

¹²²*Radikal*, (1999), “Ölüm Makinesi Hizbullah”, <http://www.radikal.com.tr/1999/07/04/turkiye/01olum.html>, (erişim tarihi: 14.12.2007).

¹²³TBMM (Türkiye Büyük Millet Meclisi), (2000), “TBMM Hizbullah Raporu 2 Şubat 2000”, <http://www.yeniortam.org/belge20.html>, (erişim tarihi:28.11.2007).

görüşleri sorgulama imkanı bulunmayan bu kesimin örgüte daha kolay kanallene olabileceklerdir.

Camilerde yapılan eğitim çalışmalarının asıl amacının dini dersler yoluyla küçük yaşta çocukları ve gençleri aşama aşama örgüte kazandırmak ve başarılı olanları örgütsel çalışmalar doğrultusunda yönlendirmek olduğu açık bir şekilde görülmektedir.¹²⁴

7.2. Okullar

İlköğretim okulları ve liseler Hizbullah terör örgütünün taban kazanma faaliyetleri kapsamında en önemli kaynaklardan biridir. Her okulun başında bir sorumlu bulundurulmak suretiyle okullar düzeyinde teşkilatlanma çalışmalarına büyük önem verilmiştir. Okul birimlerinin diğer eleman kazanma mekanizmaları ile uyum içinde çalışması sonucunda orta öğretim gençliğinden örgüte yüksek oranda katılım sağlanmıştır.¹²⁵

Yasadışı örgütlerin gelecekleri açısından taban kazanma faaliyetleri kapsamında okullardaki çalışmaları büyük önem arz etmektedir. Özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgemizde etkin olarak faaliyetlerine devam eden Hizbullah terör örgütünün okul faaliyetleri; bölgede faaliyet gösteren yasadışı diğer örgütlerin okul faaliyetleri ile zaman zaman çatışmıştır. Bu bağlamda; okullarda özellikle PKK sempatisini öğrencilerle sık sık gerginlikler yaşanmıştır.¹²⁶

7.3. Aile ve Arkadaş Çevresi

Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerimizde yaşayan vatandaşlarımızın dini hassasiyetleri ve sıkı aile bağları, örgüt mensuplarının aile ve akraba çevresinden örgüte katılımları artırmıştır. Bunun yanı sıra örgüt mensuplarının iş ve arkadaş çevresinde propaganda çalışmalarına ağırlık vermesiyle birlikte çevrelerindeki

¹²⁴Radikal, (2007), “Hizbullah Küçükleri Kullandı, Silahları Camilerde Sakladı”, <http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=216570>, (erişim tarihi: 21.10.2007).

¹²⁵www.haber1.com, (2007), “Hizbullah Üyesinden Dehşet Veren İtiraf”, <http://www.haber1.com/haber/20070730/Hizbullah-uyesinden-dehset-veren-itiraf.php>, (erişim tarihi: 22.10.2007).

¹²⁶ Çitlioğlu, Ercan, (2001), *Tahran Ankara Hattında Hizbullah*, Ankara: Ümit yayıncılık, s.316.

insanları da örgüte kazandırma çalışmaları örgütsel manada başarılı sonuçlar getirmiştir.¹²⁷

Genellikle aile fertlerine ve yakın arkadaşlara duyulan güvenle girilen terör örgütünün gerçek yüzünü anlamak örgüte yeni katılanlar için zor hatta imkansızdır. İçinde bulundukları örgütü herhangi bir tarikat veya dini akım ile karıştıran ve bu zan ile örgüte katılan şahısların sayısı oldukça fazladır. Örgüte kazandırılan şahısların askeri faaliyetler ile ilgili bilgilerinin bulunmaması onlara kültürel bir derneğe üye olmakla hemen hemen aynı anlama gelmektedir.

7.4. Cezaevleri

Hizbullah terör örgütü mensupları için cezaevleri, genelde diğer terör örgütlerinde de olduğu gibi, örgüt mensuplarının topluma kazandırılması ve rehabilite edilmesinden ziyade örgüt mensuplarının eğitildiği birer okul olmuştur. Ayrıca cezaevlerinde yapılan propagandif faaliyetler neticesinde, buralarda örgüte yeni katılan şahısların sayıları azımsanmayacak kadar fazladır.¹²⁸

Cezaevlerinde örgüte sempati duyan şahıslar örgüt mensuplarınca yürütülen propaganda ve eğitim faaliyetleri ile tamamen örgüte bağlı birer örgüt mensubu haline gelebilmekte, ayrıca örgütle hiçbir bağı bulunmayan ancak dünya görüşü itibarıyla örgüte kazandırılması kolay olan hükümlülerin de cezaevlerinde yürütülen eğitim faaliyetleri ile örgüte katılımları sağlanabilmektedir.¹²⁹

Örgütün cezaevindeki ve dışarıdaki örgüt mensuplarının örgüte bağlılıklarının ve motivasyonlarının artırılması terör örgütlerinin dağılması için önemlidir. Örgüt bu bağlılığı yalnızca propagandif faaliyetlerle artıramaz, propagandif faaliyetlerin yanı sıra örgütün hedefine uygun eylemlere de imza atması gerekmektedir. Bu noktada örgüt mensuplarının gerçekleştirdikleri her eylem örgüt içerisinde faaliyet gösteren tüm kişilerin moral ve motivasyonlarını artırmada belirleyici rol oynamaktadır.

¹²⁷ Age, s.316.

¹²⁸ Age, s.316-320.

¹²⁹ Demirel, Emin, (2001), *Hizbullah*, İstanbul: Kültür Sanat Yayıncılık, s.67.

Ayrıca örgütsel açıdan imza atılan her başarılı eylem örgüt içerisinde muhtemel kopmaların önüne geçecektir. Örgütten kopmak isteyen örgüt mensupları bu eylemlere bakarak örgütten ayrılmaktan korkacak ve örgüt adına faaliyetlere devam edecektir. Bu bağlamda; üçüncü bölümde Hizbullah terör örgütünün başlıca eylemleri ve örgüte yönelik gerçekleştirilen ve örgütü taktik değiştirmeye zorlayacak kadar önemli olan Malazgirt kod adlı operasyon anlatılacaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

HİZBULLAH'IN BAŞLICA EYLEMLERİ VE MALAZGİRT OPERASYONU

1. HİZBULLAH TERÖR ÖRGÜTÜNÜN EYLEM ÇEŞİTLERİ VE SANSASYONEL EYLEMLERİ

Hizbullah terör örgütü 2003 yılına kadar birçok eylemle kamuoyunun gündemine gelmiştir. Örgütün geçmişten günümüze gerçekleştirdiği eylem türleri aşağıda sunulmuştur;

- ☒ Silahlı Saldırı:
- ☒ Bombalı Saldırı
- ☒ Kesici aletlerle saldırı
- ☒ Molotof Kokteyli Atma ve Kundaklama
- ☒ Darp
- ☒ Adam Kaçırma, Hapsetme, Sorgulama;
- ☒ Tehdit
- ☒ Gasp

Bu bölümde Hizbullah terör örgütünün en çok ses getiren eylemlerinden seçilen 5 eylem kronolojik olarak ele alınacaktır. Bu eylemler şunlardır;

- ☒ Neve Şalom Sinagoguna Bombalı Saldırı
- ☒ Süryani Papazlar Lahdo BARINÇ ve Melki TOK'un Kaçırılması
- ☒ Konca KURİŞ'in Öldürülmesi
- ☒ Nurcu Lider İzzettin YILDIRIM'IN Öldürülmesi
- ☒ Diyarbakır İl Emniyet Müdürü Gaffar OKKAN'ın Öldürülmesi.

1.1. Neve Şalom Sinagoguna Bombalı Saldırı (1992)

Hizbullah terör örgütü mensupları tarafından, 01 Mart 1992 Pazar günü İstanbul'un Beyoğlu ilçesinde bulunan **Neve Şalom Sinagoguna** (2) adet el bombası atılmıştır. Söz konusu eylem neticesinde 1 kişinin yaralanmıştır.¹³⁰ Bu olay sonrası saldırının failleri güvenlik güçlerince yakalanmış ve şahıslar ifadelerinde; *“Aynı yıl Lübnan’da İsrail tarafından öldürülen Lübnan Hizbullahı Lideri Abbas MUSAVİ’nin intikamını almak”* amacıyla bu eylemi gerçekleştirdiklerini dile getirmişlerdir.¹³¹

Türkiye’de faaliyet gösteren Hizbullah terör örgütünün Neve Şalom Sinagoguna gerçekleştirdiği bu eylem, Lübnan Hizbullahı ile herhangi bir organik bağlantısının olmamasına rağmen niçin böyle bir sebebe dayanarak Türkiye’de bu tür bir eylemi gerçekleştirdiği araştırılması gereken bir konudur.

Belki bu husus ile ilgili olarak verilebilecek en rasyonel cevap; aynı yoldan (Hizbullahi Yol) hareketle doğmuş iki farklı örgütün aralarında organik bir bağ bulunmamasına rağmen, Müslüman ülkelerdeki gelişmelere ve kendilerine yapılan operasyonlara göre eylem tarzını ve hedefini belirleyebildikleri ve bu çerçevede bazen hedef politikaları dışında da eylemler gerçekleştirebildikleridir.

1.2. Süryani Papazlar Lahdo BARINÇ ve Melki TOK’un Kaçırılması (1994)

Ağustos 1994’te Süryani papazları Lahdo BARINÇ ve Melki TOK’un Hizbullah terör örgütü tarafından fidye elde etmek amacıyla kaçırılmıştır. Papazlardan Melki TOK kendi çabaları ile kaçarak kurtulurken, Lahdo BARINÇ ailesinin örgüte fidye vermeyi kabul etmesi üzerine Hizbullah terör örgütü tarafından serbest bırakılmıştır.¹³²

Hizbullah terör örgütü tarafından gerçekleştirilen bu eylem tarzı her ne kadar özel anlamda fidye amaçlı olarak görülse de, bunun yanı sıra eylemin sansasyonel yönünün de olması nedeniyle Hizbullah terör örgütü tarafından diğer dinlere

¹³⁰ *Akşam*, (2003), “Terörün Hedefi İstanbul’daki Sinagoglar”, <http://www.aksam.com.tr/arsiv/aksam/2003/11/15/gundem/gundem1.html>, (erişim tarihi: 25.12.2007).

¹³¹ Artuner, Burak ve Kılınç, Erdal, (2000), “Sinagog Baskınında Hizbullah Parmağı”, <http://www.aksam.com.tr/arsiv/aksam/2000/01/23/guncel/guncel1.html>, (erişim tarihi:25.12.2007).

¹³² www.yuksekovahaber.com, (2007), “Süryanilerin İnsanlık Korkusu”, http://www.yuksekovahaber.com/news_detail.php?id=1204842270, (erişim tarihi: 06.12.2007).

mensup din adamlarına yönelik olarak gerçekleştirilebilecek eylem türlerinden biri olarak görülmeli ve bu tehdit potansiyeline uygun tedbirler geliştirilmelidir.

28 Kasım 2007 saat 14.00’de Midyat Barıştepe köyü **Moryakup Süryani**¹³³ **Manastırı papazı Edip SAVCI**’nın kaçırılması olayı medyanın gündemine bomba gibi düşmüştür. Bu olay, 1994 yılında Hizbullah terör örgütü tarafından kaçırılan iki Süryani papaz Melki TOK ve Lahdo BARINÇ’ı kamuoyuna hatırlatmıştır. 1992 yılındaki kaçırma eyleminin Hizbullah terör örgütü tarafından gerçekleştirilmesi nedeniyle, 2007 yılında kaçırılan papazla ilgili olarak da yine Hizbullah terör örgütü merkezli değerlendirmeler ortaya konulmuştur.¹³⁴

Edip SAVCI’nın kaçırılmasının ardından eylemin herhangi bir örgüt tarafından üstlenilmemesi, şahsın serbest bırakılması karşılığı fidye talep edilmesi, olayın çıkar amaçlı organize suç gruplarınca gerçekleştirilmiş olabileceği kanaatini oluşturmuştur. Gerçekten de Edip SAVCI’yı daha sonra kaçırılanlar tarafından serbest bırakılmış ve olayın çıkar amaçlı olarak işlendiği anlaşılmıştır.¹³⁵

1.3. Konca KURİŞ’in Öldürülmesi (1998)

İslamcı-Feminist yazar olarak tanınan Konca KURİŞ’in 16 Temmuz 1998 tarihinde kaçırılıp, sorgulandıktan sonra **domuz bağı** yöntemiyle öldürülmesi eylemi Hizbullah terör örgütünün ses getiren önemli eylemlerinden bir diğeridir.¹³⁶

Konca KURİŞ 16 Temmuz 1998 tarihinde Mersindeki evinin önünden kocasının gözleri önünde Hizbullah terör örgütü mensubu üç kişi tarafından

¹³³Kelime anlamı olarak "Suriyeli" anlamına gelen Süryaniler, Hz. İsa’nın Havarileri’nden Şemun Petrus’un (St. Pierre) telkinleriyle Hristiyanlığı kabul eden, Suriye civarındaki Hristiyan kesimdir. İlk Süryani Patrikliği Antakya’da kurulmuş, 1293 yılında Mardin Deyrülzaferan Manastırı’na ve son olarak ise Suriye’nin Şam kentine yerleşmiştir. Süryanilerin tamamı 18. yüzyıla kadar Ortodoks mezhebine bağlı kalmışlardır. Bu tarihten sonra ise bir kısım Süryaniler Katolik ve Protestan mezhebini kabul etmişlerdir. En yoğun olarak Mardin ve ilçelerinde yaşayan Süryaniler, yaklaşık 20-30 bin civarında ve büyük çoğunluğu Ortodoks’tur. Ülkemizdeki merkezleri ise Mardin’deki Deyrülzaferan Manastırı’dır.

¹³⁴*Yenisafak*, (2007), “12 Yıl Önce Kaçırılan Rahip: Örgüt Olabilir”, <http://yenisafak.com.tr/gundem/?t=84856>, (erişim tarihi: 01.12.2007).

¹³⁵*Milliyet*, (2007), “Kaçırılan Rahip Edip Savcı Serbest Bırakıldı”, <http://www.milliyet.com.tr/2007/11/30/son/sontur35.asp>, (erişim tarihi: 02.12.2007).

¹³⁶*Milliyet*, (1998), “İslamcı Feminist KURİŞ Kaçırıldı”, <http://www.milliyet.com.tr/1998/07/18/siyaset/siy00.html>, (erişim tarihi: 18.12.2007).

kaçırılmıştır. Kamuoyunda hem İslami kimliği hem de kadın haklarını savunması ile tanınan, açıkça feminist olduğunu söyleyen KURİŞ'in kaçırılması bir anda medyanın ilgi odağı haline gelmiştir.¹³⁷

17 Ocak 2000 tarihinde İstanbul'da Malazgirt kod ismiyle yapılan polis operasyonunda, örgüt mensupları ile güvenlik güçleri arasında yaşanan çatışma ile medyada çokça yer alan Beykoz'da bulunan, örgüt lideri VELİOĞLU'nun ölü olarak ele geçirildiği villada, KURİŞ'in sorgu kasetinin çıkmış ve ardından da Konya'daki bir mezar evde cesedi bulunmuştur.¹³⁸

2003 yılında güvenlik güçleri tarafından Konya'da gerçekleştirilen bir operasyon neticesinde, KURİŞ'i öldüren Hizbullah terör örgütü mensubu Zübeyir TİMUR isimli şahıs gözaltına alınmış ve tutuklanmıştır.¹³⁹

1.4. Nurcu Lider İzzettin YILDIRIM'ın Öldürülmesi (1999)

İzzettin YILDIRIM Doğu Anadolu bölgemizde etkin olarak faaliyet gösteren Nurculuk akımının bir kolu olan Zehra grubunun liderlerindendir. O yıllarda aynı zamanda Zehra vakfının da başkanlığını yürütmektedir. Zehra grubunun Hizbullah terör örgütü ile aynı etnik ve dini tabana hitap etmesi nedeniyle bir süre sonra örgüt tarafından, Zehra grubu mensupları taban kazanılacak verimli bir tarla olarak görülmeye başlamıştır.¹⁴⁰

Hizbullah terör örgütünün bu bakış açısından rahatsız olan grubun lideri YILDIRIM, örgütün istek ve yönlendirmelerini reddedince bahse konu grup ile örgüt arasında ciddi bir anlaşmazlık yaşanmaya başlamıştır. Bu anlaşmazlık YILDIRIMIN

¹³⁷*Sabah*, (2000), "Türbanıyla Gömmüşler", <http://www.arsiv.sabah.com.tr/200/01/23/g15.html>, (erişim tarihi:16.12.2007).

¹³⁸Cevizoğlu, Hulki, (2000), "Ben Nilüfer Kızı Konca", <http://www.aksam.com.tr/arsiv/aksam/yazarlar26.html>, (erişim tarihi:16.12.2007).

¹³⁹*Radikal*, (2003), "Konca KURİŞ'i Kaçıran Hizbullahçı Yakalandı", <http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=80932>, (erişim tarihi: 17.12.2007).

¹⁴⁰*Hürriyet*, (2000), "Peş Peşe Kaçırıldılar", <http://www.webarsiv.hurriyet.com.tr/2000/01/20/173634.asp>, (erişim tarihi: 21.12.2007).

bizzat örgüt lideri VELİOĞLU tarafından sorgulandıktan sonra öldürülmesine neden olmuştur.¹⁴¹

29 Aralık 1999 tarihinde İstanbul'da Hizbullah terör örgütü tarafından kaçırılan İzzettin YILDIRIM'ın cesedi, 17 Ocak 2000 tarihindeki operasyondan iki gün sonra boğularak öldürülmüş bir halde bulunmuştur.¹⁴² Daha sonra YILDIRIM'ın öldürülmesi olayı Hizbullah terör örgütü tarafından kesinlikle reddedilecek ve işlenen vahşi cinayetin faili olarak güvenlik güçleri işaret edilecektir.¹⁴³

1.5. Diyarbakır İl Emniyet Müdürü Gaffar OKKAN'ın Öldürülmesi (2001)

Hizbullah terör örgütü kurucu lideri Hüseyin VELİOĞLU'nun ölüm yıldönümü nedeniyle 24.01.2001 tarihinde, Diyarbakır İl Emniyet Müdürü Gaffar OKKAN ve korumalarına yönelik Diyarbakır ili merkez Şehitlik mahallesi Sezai KARAKOÇ caddesinde saat 17:50 sıralarında, örgüt mensupların kurmuş olduğu pusu sonucu meydana gelen silahlı saldırıda, Emniyet Müdürü A. Gaffar OKKAN ve (5) Polis Memuru şehit olmuş, (2) Polis Memuru ise yaralanmıştır.¹⁴⁴

Bu eylem, Hizbullah terör örgütüne yönelik olarak 17 Ocak 2000 tarihinde İstanbul Beykoz'da yapılan operasyonun ve örgütün kurucu lideri Hüseyin VELİOĞLU'nun ölüm yıl dönümü olması nedeniyle intikam amaçlı yapılmıştır.¹⁴⁵

Örgüt bu eylemle yandaşlarına ölmediğini ispatlamaya çalışıp mensuplarına ise motivasyon kazandırmayı amaçlarken, Diyarbakır halkının saldırıyı protesto

¹⁴¹Akman, Nuriye, (2006), "Mehmet Fırıncı; Politikaya Bulaştık Ama Menfaat İçin Değil", <http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=343440>, (erişim tarihi:25.12.2007).

¹⁴²Çakır, Ruşen, (2004), "Hizbullah Nihayet Sessizliğini Bozdu", <http://www.ntvmsnbc.com/news/275359.asp>, (erişim tarihi: 27.12.2007).

¹⁴³www.firatnews.com, (2008), "Hizbullah Yeniden Silahlanıyor", <http://www.firatnews.com/modules.php?name=news&file=article&sid=40527>, (erişim tarihi:13.04.2008).

¹⁴⁴Star, (2001), "Hizbullahın Cellatları", <http://www.star.com.tr/news/275159.asp>, (erişim tarihi:19.09.2007).

¹⁴⁵www.haberler.com, (2007), "Hizbullah'ın Kahreden Gaffar OKKAN Gerekçesi", <http://www.haberler.com/hizbullah-in-kahreden-gaffar-okkan-gerekçesi-haberi/>, (erişim tarihi: 21.09.2007).

etmek için sokaklara dökülmesi ve örgütü kınaması örgütün bu eylemle asıl amacına ulaşamadığının en büyük göstergesidir.¹⁴⁶

OKKAN'ın cenazesinde mikrofon uzatılan Diyarbakırlı bir vatandaşın "... bugün doyasıya ağladım. Ağladığım kişi Diyarbakır Emniyet Müdürü, bir polis... yıllarca bana polisi değişik tanıtan, polisle halkın arasındaki uçurumu derinleştiren, sistemin dışında birisi aynı sistemin içinden geldi: Gaffar OKKAN...kardeşim için ağlamadım, babam için ağlamadım, Gaffar için ağladım" cümleleri dikkat çekicidir.¹⁴⁷

2. HİZBULLAH TERÖR ÖRGÜTÜNE KARŞI GERÇEKLEŞTİRİLEN MALAZGİRT OPERASYONU (17 OCAK 2000)

Güvenlik güçlerinin Hizbullah terör örgütü ile ilgili olarak çalışmalara ağırlık vermesi; özellikle örgütün PKK terör örgütü ile yaşadığı çatışmalarla adını kamuoyuna duyurmasından sonra yoğunlaşmıştır. Bu aşamadan sonra güvenlik güçleri tarafından operasyonel ve istihbari çalışmalar hız kazanmıştır.¹⁴⁸

Terör örgütlerine karşı gerçekleştirilen tüm operasyonlar örgüt mensuplarının motivasyonunu kırmak ve örgütsel faaliyetlerden men adına büyük önem arz etmekte ve örgütle mücadelede sayısız fayda sağlamaktadır. Bu noktada Hizbullah terör örgütüne yönelik olarak 17 Ocak 2000 tarihinde İstanbul ili Beykoz ilçesinde bulunan bir villaya yapılan baskın neticesi gerçekleştirilen operasyon; güvenlik güçlerince örgütün deyim yerindeyse başının kopartıldığı önemli bir operasyondur.¹⁴⁹

İstanbul ilinde Kasım 1999'dan itibaren (13) şahsın, değişik tarihlerde ortadan kaybolduklarına dair bilgilerin öğrenilmesi üzerine bu şahısların bulunması amacıyla güvenlik güçleri tarafından yoğun çalışmalara başlanmıştır. Bu çalışmalar

¹⁴⁶ Sabah, (2007), "Gaffar OKKAN Unutulmadı", <http://www.sabah.com.tr/2007/01/25/gnd134.html>, (erişim tarihi: 22.12.2007).

¹⁴⁷ Gürkan, Emrah, (2001), *Bilinmeyen Yönleriyle Gaffar OKKAN Suikastı 3310 Öldürüldü*, İstanbul: Güncel Yayıncılık, 3. basım, s.153.

¹⁴⁸ Çakır, Ruşen, (2000), "Hizbullah Batı'ya Göç Etti", <http://www.milliyet.com.tr/2000/01/18/gnd134.html>, (erişim tarihi: 22.12.2007).

¹⁴⁹ Çakır, Ruşen, (2000), "Hizbullah Artık Çatışmaya Hazır", <http://www.milliyet.com.tr/2000/02/15/gnd134.html>, (erişim tarihi: 24.12.2007).

netice olarak güvenlik güçlerini Hizbullah terör örgütü lideri VELİOĞLU'nun ve örgütün arşivinin de bulunduğu Beykoz'daki villaya götürmüştür.¹⁵⁰

Tespit edilen adrese 17.01.2000 günü gerçekleştirilen operasyonda **örgütün lideri Hüseyin VELİOĞLU ölü**, örgütün ikinci adamı **Edip GÜMÜŞ** ve üst düzey sorumlularından **Cemal TUTAR** isimli örgüt mensupları ise sağ olarak ve örgütün arşivi ile birlikte ele geçirilmişlerdir.¹⁵¹

Ancak; Malazgirt kod adlı operasyonda VELİOĞLU'nun polise silahla karşılık vermesi o güne kadar polisle çatışmamaya özen gösteren örgüt mensupları için örnek teşkil etmiş ve daha sonra örgüte yönelik gerçekleştirilen operasyonlarda örgüt mensuplar güvenlik güçlerine silahlı çatışmaya girmeye başlamışlardır.¹⁵²

Örgütün arşivinin ele geçirilmesiyle operasyonlarına eş zamanlı ve aralıksız olarak devam eden güvenlik güçleri birçok örgüt mensubunu gözaltına almayı başarmıştır. Bu çerçevede; 31.12.2000 tarihi itibari ile Türkiye genelinde **3258** kişi yakalanarak göz altına alınmış, bu şahıslardan **2091**'i tutuklanmış, **1187**'si ise serbest bırakılmıştır.¹⁵³ Rakamlar dikkate alındığında güvenlik güçlerinin örgütle mücadeledeki ciddiyeti çok açık bir şekilde görülmektedir.

İstatistiklerden hareketle Hizbullah terör örgütünün devlet destekli PKK terör örgütüne karşı kurulan bir örgüt olmadığı, güvenlik güçlerinin PKK terör örgütü ile olduğu kadar Hizbullah terör örgütü ile de mücadele ettikleri açıkça ortadadır. Türkiye genelinde gerçekleştirilen bu operasyonlarda;

- ☒ (1) tuzaklanmış MG2 anti tank mayını,
- ☒ (293) adet uzun namlulu silah,
- ☒ (2) adet Kanas
- ☒ (4) adet Anti Tank mayını ateş fünye tertibatı

¹⁵⁰ <http://kriminoloji.blogspot.com>, (2007), "Hizbullah", <http://kriminoloji.blogspot.com/2007/10/hizbullah.html>, (Erişim tarihi:23.12.2007).

¹⁵¹ Anadolu Ajansı, (2006), "Hizbullahçıların Tahliye Talebine Ret", <http://tumgazeteler.com/?a=1346041>, (erişim tarihi:23.12.2007).

¹⁵² Çakır, Ruşen, (2000), "Hizbullah Artık Çatışmaya Hazır", <http://milliyet.com.tr/webarsiv=15.02.2000>, (erişim tarihi:23.12.2007).

¹⁵³ Emniyet Genel Müdürlüğü, (2001), *Hizbullah Terör Örgütü*, TEMÜH Dairesi Başkanlığı Yayınları, Ankara, s.66.

- ☒ (5) adet adi infilak kapsülü
- ☒ (1) adet G3 tüfek,
- ☒ (5) adet elektrikli infilak kapsülü
- ☒ (1) adet G1 tüfek,
- ☒ (21) adet dinamit lokumu
- ☒ (35) adet av tüfeği,
- ☒ (298) adet fûnye (adi ve elektrikli)
- ☒ (427) adet çeşitli çap ve marka tabanca,
- ☒ (18) adet TNT kalıbı,
- ☒ (413) adet el bombası,
- ☒ (1) adet havan,
- ☒ (31) adet RGP-7 roket atar,
- ☒ (6) adet 40 mm bomba atar mermisi,
- ☒ (57) adet RGP-7 roket atar mermisi,
- ☒ (1) adet Lav silahı,
- ☒ (8) adet roket atar sevk fişegi,
- ☒ (20) adet 60 mm havan mermisi,
- ☒ (7) adet tek atışlı aydınlatma tabancası,
- ☒ (3) adet roket atar dürbünü,
- ☒ (7) adet bomba atar.
- ☒ (3) adet Kanas dürbünü,
- ☒ (2) adet namlu ucu tüfek bombası,
- ☒ (1) adet uzun namlulu tüfek dürbünü,
- ☒ (1) adet Lancher bombası,
- ☒ (1) adet makineli tüfek dürbünü,
- ☒ (4) adet topuk koparan mayın,

- ☑ (1) adet gaz maskesi,
- ☑ (4) adet personel mayın,
- ☑ (51047) çeşitli çap ve markalarda fişek,

ele geçirilmiştir.¹⁵⁴

Operasyonlar neticesinde yakalanan örgüt mensuplarının verdikleri ifadeler doğrultusunda, Hizbullah terör örgütü tarafından kaçırılıp sorgulandıktan sonra gömülen 67 kişinin cesedine ulaşılmış bunlardan 34'ünün kimliği saptanabilmiştir. Ayrıca İstanbul Beykoz'da gerçekleştirilen 17 Ocak 2000 Malazgirt operasyonu sonrasında örgüt evinde 356 adet nüfus cüzdanı, 116 adet sürücü belgesi ve 31 adet pasaport bulunmuştur. Güvenlik güçlerinin kimlik bilgileri ile faili meçhul ve kayıp şahıs bilgilerini karşılaştırması sonucunda aralarında kimliği belirlenmiş cesetlerin de bulunduğu 53 kişi tespit edilmiştir. Güvenlik güçlerince 53 kişinin Hizbullah terör örgütü tarafından öldürüldüğü değerlendirilmektedir.¹⁵⁵

17 Ocak 2000 Malazgirt operasyonu ile; Hizbullah terör örgütünün vahşet içeren eylemlerini ve iç yüzünü kamuoyu gündemine taşımış ve örgütün Güneydoğu halkı tarafından bilindiği üzere sade bir cemaat olmadığını tam tersi eli kanlı katillerden oluşan bir terör örgütü olduğunu açık bir şekilde ortaya konmuş ve bu gerçekler yoluyla örgütün ülke genelinde, özellikle doğu ve güneydoğu Anadolu'da prestij kaybetmesi sağlanmıştır.¹⁵⁶

Örgütün kurucu lideri olan Hüseyin VELİOĞLU'nun ölü, diğer üst düzey yöneticilerin sağ olarak, örgüt arşivi ile birlikte ele geçirilmesi örgüte vurulan darbenin etkisini artıran önemli unsurlardandır. Tüm yapılanması liderden gelen emirlere göre şekillenmiş olan Hizbullah terör örgütü için, bu operasyon birçok üst düzey örgüt mensubunun yurt dışına kaçtığı, zor bir dönemin başlangıcı olmuştur.¹⁵⁷

¹⁵⁴ Age, s.66-67.

¹⁵⁵ Age, s.68.

¹⁵⁶ *Radikal*, (2001), "Mersin'de Hizbullah Operasyonu: 12 Gözaltı", <http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=18675>, (erişim tarihi:24.12.2007).

¹⁵⁷ Çakır, Ruşen, (2005), "Türk Hizbullahı, El Kaide İle İlişki İddialarını Reddetti", <http://www.vatanim.com.tr/haber.php?haberno=2145>, (erişim tarihi:24.11.2007).

Hizbullah terör örgütüne peş peşe vurulan ağır darbeler neticesinde bocalayan örgüt mensupları bu dönemde genellikle illerde örgütlenmiş olan yakalanmayan veya saklanmayı başaran örgüt mensupları tarafından yönetilmeye başlanmış, örgütün lider kadrosundan gelen emirler olmadan, her grup geçmişte konulan örgütsel kurallara riayet ederek varlıklarını sürdürme çabası içinde bulunmuşlardır.¹⁵⁸

Bu dönemde örgüt içerisinde faaliyetler durmuş, adam kaçırma, sorgulama ve infaz türü eylemlerin yanı sıra cami faaliyetleri, örgüt içi haberleşme ve irtibatların koptuğu gözlenmiştir. Örgüt içerisindeki gizlilik prensibi bu noktada örgüt için bir açmaza dönüşmüş, ajan olabileceği şüphesi ile örgüt mensupları birbirlerine yaklaştırmaktan korkmuş ve bu süreçte örgüt içerisinde emir komuta durmuştur.¹⁵⁹

Yakalanamayan üst düzey ve askeri kanat mensupları yurt dışında örgütsel faaliyetler başlatma amacıyla yurtdışına kaçmışlar ve vatandaşlarımızın yoğun olarak yaşadıkları ülkelerde taban kazanmaya yönelik faaliyetlere başlamışlardır.¹⁶⁰

Operasyonların doğal bir sonucu olarak ise; Hizbullah terör örgütü mensupları arasında motivasyon kaybı, şaşkınlık ve korku baş göstermiştir. Buna bağlı olarak, içe kapanarak karşı propaganda ve toparlanma çalışmaları başlatılmıştır. Örgüt mensupları arasında haberleşmede kullanılan, yazılı rapor ve dokümanlar minimuma indirilmiştir.¹⁶¹

Görsel medya ve yazılı basın organlarında Hizbullah terör örgütünün gerçekleştirdiği eylemlerin vahşet boyutu ve mezar evlerin sıkça ve çarpıcı olarak yer alması örgüt mensuplarından bazılarını örgütten ayrılmak için yüreklendirirken, kamuoyunda örgüte karşı bir bilinç oluşmasını sağlamıştır.¹⁶²

¹⁵⁸www.ntvmsnbc.com, (2007), “Hizbullah Operasyonunun Önemi”, <http://www.ntvmsnbc.com/news/104415.asp>, (erişim tarihi: 24.12.2007).

¹⁵⁹ Öztürk, Saygı, (2007), “Hizbullah Yeniden Sahnede”, <http://www.aktueldergi.org/modules.php?name=news&file=print&sid=1143>, (erişim tarihi: 22.12.2007).

¹⁶⁰Cumhuriyet, (2005), “Şeriatçı Terör Yeniden Toparlanıyor”, http://www.kenthaber.com/Arşiv/Haberler/2005/Haziran/11/Haber_67897.aspx, (erişim tarihi: 28.12.2007).

¹⁶¹Faraç, Mehmet, (2002), “Operasyonel Hata”, <http://www.mehmetfarac.com/belgeb.asp?select=65>, (erişim tarihi: 03.01.2008).

¹⁶²Faraç, Mehmet, (2002), “Hizbullah İmaj Peşinde”, <http://www.mehmetfarac.com/belgeb.asp?select=65>, (erişim tarihi: 04.01.2008).

Günümüze dek yapılan en etkili ve büyük operasyon 17 Ocak 2000 tarihindeki Malazgirt kod adlı operasyon olduğu için, bu operasyon ve sonuçları irdelenmiştir. Güvenlik güçleri tarafından Hizbullah terör örgütüne yönelik operasyonlar günümüzde de aralıksız devam etmekte, bu çalışmalar yazılı ve görsel basında da sıklıkla haberlere konu olmaktadır.

Sonuçlarına bakıldığında örgüte yönelik gerçekleştirilen en önemli operasyon olarak nitelendirilebilecek olan Malazgirt operasyonu; Hizbullah terör örgütünün taktik değiştirmesine sebep olmuştur. Hizbullah terör örgütü bu operasyon ile 2003 yılına kadar kendine gelememiş ve faaliyetlerini dondurmak zorunda kalmıştır. Bu bağlamda; Hizbullah terör örgütünün taktik değişikliği ve toparlanma çabalarına dördüncü bölümde yer verilecektir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

YURTDIŞINA AÇILIM VE TOPARLANMA ÇABALARI

1. HİZBULLAH TERÖR ÖRGÜTÜNÜN YURT DIŞI FAALİYETLERİ

Hizbullah terör örgütüne yönelik gerçekleştirilen operasyonlardan kaçan örgüt mensupları Türk vatandaşlarının yoğun olarak yaşadıkları ülkelerde örgüt yanlısı faaliyetleri başlatmışlardır. Özellikle Almanya, Fransa, Hollanda ve Avusturya gibi ülkelerde sürdürülen örgütsel faaliyetlerde, bölgesel ve feodal ilişkilerden yararlanmak kaydıyla, radikal dini düşüncelere sahip olan şahıslar arasından ve bu örgütlerin hitap ettikleri kesimden taban kazanma şeklinde örgütsel faaliyetlere başlamışlardır.¹⁶³

Özellikle Türk vatandaşlarının yoğun olarak ikamet ettiği Almanya başta olmak üzere Avrupa ülkelerinde; örgütsel faaliyetlere ağırlık veren Hizbullah terör örgütü bahse konu ülkelerde; ders grupları oluşturma ve örgüt mensupları aracılığıyla taban kazanma ve propaganda amaçlı ziyaretler (düğün, cenaze vs.) gerçekleştirme gibi çalışmalara başlamıştır.¹⁶⁴

Hizbullah terör örgütü yurtdışında, eleman olarak kazandığı veya ilgilenme safhasında bulunduğu şahıslarla ilgili olarak zekat-fitre adı altında para toplamaya çalışıp, para toplama faaliyetlerini sistemli hale getirmeye çalışmaktadır. Ayrıca örgüt maddi gelir elde etmek amacıyla, örgütsel içerikli kaset ve CD satışları gerçekleştirmekte, diğer ülkelerden gelen üst düzey sorumlularla periyodik olarak istişare toplantıları yapmakta ve Avrupa'daki örgüt mensuplarından sağlanan maddi kaynakların Türkiye'ye aktarmaya çalışmaktadır.¹⁶⁵

¹⁶³ www.tumgazeteler.com, (2008), “Emniyetten Uyarı: Hizbullah Hortladı”, (2007), <http://www.tumgazeteler.com/?a=2471885>, (erişim tarihi:20.02.2008).

¹⁶⁴ Iflazoğlu, Nazif, (2007), “Başbakanlık: Hizbullah'a Dikkat!”, <http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=224551>, (erişim tarihi:23.02.2008).

¹⁶⁵ *Cumhuriyet*, (2005), “Şeriatçı Terör Yeniden Toparlanıyor”, http://www.kenthaber.com/Arsiv/Haberler/2005/Haziran/11/Haber_67897.aspx, (erişim tarihi: 22.10.2007).

Hizbullah terör örgütünün yurtdışında taban kazanma faaliyetleri kapsamında örgüt yanlısı ve İsviçre merkezli yayınlanan “MÜJDE” isimli bir derginin çıkartıldığı tespit edilmiştir. Ancak bahse konu derginin 2007 yılı Mart ayı itibariyle İsviçre yerine Almanya’da ve “Yeni Müjde”¹⁶⁶ ismiyle yayınlanmaya başladığı görülmüştür.¹⁶⁷

2004 yılı içerisinde örgütün doğal lideri olan ve Almanya’da bulunduğu tahmin edilen İsa ALTSOY tarafından kaleme alınan “*Kendi Dilinden Hizbullah ve Mücadele Tarihinden Önemli Kesitler*” isimli kitapta yer alan; “*Örgütün Avrupa’da çok geniş bir potansiyeli ve sempatican kitlesinin bulunduğu, Türkiye’den önemli miktarda ilticaların yaşandığı, Avrupa ülkeleri bu insanlara sahip çıkarken Türkiye’nin interpol aracılığıyla kırmızı bültenler çıkarttığı, bu itibarla örgüt hakkında Türk Devleti ve örgüte muhalif diğer unsurlarca yapılacak olumsuz propagandalara kanılmaması noktasında Avrupa ülkelerine çağrıda bulunulduğu...*” şeklindeki hususlar terör örgütünün Avrupa merkezli faaliyetlerine verdiği değeri ortaya koyması açısından önem arz etmektedir.

Diğer taraftan örgüt, bu kitapla Avrupa ülkelerine yanıltıcı bilgiler vererek, Avrupa’daki faaliyetlerini rahat bir şekilde yürütmek amacıyla propaganda yürütmek istediğini söylemek yanlış olmayacaktır.

Amerika Birleşik Devletleri’nin 2003 yılı Global Terörizm Raporu’nda, Türk Hizbullahı olarak Hizbullah terör örgütü de yerini almıştır. ABD Dışişleri Bakanlığı’nın yayınladığı raporda; “*Türk Hükümeti, terörle mücadelede güçlü, uzun dönemli bir ortaktır*” denilmiştir. ABD’li yetkililer açıklamalarında “*Türk Hizbullahı, 2003 yılında büyük bir saldırı düzenlemedi, ancak muhtemelen yeniden organizasyon teşebbüsünde bulunuyor*” şeklinde açıklamalar yapmak sureti ile örgütün potansiyel tehlikesine değinmişlerdir.¹⁶⁸

Örgütün halen Avrupa’dan İsa ALTSOY tarafından yönetildiği de dikkate alındığında örgütün yurt dışı faaliyetleri hassasiyetle takip edilmelidir. Hizbullah

¹⁶⁶ www.yenimujde.com.

¹⁶⁷ Hiçyılmaz, Ufuk, (2005), “Maskeli Hizbullah’ın Hedefi Cemaatler”, *Aksiyon Dergisi* 530. sayı, s.35-37.

¹⁶⁸ Türkiye, (2004), “ABD’nin 2003 Global Terörizm Raporu’nda Türkiye”, <http://www.abgs.gov.tr/index.php?p=35303&l=1>, (erişim tarihi: 31.01.2008).

terör örgütünün kanlı geçmişi ve hali hazırda stratejisini değiştirmemiş olması da tehlikenin boyutunu göz önüne sunmaktadır. Halen Avrupa Birliği terör örgütleri listesine alınmamış olan Hizbullah terör örgütünün bu listeye dahil edilmesi aciliyetli bir gerekliliktir.

2. HİZBULLAH'IN TOPARLANMA ÇABALARI

17 Ocak 2000 tarihindeki Malazgirt kod adlı operasyon sonrası Hizbullah terör örgütü kendisini zorunlu olarak yeniden yapılanma süreci içerisinde bulmuştur. Örgüt açısından bu yeni dönem “zorunlu olduğu kadar zorludur” da. Öncelikle, örgüt içerisindeki tüm ilişkiler örgütün temel prensibi olan gizlilik ilkesine uygun olarak yürütüldüğü için; bu dönemde örgüt mensuplarının kendi aralarında iletişim kurmaları ve bir araya gelmeleri mümkün olmamıştır. Örgüt içerisinde gizlilik hat safhada olduğu için örgüt mensuplarının birbirini tanımaması, birbirini tanıyanların ise, örgüt içerisindeki ajan fobisi nedeniyle iletişimden kaçınmaları, toparlanma sürecindeki örgüte köstek olarak geri dönmüştür.¹⁶⁹

Örgüte yönelik yürütülen operasyonlar sonrasında, örgüt mensupları çeşitli tedbirlere başvurmaya başlamışlardır. Bu kapsamda, örgüt mensupları; gittikleri her yerde, ev ve iş yerleri de dahil olmak üzere örgüte ait doküman ve örgüt bağlantısını gösterecek hiçbir materyalin bulundurulmaması veya imha edilerek, önlem alınması yönünde talimatlandırılmıştır.¹⁷⁰

Özellikle 2000 yılındaki Malazgirt operasyonu sonrasında, örgüt içerisinde meydana gelen dağılma ve motivasyon kaybının önlenmesi amacıyla; domuz bağı ve benzeri yöntemlerle öldürülen şahıslar ile örgütün bir ilgisinin bulunmadığı ve bu tür haberlerin devletin bir komplosu olduğu, aslında bulunan bu cesetlerin devletin öldürttüğü şahıslara ait olduğu, Beykoz ilçesinde çıkan silahlı çatışmada ölen şahsın da örgütün kurucu lideri Hüseyin VELİOĞLU olmadığı, ölenin aslında başka birisi olduğu ve yapılan operasyonların İslam dinine ve tüm Müslümanlara karşı yapılmış bir saldırı olduğu yönünde örgüt içerisinde ve kamuoyunda yapılan propagandalarla

¹⁶⁹ Çakır, Ruşen, (2001), “Bilinmeyen Tehlike:Hizbullah”, <http://www.ntvmsnbc.com/news/57468.asp>, (erişim tarihi: 12.01.2008).

¹⁷⁰ Faraç, Mehmet, (2001), “Kanlı Örgütün Stratejisi”, <http://www.mehmetfarac.com/belgeb.asp?select=65>, (erişim tarihi: 15.01.2008).

şeklindeki hususlar gündeme getirilerek örgütün dağılmasının önüne geçilmek istenmiştir.¹⁷¹ Diğer taraftan; Kürt milliyetçiliğini de kullanarak örgüt mensupları üzerindeki propaganda alanı genişletilmeye çalışılmıştır.¹⁷²

Örgüte yönelik gerçekleştirilen operasyonların yoğunluğunun zaman içerisinde azalmasıyla birlikte örgüt yavaş yavaş kamuoyu gündeminden düşmeye başlamıştır. Bu süreçte örgüt içerisinde yeniden toparlanma çalışmaları müthiş bir intikam duygusu eşliğinde baş göstermiştir. Toparlanma süreci dahilinde örgüt mensupları toplanabilecekleri ve deşifre olmamış yerlerde üst düzey örgüt mensupları tarafından alınan kararlarla yeni ve farklı bir yapılanma içerisinde faaliyetlere devam kararı alınmıştır.¹⁷³

Hizbullah terör örgütü, faaliyetlerini tamamen örgüt içerisine yöneltmiş ve operasyonların örgütte meydana getirdiği kayıpları telafi etmeye yönelik çalışmalara ağırlık vermiştir. Beykoz'da gerçekleştirilen operasyonda polis tarafından ele geçirilen arşivin örgüte verdiği zarar göz önünde bulundurularak örgüt mensupları tarafından yazılı rapor tutma ve arşiv sistematığı (yazılı doküman, video, kaset vb.) değiştirilerek, örgüt içi haberleşmede kurye sistemine geçilmiştir.¹⁷⁴

Operasyonlar, Hizbullah terör örgütünden ayrılmak isteyen örgüt mensuplarını cesaretlendirmiştir. Örgüt içerisinde kopmaları önlemek için örgüt, cami faaliyetlerine son vermiş, çalışmalar örgüt mensuplarının evlerinde düzenlenen sohbet toplantıları ve cezaevi merkezli bir yapıya bürünmüştür. Bu yeni dönemde, örgüt propagandif faaliyetlerinde Hizbullah ismini kullanmamaya özen göstermiştir.¹⁷⁵

¹⁷¹ Özdemir, Cüneyt, (2004), “Emniyetin ‘Gizli’ Gücü; Önemli İşler Dairesi”, <http://www.deepnot.com/deepmain.php?pKey=382>, (erişim tarihi: 15.01.2008).

¹⁷² Güney, M. Zeki, (2008), “Derin Devler Güçlerinin İslami Hareketleri Hedef Tahtasında Tutma Stratejisi”, <http://huseynisevda.com/news.php?readmore=43>, (erişim tarihi: 16.01.2008).

¹⁷³ Çakır, Ruşen, (2001), “İslamcı Şiddetin Geleceği: Derin Hizbullah”, İstanbul: Metis Yayınları, s.176.

¹⁷⁴ NTV, (2008), “Hizbullah İtirafçısı Abdülaziz Tunç’un NTV’de Katıldığı 17 Ocak 2001 Tarihindeki Programın Yazılı Metni”, <http://www.ntvmsnbc.com/news/57456.asp>, (erişim tarihi: 17.01.2008).

¹⁷⁵ Agm.

3. DEĞİŞEN STRATEJİ; LEGAL AÇILIMLAR

Hizbullah terör örgütüne yönelik operasyonların cesaretlendirdiği bazı kimseler üst düzey örgüt mensuplarını ve örgüt içerisindeki bazı uygulamaları yüksek sesle eleştirmeye başlamışlardır. Eleştirilerin ağırlık noktasını örgüt ün basına yansıyan şiddet eksenli uygulamalar oluşturmaktaydı. Bu süreçte örgüt içerisinde iki farklı fikrin ağır basması neticesinde örgüt mensupları arasında gruplaşmalar başlamıştır. Örgüt mensuplarının bir kısmı silahlı eylemlerin bırakılmasının gerektiğini dile getirirken, özellikle askeri kanat mensuplarının bu görüşü benimsememekte ısrarlı oldukları ve silahlı eylemlerin gerekliliğini savundukları görülmüştür.¹⁷⁶

Şüphesiz ki; örgüt arşivinin polis tarafından ele geçirilmesinin örgüt açısından son derece yıkıcı sonuçları olmuştur. Örgütün yazılı bir arşiv sisteminin bulunması, bu sistemin iyi korunamamış olması gibi sebeplerle örgüt içerisinde yöneticiler başarısızlıkla itham edilmiş, yapılan eleştirilere örgüt üst düzey mensuplarının başarısızlıkları da eklenmiştir.¹⁷⁷

Bu noktada; örgütün üst düzey mensuplarından (halen cezaevinde tutuklu bulunan ve örgütün yeni stratejisine şekil veren) Mehmet Beşir VAROL ve Edip GÜMÜŞ (aynı cezaevinde tutuklu bulunan ve geçmiş dönemde örgüt şurası içerisinde yer alan) arasında fikri anlamda anlaşmazlık baş göstermiştir. VAROL; örgütün silahlı eylemleri bırakarak legalleşmesi gerektiğini savunurken, GÜMÜŞ; silahlı eylemlerin gerekliliğini ve legal faaliyetlerle uğraşılması gerektiğini savunmuştur. Ayrıca yurt dışında bulunan üst düzey örgüt mensuplarından İsa ALTSOY da yeni strateji olarak legalleşmeyi benimsemiştir.¹⁷⁸

İsa ALTSOY; alternatif lider olabileceği ve örgütün geleceği açısından güvende olması amacıyla, 2000 yılı Ocak ayında başlatılan operasyondan yaklaşık bir yıl önce, bizzat VELİOĞLU tarafından yurtdışına gönderilmiştir. Hakkında Almanya’da yaşadığına dair haberlere konu olan ALTSOY ile örgüt mensupları

¹⁷⁶Çakır, Ruşen, (2007), “Geçmiş Bugün ve Gelecek Kısacasında Türkiye Hizbullahı”, *Birikim Dergisi*, Nisan 2007, S. 216, ss.76.

¹⁷⁷Çakır, Ruşen, (2005), “Türk Hizbullahı, El Kaide İle İlişki İddialarını Reddetti”, <http://www.vatanim.com.tr/haber.php?haberno=154876>, (erişim tarihi:17.01.2008).

¹⁷⁸ Çağatay, Soner ve Uslu, Emrullah, (2005), “Hizbullah Yeniden Diriliyor”, <http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=141881>, (erişim tarihi:19.01.2008).

arasında, operasyondan sonra uzunca bir müddet irtibat kurulamamıştır. Halen yurtdışında bulunan İsa ALTSOY'un örgüt içerisinde doğal lider olarak kabul gördüğü ve örgütü Avrupa'dan yönettiği bilinmektedir.¹⁷⁹

Güvenlik güçlerince örgüte yönelik aralıksız sürdürülen operasyonlarla Hizbullah terör örgütü için yeni bir dönem başlamıştır. Bu dönemde; örgüt içerisinde bir özeleştirici süreci başlatmış ve örgütsel yapının aksayan yönleri irdelenmiştir. Diğer taraftan bazı örgüt mensuplarının operasyonları kendileri için bir ilahi ikaz olarak adlandırmışlar ve operasyonlara sebep olan şahıslara yönelik örgüt içi araştırma ve tespit çalışmalarına başlamışlardır.¹⁸⁰

Yeni dönemde örgüt mensuplarının taktik değiştirdikleri propaganda ve taban kazanma çalışmalarında kullandıkları eski yöntemleri (*cami faaliyetleri, okul faaliyetleri vb*) uygulamadığı ancak örgüt mensuplarının eskiye nazaran daha dikkatli hareket ettikleri görülmektedir.

Ayrıca, örgüt mensuplarının moral ve motivasyonlarını artırmak amacıyla örgütün üst düzey mensupları tarafından “Şehit Rehberin Mesajı” gibi dokümanlarla yeniden toparlanılabileceği mesajı verilirken, “Şehit Rehber” olarak nitelenen VELİOĞLU ve bu doğrultuda hazırlanan dokümanlarda özetle; örgütün operasyon sonrası içine düştüğü bu kötü durumun geçici olduğu, örgütün eninde sonunda hedefine ulaşacağı, yakalananların morallerini yüksek tutması, cezaevinde bulunanlar için ise bulundukları cezaevi faaliyetlerinin çok önemli olduğu gibi hususlar yer almaktadır.¹⁸¹

4. LEGALLEŞME SÜRECİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Geçmiş dönemlerde birçok kanlı eylem gerçekleştiren Hizbullah terör örgütü, operasyonların yoğunlaştığı 2000–2002 yılları arasında çok az eylem gerçekleştirebilmiş, 2003–2007 yılları arasında ise hiç eylem gerçekleştirememiştir.

¹⁷⁹ Öztürk, Saygı, (2007), “Hizbullah Yeniden Sahnede”, <http://www.aktueldergi.org/modules.php?name=news&file=print&sid=1143>, (erişim tarihi: 22.12.2007).

¹⁸⁰ Çakır, Ruşen, (2007), “Geçmiş Bugün ve Gelecek Kısacasında Türkiye Hizbullahı”, *Birikim Dergisi*, Nisan 2007, S. 216, ss.79.

¹⁸¹ Cebe, Özgür, (2008), “Hizbullah da Sanal Propaganda Yapıyormuş”, <http://www.tumgazeteler.com/?a=2484105>, (erişim tarihi: 15.01.2008).

En sonunda artık silahlı faaliyet gösteremeyeceğini anlayarak legalleşme sürecine girme zorunluluğu hissetmiştir.¹⁸²

Hizbullah terör örgütünün bu yeni döneminde legal alanda faaliyet göstermeye başladığı, legal açılımlarında, özellikle basında yer alan yorumlarda, Türkiye'nin AB sürecinde gerçekleştirdiği yasal düzenlemelerden kaynaklanan sosyo-psikolojik ve hukuki boşluk sürecinde etkili olduğu ifade edilmektedir.¹⁸³

Ancak bu konunun düşünüldüğü gibi etkili olmadığı, geçmiş yıllarda da örgütün rahatlıkla legal oluşumlara gidebilme imkanı bulmasına karşın, o dönemin taktik anlayışı çerçevesinde buna rağbet edilmediği, nitekim diğer dini motifli terör örgütlerinin geçmişte de yaygın olarak legal kuruluşlar üzerinden faaliyet gösterdiği bilinmektedir.

Hizbullah terör örgütüne yönelik operasyonlar sonrası süreç içerisinde örgütsel faaliyetlerde aksayan yönler tespit edilmiş, örgüt mensupları bu kez farklı bir strateji ile legal faaliyetlere yönelmişlerdir. Hizbullah terör örgütünün, 3. lideri Mehmet Beşir VAROL tarafından *-özellikle 2003 yılından itibaren-* sistemleştirilen **“şiddete yönelik faaliyetlerden uzak kalınarak toparlanma için uygun bir zemin oluşturulması”** stratejisi belirlenmiştir. Yeni stratejinin uygulanması ile birlikte örgüt; yeni bir özeleştirme ve sorgulama sürecine yönelmiş, bu doğrultuda örgüt içerisinde alınan bir dizi karar uygulamaya konulmuştur.¹⁸⁴

Yeni dönemde taktiksel olarak geliştirilen bu yeni stratejiden Mehmet Beşir VAROL ile o tarihte cezaevinde tutuklu bulunan ve örgüt içerisinde üst düzey görev almış olan Edip GÜMÜŞ fikri anlamda ayrılığa düşmüşlerdir. Bu gelişmeler paralelinde örgüt içerisinde yeni yönetim kadrosunun oluşturulması amacıyla sürdürülen çalışmalarda sıkıntılar yaşanmaya başlamıştır.¹⁸⁵

¹⁸² EGM (Emniyet Genel Müdürlüğü), (2001), *Hizbullah Terör Örgütü*, TEMÜH Dairesi Başkanlığı Yayınları, Ankara, s.117.

¹⁸³ *Hürriyet*, (2003), “Genel Af İçin 1 Milyon İmza”, <http://webarsiv.hurriyet.com.tr/2003/07/02/311167.asp>, (erişim tarihi: 18.01.2008).

¹⁸⁴ www.maksimum.com, (2005), “Polisten Hizbullah Alarmı”, <http://www.maksimum.com/haberler/haber/24/22271.php>, (erişim tarihi: 15.01.2008).

¹⁸⁵ Çakır, Ruşen, (2005), “Türk Hizbullahı, El Kaide İle İlişki İddialarını Reddetti”, <http://www.vatanim.com.tr/haberler/haber/24/22271.php>, (erişim tarihi: 13.02.2008).

Bu dönemde; “Topluma Kazandırma Yasasından” faydalanarak cezaevlerinden tahliye edilen örgüt mensuplarının tekrar örgüte kazandırılmaya çalışılmıştır.¹⁸⁶ Örgütün kuruluş aşamasında taban kazanma merkezli faaliyetlerinde kitapevlerinden istifade ettiği göz önüne alındığında, tekrar aynı stratejiyi uygulamaya başladıkları görülmüştür.

Hizbullah terör örgütünün propogandif faaliyetlerini “Kültürel Faaliyetler” şeklinde yapılandırılmaya çalıştığı gözlenmekle birlikte, örgüt yanlısı “Şehid’e Susa, İslamın Sesi (Denge İslame) Şehitler Kervanı” vb. kasetlerden oluşan kaside ve marş kasetlerinin örgüt mensuplarının evlerinde bilgisayar yardımıyla CD haline getirilerek illegal olarak satışı yapılmaya başlanmıştır.¹⁸⁷

Ayrıca, terör örgütünün örgüte müzahir ve mahlas olduğu değerlendirilen isimlerle bazı kitapların kaleme alınarak güvenilir olarak görülen örgüt mensuplarına dağıtılmaya başlanmıştır. Anılan kaset, cd vb. materyallerin satışından elde edilen gelirler örgüte aktarılmaktadır.

5. LEGALLEŞMENİN İLK ADIMI; “KENDİ DİLİNDEN HİZBULLAH”¹⁸⁸

Hizbullah terör örgütü mensupları tarafından “Kendi Dilinden Hizbullah ve Mücadele Tarihinden Önemli Kesitler” isimli bir kitap hazırlanmış ve 2004 yılı içerisinde bazı gazetecilere gönderilmiştir. Legal faaliyetlere ağırlık verilen yeni dönemde, İ. BAGASİ imzasını taşıyan bu kitabın, kuvvetle muhtemel örgütün doğal lideri İsa ALTSOY tarafından 2004 yılı içerisinde yazıldığı tahmin edilmektedir.

5.1. Yeni Lider; İsa ALTSOY = İ. BAGASİ

İ. BAGASİ isimli şahsın; örgütün doğal lideri İsa ALTSOY olduğu düşünülmektedir. Bu görüşün nedenlerini şöyle sıralamak mümkündür;

¹⁸⁶ www.tumgazeteler.com, (2005), “Hizbullah Üyelerine Pişmanlık Beraati”, <http://www.tumgazeteler.com/?a=1174474>, (erişim tarihi: 23.01.2008).

¹⁸⁷ www.cennetyolcusu.4t.com, (2008), “Şehitler Kervanı”, <http://www.cennetyolcusu.4t.com/ilahi.html>, (erişim tarihi: 17.01.2008).

¹⁸⁸ 2004 yılı içerisinde bazı gazetecilere gönderilen “Kendi Dilinden Hizbullah ve Mücadele Tarihinden Önemli Kesitler” isimli kitaba örgüt yanlısı huseynisevda.com isimli internet sitesinden ulaşarak incelenmiştir. <http://huseynisevda.com/Dokumanlar/KDHMT.php>, (erişim tarihi:24.03.2008).

1. Halen yurt dışında bulunduğu ve örgütü yönettiği düşünülen İsa ALTSOY; Hizbullah terör örgütünün kuruluşunda ve gelişmesinde rol oynayan ve geçmiş dönemde Diyarbakır ilinde kurulan İlim Kitapevinde örgütün kurucu lideri Hüseyin VELİOĞLU ile birlikte faaliyet gösterdiği bilinmektedir.¹⁸⁹
2. İsa Altsoy'a yakın çevresi tarafından BAGASİ ismiyle hitap edildiği ve ALTSOY'un doğduğu köy olan Batman ili Gercüş ilçesine bağlı Boğazköy köyü, halk arasında BAGASİ ismiyle anıldığı bilinmektedir. Bu benzerlikler çerçevesinde söz konusu kitabın örgütün doğal lideri İsa ALTSOY tarafından propagandif içerikli olarak kaleme alındığı anlaşılmaktadır.¹⁹⁰

5.2. “Kendi Dilinden Hizbullah” Kitabının İçerik İncelemesi

Hizbullah terör örgütünün ilk legal faaliyeti olarak nitelendirilecek olan kitabın Mukaddime kısmında 17 Ocak 2000 tarihinde İstanbul ilinde yapılan operasyon neticesinde ölü ele geçirilen örgüt lideri Hüseyin VELİOĞLU'na ithafta bulunulmuş ve Hizbullah terör örgütünün 2000 öncesi durumu, eylemleri ve örgüte karşı yapılan eleştirilere dair yorumsuz ve somut bilgiler içerdiği iddiasıyla kitaba giriş yapıldığı görülmüştür.

Yine kitabın mukaddime kısmında yazar bu kitabın yazılma nedeni ile ilgili açıklamalarda bulunmuştur. Buna göre; geçmiş dönemde Hizbullah terör örgütü ile ilgili bilgilerin, örgütün faaliyetlerinin yoğunlaştığı doğu ve güneydoğu Anadolu bölgesinde yaşayan insanlara rahatlıkla ulaştırılabildiği, ancak 17 Ocak 2000 tarihindeki Beykoz operasyonu sonrasında devlet merkezli propaganda araçlarıyla kamuoyunda örgüte yönelik sözde karalama kampanyasının başlatıldığı şeklinde iddialara yer verilmiştir.

Ayrıca örgüt içerisinde örgüte yönelik basın ve kamuoyunda oluşan olumsuz ve tepkisel havanın yumuşadığı ve dağılmaya başladığının düşünüldüğü, bu vesileyle yazılacak bir kitapla örgüt hakkındaki sözde gerçeklerin kamuoyuna duyurulmasının amaçlandığı belirtilmiştir.

¹⁸⁹Faraç, Mehmet, (2005), “Hizbullah Siyasallaşıyor”, <http://www.mehmetfaraç.com/belgeb.asp?select=331>, (erişim tarihi:21.01.2008).

¹⁹⁰Çakır, Ruşen, (2004), “Hizbullah Nihayet Sessizliğini Bozdu”, <http://www.ntvmsnbc.com/news/275359.asp>, (erişim tarihi: 19.01.2008).

Kitapta Hizbullah terör örgütü 1970’li yılların sonundan itibaren örgütün kuruluş ve gelişim süreci ile ele alınarak örgütsel bir bakış açısı ile anlatılmıştır. Yine devam eden bölümlerde, örgütsel strateji ve gerçekleştirilen eylemlerle ilgili olarak 1979–1991 yılları arasında yaşanan olaylar ele alınarak, örgüt içerisindeki Kuruluş, Tebliğ ve Cemaat aşamalarından bahsedilmektedir.

1991–1995 yılları arasında Hizbullah ve PKK terör örgütleri arasında yaşanan çatışmalar ele alınmış, ayrıca yine bu dönemde Hizbullah Menzil terör örgütü ile yaşanan anlaşmazlıklar ve çatışmalar anlatılmıştır. Daha sonra tarihsel sıraya göre 1995–2000 yılları arasında örgütün kendi içerisinde bir hesaplaşma dönemine girdiği, içerisindeki ajanları temizlemeye çalıştığı ve bu dönemde örgüt mensuplarından bazılarının batı illerine gönderildikleri (Hicret ettirildikleri) anlatılmıştır.

17 Ocak 2000 operasyonu sürecinde yaşanan gelişmeler ile örgütün Avrupa merkezli faaliyetlerinin yoğunluk kazandığı anlatılmış, ayrıca PKK terör örgütü ve diğer İslami oluşumlar hedef alınarak yapılmış propagandif çalışmalar irdelenmiştir. Yine örgütün yurt dışı faaliyetleri kapsamında Avrupa ülkelerine yönelik propaganda temelli ve mesaj vermeye yönelik yaklaşımlara yer verilmiştir.

Kitap içerisinde dikkat çeken bir diğer husus da; Hizbullah terör örgütünün İran rejimine sempati beslediği temelde kabul edilmiş, bunun yanı sıra örgütün Tahran’la herhangi bir bağının bulunmadığı, yine İran’dan askeri-lojistik destek almadıklarını ve İran adına hiç bir faaliyette bulunmadıkları iddia edilmiştir.

Kitapta 1991-1995 yılları arasında Hizbullah ve PKK terör örgütleri çatışması ile ilgili olarak; PKK terör örgütünün başta doğu ve güneydoğu Anadolu bölgesinde yaşayan vatandaşlarımız olmak üzere, dini hassasiyet taşıyan vatandaşlarımıza zulmettiği, Hizbullah terör örgütünün tüm barış girişimlerine karşı, PKK terör örgütünün çatışma odaklı olduğu anlatılmıştır.

Hizbullah terör örgütünün PKK terör örgütü ile çatışmasından birinci derecede karlı çıkanın devlet olduğu ayrıca PKK terör örgütünün kendi basın-yayın kuruluşları aracılığıyla Hizbullah terör örgütü hakkında yoluyla olumsuz propagandasına devam ettiği iddia edilmiştir.

Çatışma sürecinde PKK terör örgütüne ağır darbeler indirildiğinden bahsedilmiştir. Örgütler arasındaki bu çatışmanın PKK aleyhine sonuçlanması neticesinde devletin terörizmle mücadele noktasında içinde bulunduğu krizden Hizbullah terör örgütü sayesinde kurtulduğu iddia edilmiştir. Bunun yanı sıra örgütün doğu ve güneydoğu Anadolu bölgemizdeki diğer İslami gruplara yönelik PKK tehlikesinin ortadan kaldırılması sayesinde bölgedeki oyların Refah Partisinin lehinde artmasının sağlandığı belirtilmektedir.

Devam eden bölümlerde yine tarihsel sıralamaya uygun olarak Hizbullah terör örgütünün şiddet eksenli eylemlerinden, Nurcu liderlerden İzzettin YILDIRIM'ın kaçırılması, Hizbullah-Menzil ve PKK terör örgütü ile yaşanan çatışmalara değinilmiştir.

Hizbullah ve PKK terör örgütlerinin çatışması ile ilgili olarak;

- ☒ PKK terör örgütünün yapılanmasının temelini oluşturan milis-cephe örgütlenmesine önemli darbeler vurulduğu ve örgüt sorumlularının çoğunun etkisiz hale getirildiği anlatılmıştır.
- ☒ Çatışmalar neticesinde PKK terör örgütünün çok ağır darbe aldığı ve bölgedeki etkinliğini büyük oranda kaybettiği övünülerek anlatılmıştır.
- ☒ Kırsal alanda yaşanan çatışmalarda PKK terör örgütünün dağ kadrolarında yer alan çok sayıda örgüt mensubunun öldürüldüğünden söz edilmiştir.
- ☒ PKK terör örgütü mensuplarının bir kısmının Hizbullah terör örgütüne sığındığı, bu şahısların sorgulandığı ve PKK terör örgütüne ait arşiv ve silah depolarından bazılarının Hizbullah terör örgütünün eline geçtiği iddialarına yer verilmiştir.

Hizbullah-Menzil terör örgütü ile yaşanan çatışmalar ile ilgili olarak; PKK terör örgütünün kendilerine ve bölgedeki diğer dini oluşumlara yaşam hakkı tanımadığı, bu noktada Hizbullah-Menzil terör örgütünün işbirlikçilik yaptığı ve dini kendi çıkarları doğrultusunda kullandıkları yönünde sebepler çerçevesinde mücadele edildiği ve Hizbullah terör örgütünün bu konuda haklı gerekçelerle yerinde hareket ettiği iddia edilmiştir.

Nurcu lider İzzettin YILDIRIM'ın kaçırılması ile ilgili olarak; bahse konu dönemde PKK terör örgütü ile mücadelede devlet tarafından bir psikolojik hareket planının hazırlandığı, örgütün ve PKK'nın parçalanmasına dönük bir psikolojik hareket planının hazırlandığı ve İzzettin YILDIRIM'ın da devlet adına çalışan bir ajan olduğu iddialarına ilişkin kaçırıldığı sorgulandıktan sonra bırakıldığı ve öldürülmediği iddia edilmiştir.

İzzettin YILDIRIM'ın sorgulamasının 17 Ocak 2000 operasyonu dönemine denk geldiği, Hizbullah terör örgütü mensuplarının polis takibinden kaçarken YILDIRIM'ı örgüt evinde bırakarak kaçmak zorunda kaldıkları ve öldürmedikleri iddiaları dile getirilmiştir. Bu noktada yazar, İzzettin YILDIRIM'ın polis tarafından öldürüldüğünü ima etmiştir.

Özellikle İzzettin YILDIRIM'ın öldürülmesinden sonra Hizbullah terör örgütü Nurcu yapılanmalar tarafından dışlanmıştır. Yeni stratejinin bir ürünü olan kitapta ise bu konu ile ilgili olarak; Hizbullah terör örgütünün referans olarak aldığı kitapların başında Risale-i Nur Külliyyatının geldiği, örgütün lideri Hüseyin VELİOĞLU'nun da bu eserleri çok iyi bildiği vurgulanmıştır.

Bunun yanı sıra Risale-i Nur Külliyyatının anlaşılması ile ilgili olarak Nurcu gruplar arasında da fikri ayrılıkların bulunduğu, kendilerinin de fikri anlamda yöntem farklılığı içerisinde olduğu ve bunun normal olduğu vurgulanmıştır. Bu noktada özellikle Nurcu gruplarla aralarında bir husumetin bulunmadığı, bu gruplarla çatışmak gibi bir düşüncelerinin bulunmadığı şeklinde diyaloga açık sıcak mesajlar verilmeye çalışılmıştır.

Diğer taraftan, Nurcu gruplardan Fethullah GÜLEN cemaati bu grupların dışında tutulmuş, GÜLEN cemaatinin Hizbullah terör örgütüne yönelik düşmanlık beslediği, bu grubun devlet yanlısı olduğu ve devlet makamlarının gözüne girebilmek amacıyla örgüte yönelik acımasız eleştirilerde bulundukları ifade edilmiştir. Ayrıca GÜLEN cemaati yanlısı basın-yayın kuruluşlarında Hizbullah terör örgütü karşıtı haberlerin yer aldığı ve bu grubun örgüt yanlısı şahısları örgütten koparmaya çalıştıkları iddia edilmektedir.

Kamuoyunda yankı uyandıran ve örgütün en çok eleştiri aldığı mezar evler, domuz bağları ve işkenceli uygulamalar ile ilgili olarak; örgütün bu tür uygulamalar ile bir ilgisinin bulunmadığı, bu tür haberlerin İslam'a darbe vurmak isteyen din

düşmanları ile devletin psikolojik hareket planı kapsamında bir komplosu-propagandası olduğu ifade edilmektedir.

Kitapta şiddet eksenli eylemlere yönelik yapılan eleştiriler eksenli yapılan açıklamalarda Hizbullah terör örgütünün eli silahlı bir örgüt olmadığı, silahlı mücadele yapmadıkları iddia edilmiştir. Örgütün özellikle Avrupa faaliyetlerine dikkat çekerek burada yaşayan örgüt mensuplarının herhangi bir silahlı eylemlerinin bulunmadığı ve Avrupa’da çok geniş bir potansiyele sahip oldukları bu noktada Türkiye Cumhuriyeti tarafından kendileri ile ilgili yapılan propagandalara kanılmaması şeklinde açıklamalarda bulunulmuştur.

Dikkat çekici iddialardan bir diğeri ise Hizbullah terör örgütü mensuplarına Irak’ın kuzeyinde bulunan bazı gruplardan örgütün bu bölgeye yerleşmesi için bir kamp yerinin verilmesinin teklif edildiği ifade edilmiştir. Bu noktada örgütün bu teklifi kendi içerisinde değerlendirdiği, bu teklifin devletin örgütü imha etme planlarından biri olduğu sonucuna varılarak teklifin reddedildiği iddia edilmiştir.

Örgütün tarihinde en büyük kırılma noktası olarak adlandırılabilir olan ve örgütün kurucu lideri VELİOĞLU’nun ölü olarak ele geçirildiği 17 Ocak 2000 tarihindeki operasyon ile ilgili olarak; operasyonun tamamen tesadüf ürünü olduğu iddia edilmiştir. Bu noktada Hizbullah terör örgütü mensuplarının güvenlik tedbirleri noktasında her hangi bir hata yapmadıkları ve örgüt içerisine sızmanın olmadığı vurgulanmıştır.

Hizbullah terör örgütünün kendisini; ***“Kürdistan çıkışlı, Kürdistan merkezli ve mensuplarının büyük çoğunluğunu Kürtlerin teşkil ettiği İslami harekettir. Ancak bu, örgütün Kürtlerden oluşan bir hareket olduğu anlamına gelmez. Her kavimden insanı içinde barındıran ve İslamiliğinden dolayı isteyen her Müslümanın içinde yer alıp mücadele edebileceği bir harekettir. Nihai hedefi ve tek amacı bir sınıfın, bir bölgenin veya bir ırkın kurtuluşu olmayacağı gibi, kendisini İslami olmayan isim ve sıfatlarla da vasıflandırmaz ve tanıtamaz”*** şeklinde tanıttığı görülmüştür.

Bunun yanı sıra ***“Kürdistan merkezli bütün örgütlerin, özellikle de Kürdistan’ın Müslüman halkının inancının ve kültürünün temsilcisi, toplumsal, siyasi ve insani haklarının gerçek savunucusu olan Hizbullah, Kürdistan’ın özgürlüğüne***

kavuşması için mücadele etmek İslami bir görevdir” şeklinde bir tanımlamaya da yer verilmiştir.

Söz konusu çıkarımlardan hareketle bu kitapla ilgili olarak aşağıdaki temel tespitleri ortaya koymak mümkündür;

- ☑ Hizbullah terör örgütünün basın ve kamuoyunda büyük yankı yaratan şiddet eksenli eylemlerini devlete mal etmeye çalıştığı bu yolla oluşan kötü imajından sıyrılmaya çalıştığı gözlenmiştir.
- ☑ Her ne kadar kitap tüm kamuoyunu bilinçlendirmeye yönelik tarzda yazılmış gibi gözüксе de özellikle dini hassasiyete sahip vatandaşlarımıza yönelik bir propaganda geliştirildiği anlaşılmıştır.
- ☑ Örtülü olarak da olsa örgütün taktik değiştirdiği; yeni taktiği ile ilgili olarak diğer dini grupların sempatisini kazanmaya çalışacağı bu kapsamda tüm kesimlerle irtibatlarının geliştirileceği ima edilmiştir.
- ☑ Özellikle 17 Ocak 2000 tarihindeki operasyon neticesinde moral ve motivasyonları düşen örgüt mensuplarını motive etmeye yönelik mesajların verildiği ve örgüt içi bir özeleştirici sürecine girildiği gözlenmiştir.
- ☑ Türkiye’de Hizbullah terör örgütüne yönelik gerçekleştirilen operasyonlardan kaçarak örgütün Avrupa’da faaliyet gösteren örgüt mensuplarına Avrupa merkezli faaliyetlerinin ulaştığı boyutun abartılarak aktarıldığı, ayrıca devlet tarafından yapılacak propagandalara karşı Avrupa ülkelerine gözdağı verilmeye çalışıldığı anlaşılmıştır.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Hizbullah terör örgütü Türkiye’de 1980’li yılların başlarında ortaya çıkmış ve 1991-1995 yılları arasında PKK terör örgütü ile yaşadığı silahlı çatışmalarla adını kamuoyuna duyurmuştur. Geçmişte birçok kanlı eyleme imza atan bu örgütün özellikle kamuoyunca tanınan isimleri kaçıracak domuz bağı yöntemiyle öldürmesi halkımızın örgütü nefretle anmasının sebeplerinden biridir. Hizbullah terör örgütünün yaptığı eylemleri ve uyguladığı şiddeti, korkunç işkence ve diğer yöntemleri sadece İslam dini değil diğer dinlerin de hoş karşılamayacağı açıkça ortadadır.

2000 yılında Malazgirt operasyonu ile örgüte çok ağır bir darbe vurulmuştur. Bu operasyon ile örgüt lideri VELİOĞLU ölü ele geçirilmiştir. Aynı operasyonda ele geçirilen örgüt arşivinin çok iyi bir şekilde analiz edilmesi sonucunda günümüze kadar örgüte yönelik bir çok önemli operasyon gerçekleştirilmiş ve bir anlamda örgütün beli kırılmıştır.

Örgütün geçmişte kendi örgüt mensupları da dahil olmak üzere uyguladığı şiddeti bugün de uygulamaması için önünde hiçbir engel bulunmamaktadır. 2003 yılında örgütün günümüz lideri İsa ALTISOY’un yazdığı “Kendi Dilinden Hizbullah ve Mücadele Tarihinden Önemli Kesitler” isimle kitapta da şiddet eksenli cümlelere rastlamamız, örgütün şiddet potansiyelinin bulunduğunu göstermektedir. Dolayısıyla, 2003 yılından itibaren dernekleşmeye ve faaliyetlerini legal zeminde sürdürmeye çalışan örgütün stratejisini değiştirdiğine yönelik herhangi bir bulgu bulunmamaktadır.

Örgüt yurt dışında da faaliyetlerde bulunmakta ve tebliğ faaliyetleri kapsamında Yeni Müjde dergisini çıkartmaktadır. Örgütün lideri ve birçok üst düzey mensubunun da yurt dışında olması ve örgütün yurt dışından yönlendirilmesi de yurt dışındaki faaliyetlerin önemle takibini gerektirmektedir. Bunun yanı sıra diğer ülkelerle işbirliği ve koordinasyon sağlanarak terörle mücadelede ortak politikalar belirlenmelidir.

Dünyadaki radikal dini hareketler; İslam’ı siyasi platforma çekerek farklı radikal dini yorumları kamuoyuna yansıtmışlardır. İslamiyet’in barış ve hoşgörü dini olduğu göz ardı edilerek, İslam dinini adeta kan ve ihtilal ile bir tutan eserlerin

Türkçeye tercüme edilmesiyle ve bu kitapların belirli kitapevleri etrafında toplanan kişiler tarafından okunması, okutturulması ve benimsenmesiyle radikal gruplar oluşmaya başlamıştır.

Dini motifli terör örgütlerine yönelik gerçekleştirilen operasyonlar dini inançlara veya dindar insanlara yönelik çalışmalar değildir. Aksine dini duyguları istismar etmek isteyen maksatlı kesimlerin, bu amaçlarına ulaşamamaları için bu tür operasyonlar gerçekleştirilmektedir. Bu gerçeğin kamuoyuna doğru bir üslupla ve uygun bir şekilde anlatılması gerekmektedir.

Açıkça söylenebilir ki; dini motifli terör örgütlerinin dayatmacı, çatışmacı ve alternatif değerlere karşı kapalı radikal yaklaşımlarının, her türlü insan hakkını tehdit etmekle kalmayıp, temel hakların en önemlilerinden olan dini inanç hürriyetini de tehdit etmektedir.

Terörle mücadele stratejisinin başarısı, dini istismar eden kesimlerle mücadele ederken; meselenin istismara açık olan bu yönünün dikkatlice ele alınması ve mütedeyyin vatandaşlarımızın operasyonlar sırasında rahatsız edilmemelerine özen gösterilmesiyle gerçekleşebilir. Bu noktada, terörist ile dindar vatandaşlarımızın ayrımının çok dikkatli bir şekilde yapılmaya çalışılmasının önemli bir husustur.

Türkiye’de uzun yıllardır devam eden terörle mücadele sürecinin, son derece olumsuz etkilerinin yanı sıra, güvenlik kuvvetlerimize büyük bir bilgi birikimi ve tecrübe kazandırdığı da bir gerçektir. Dini motifli terör örgütlerine yönelik etkili, periyodik ve eş zamanlı operasyonlar göstermiştir ki; operasyonlar sonrasında örgüt mensuplarının moral motivasyonları olumsuz yönde etkilenmektedir. Ayrıca örgütlerin taban kazanma oranlarında ciddi düşüşler yaşandığı ve mali açıdan da büyük problemlerle karşılaştıkları gözlenmiştir.

2000 yılından itibaren örgüte yönelik devam ettirilen operasyonlarda örgüt mensuplarının güvenlik güçleri ile çatışmaya girmekten çekinmedikleri gözlemlenmektedir. Bu konuda örgüt lideri VELİOĞLU’nun 17 Ocak 2000 operasyonunda polisle silahlı çatışmaya girmesinin ve direnmesinin örgüt mensuplarınca güvenlik güçleri ile çatışmak için alınan bir icazet olarak algılanmasının payı büyüktür. Buradan çıkartılması gereken en büyük ders ise; Hizbullah terör örgütüne yönelik her türlü operasyonda güvenlik güçlerinin azami

dikkat göstermesi ve tüm güvenlik önlemlerinin en üst seviyede uygulanması olacaktır.

Yapılan araştırmalar; Hizbullah terör örgütünün taktik değiştirdiği ve bu sayede yeni bir çehreye büründüğü, ancak temel stratejisi ve amacında her hangi bir değişikliğe gitmediği yönünde önemli veriler ortaya koymaktadır. Hizbullah terör örgütünün bu taktik değişikliğiyle; güvenlik güçlerinin takibinden kurtulmak, yeni kitlelere ulaşmak ve kamuoyunda şok yaratan vahşet dolu kanlı geçmişinin unutturmak istemektedir.

2003 yılından itibaren taktik değişikliğine giderek silahlı eylemleri bırakan Hizbullah terör örgütünün her hangi bir ekstrem durum olmadığı sürece silahlı eylemlere tekrar yönelmeyeceği, tarikat ve dini akımların uyguladığı taban kazanma sistemini benimseyerek örgüt mensuplarının sayısını artırmaya çalışacağı öngörülebilir. Örgüt bu yeni dönemde şiddetten uzak kalarak yapılan operasyonlar neticesinde kaybettiği gücünü kazanmayı ve örgütten kopan örgüt mensuplarını yeniden bir araya getirmeyi amaçlamaktadır.

Örgütün bu amaç doğrultusunda, legal faaliyetlere ve örgüt mensupları arasında, geçmişte olduğu gibi düğünler, taziyeler, yarışmalar gibi toplu etkinliklere ağırlık vereceği görölmektedir. Aynı şekilde Hizbullah terör örgütü kuruluş yıllarındaki kitap evleri ve cami faaliyetlerini günümüzde dernekler, okuma salonları ve dergileri aracılığıyla devam ettirmektedir.

Ancak legal görünümlü bu kuruluşların Hizbullah terör örgütü ile sıkı bir bağlantı içerisinde olduğunun kamuoyunda ve görsel basında sıklıkla yer alması, bu noktada medyada yayınlar yapılması yoluyla vatandaşların bu kuruluşlarla ve örgüt mensupları ile ilişkilerini kesmelerine yol açacaktır. Taban kazanılmasının devamı örgütün devamı demek olduğundan terör örgütleri ile mücadelede psikolojik hareket politikalarının uygulamalarına yer verilmesi kaçınılmaz bir gerekliliktir.

Son yıllarda Hizbullah terör örgütünün, yurtdışında meydana gelen ve tüm Müslümanlardan büyük tepki toplayan Hz. Muhammed ile ilgili yayınlanan hakaret içeren karikatürleri, İsrail'in Filistin halkına yönelik uygulamaları ve Kutlu Doğum haftası gibi konuları istismar ederek propagandif olarak kullandığı ve bu vesileyle taban kazanmaya çalıştığı bilinmektedir.

Toplumsal ve dini içerikli etkinliklerde örgüt yanlısı legal kuruluşların gerçekleştirdiği taban kazanma politikalarını engelleyici önlemler alınmalıdır. Aynı şekilde toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenlemenin herkesin doğal hakkı olduğu unutulmadan örgütün organize ettiği mitingler öncesinde bu tür faaliyetlerin örgüt tarafından organize edildiğinin kamuoyuna duyurulması da bu tür etkinliklere katılımı azaltmanın ve halkımızın dini duygularının istismarının önüne geçmenin uygun bir yolu olacaktır.

Hizbullah terör örgütü ile mücadelede, örgütün faaliyet yürüttüğü toplum kesimleri ve bölgenin şartları dikkate alınarak özellikle bölgede çalışacak olan personelin, gönüllü şahıslar arasından seçilmesi örgütle mücadelede başarılı adımların atılmasını sağlayacaktır. Bu anlamda imam, öğretmen, sağlık personeli, polis, asker ve MİT görevlilerinin atanmasında özellikle hassasiyet gösterilmelidir.

Bölgede görevlendirilecek kamu personeli, bölgenin sosyal, kültürel yapısı ve özellikleri hakkında bilgilendirilmeli ve bu amaçla meslek içi eğitimler düzenlenmelidir. Bu sayede görevliler ile bölgedeki vatandaşlarımızın arasında yanlış anlamalara sebebiyet verecek uygulamaların önüne geçilecektir.

Sadece Hizbullah terör örgütü ile değil genel anlamda terörizmle mücadelede güvenlik kurumları arasındaki işbirliğinin gerekliliği aşıkardır. Dini motifli terör örgütleri ile mücadele eden birimlerinde görev yapan personel periyodik olarak bir araya gelmeleri ve görüş alışverişinde bulunmaları sağlanmalıdır. Bunun yanı sıra Hizbullah terör örgütünün legal alan faaliyetleri hassasiyetle takip edilmeli, yasa dışı herhangi bir unsurun tespit edilmesi halinde ise gerekli kanuni işlemler yapılarak, örgüt mensuplarının yasal sınırların dışına çıkmaları engellenmelidir.

Örgütün halen Avrupa'dan İsa ALTSOY tarafından yönetildiği de dikkate alındığında örgütün yurt dışı faaliyetleri hassasiyetle takip edilmelidir. Hizbullah terör örgütünün yurt dışındaki faaliyetlerinin takip, tespit ve deşifresi amacıyla uluslar arası işbirliği çok önemlidir. Özellikle örgütün Avrupa'daki faaliyetlerinin önlenmesi amacıyla bu ülkeler ile ortak operasyonların düzenlenmesi ve teröristlerin iadesi konusunda anlaşma sağlanması kuşkusuz fayda getirecektir.

Hizbullah terör örgütünün kanlı geçmişi ve hali hazırda stratejisini değiştirmemiş olması da tehlikenin boyutunu göz önüne sunmaktadır. Halen Avrupa Birliği terör örgütleri listesine alınmamış olan Hizbullah terör örgütünün bu listeye

dahil edilmesi aciliyetli bir gerekliliktir. Bunun yanı sıra, örgütün faaliyet gösterdiği ülkelerin kamuoyu tarafından da bilinmesine yönelik girişimlerde bulunulmalıdır.

Özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerimizde yaşayan yoksul ve yoksun vatandaşlarımıza yönelik giyecek ve yiyecek yardımları yapılması, aile mensuplarının sağlık kontrolünden geçirilmesi bölgeyi taban kazanma madeni olarak gören tüm terör örgütlerinin planlarını bozacaktır. Yardım yapılırken vatandaşlarımızın rencide edilmemesine özen gösterilmesi ve yardımların bizzat yardım yapılacak ailenin ikametine gidilerek yapılması uygun olacaktır.

Hizbullah terör örgütünün kanlı geçmişini ve asıl niyetini ortaya koyan belgelerden de yararlanılarak hazırlanacak makale, yazı dizileri ve akademik yazıların Türkçe ve yabancı dillerde yayınlanmasının sağlanması örgütle mücadelenin akademik camiaya da taşınmasını sağlayacaktır.

Özellikle dini motifli terör örgütlerinin propaganda amacıyla istismar ettikleri ayet ve hadislerin Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesinde kurulacak bir birim aracılığıyla yorumlanması sağlanmalıdır. Bu sayede özellikle Cuma namazı hutbelerinde bu konuların doğru yorumları ile örgütle mücadelede önemli bir mesafe elde edilebilir. Okullardaki din derslerinde İslam'ın barış ve huzur dini olduğunun vurgulanması ve içerisinde şiddetin yerinin olmadığı anlatılması örgütün küçük yaştaki çocuklara yönelik propagandasının önüne geçilmesini sağlayacaktır.

Ceza evindeki örgüt mensuplarının ıslah edilmesi ve ceza evlerinin görevlerini tam anlamıyla yerine getirmesi için, ceza evleri mesleki eğitim veren birimler haline getirilmelidir. Bu sayede işsizlik gibi bölgenin en büyük sorunlarından birinin çözümüne katkıda bulunulacak ve aynı zamanda ceza evlerini örgütlerin profesyonelleşme aracı olarak kullanılmasının önüne geçilecektir.

Hizbullah terör örgütünün, taban kazanma faaliyetleri kapsamında camilerden azami şekilde istifade etmeye çalıştığı bilinmektedir. Örgütün cami faaliyetlerin engellenmesi amacıyla, Diyanet İşleri Başkanlığı boş cami kadrolarının tespit etmeli ve bu kadrolara dini motifli terör örgütleri ve onların kullandığı zorlama dini yorumlar hakkında bilgi sahibi olan, bilgili ve eğitimli din görevlileri atanmalıdır.

Özellikle bu bölgedeki camilere atanan görevlilerin medeni cesareti ve hitabet kabiliyeti yüksek kimselerden olması halk ile birebir kurulan ilişkinin daha sağlam

olmasını sağlayacaktır. Ayrıca bölgedeki camiler birer **kültür merkezi** haline getirilerek buralarda düzenlenecek etkinliklere bölge halkının katılımı sağlanmalıdır. Bu sayede örgüt kontrolüne girmemiş olacak ve aynı zamanda vatandaşlarımız rahatlıkla dini vecibelerini yerine getirebileceklerdir.

Terör örgütleri taban kazanmaya ihtiyaç duydukları kadar faaliyetlerini devam ettirmek amacıyla maddi kaynağa da ihtiyaç duymaktadır. Hizbullah terör örgütüne maddi kaynak aktarımının önüne geçilebilmesi amacıyla; örgüt yanlısı şahıs ve kuruluşlar mali açıdan sıkı bir biçimde denetlenmeli ve banka hesap hareketleri detaylı olarak incelenmelidir.

Hizbullah ve PKK terör örgütleri arasında 1991–1995 yılları arasında adeta kan davası olarak nitelenebilecek bir silahlı çatışma dönemi yaşandığı bilinmektedir. Ancak çatışmaların bitmesiyle iki örgüt arasında tam manasıyla bir barışın sağlandığı söylenemez. Bu konu ile ilgili olarak; İsa ALTSOY tarafından 2003 yılında yazılan *“Kendi Dilinden Hizbullah ve Mücadele Tarihinden Önemli Kesitler”* isimli kitapta, PKK terör örgütünün basın yayın organlarında Hizbullah aleyhine yayınların yer aldığı belirtilerek, *“...geriye dönüp 1991 sonrası Cemaatle yaşadığınız çatışma dönemine bakıp, içine düştüğünüz kötü durumu hatırlamanızda fayda vardır...”* şeklinde PKK terör örgütünü tehdit eder mahiyette ifadeler yer almaktadır.

Önümüzdeki dönemde, PKK terör örgütü bölgede yapılabilecek yeni provakatif eylemler iki örgüt arasındaki düşmanlığı yeniden canlandırabilir, bu bağlamda, Hizbullah terör örgütü ve şiddet yanlısı bazı şahıslarca tepkisel eylemlerin gerçekleştirilebileceği dikkate alınmalı ve bu hususa yönelik güvenlik bölgede güvenlik politikaları geliştirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Akkaya, Muhammed Said, (2004), *Eşreften Esfele*, İstanbul: İhsan Ajans Basım ve Yayım.
- Akman, Nuriye, (2006), “Mehmet Fırcıncı; Politikaya Bulaştık Ama Menfaat İçin Değil”, <http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=343440>, (erişim tarihi: 25.12.2007).
- Akşam, (2003), “Terörün Hedefi İstanbul’daki Sinagoglar”, <http://www.aksam.com.tr/arsiv/aksam/2003/11/15/gundem/gundem1.html>, (erişim tarihi: 25.12.2007).
- Alkan, Necati, (2000), *Psikolojik Harekat Terörizm ve Polis*, Ankara: Emniyet Genel Müdürlüğü TEMÜH Yayınları.
- Alkan, Necati, (2003), “Türkiye’nin Terörizmle Mücadelesi”, http://www.stradigma.com/turkce/ekim2003/10_200305.pdf, (erişim tarihi: 08.11.2007).
- Amerikan Büyükelçiliği, (2006), “Uluslar Arası Din Özgürlüğü Raporu–2006”, http://turkish.turkey.usembassy.gov/uploads/images/u1G5AyJLizXLIZRSD7Q/Int_Freedom_Religion_TURKISH.pdf, (erişim tarihi: 30.10.2007).
- Amerikan Büyükelçiliği, (2007), “Uluslar Arası Din Özgürlüğü Raporu–2007”, http://turkish.turkey.usembassy.gov/uploads/images/u1G5AyJLizXLIZRSD7Q/Int_Freedom_Religion_TURKISH.pdf, (erişim tarihi: 30.10.2007).
- Anadolu Ajansı, (2006), “Hizbullahçıların Tahliye Talebine Ret”, <http://tumgazeteler.com/?a=1346041>, (erişim tarihi:23.12.2007).
- AREM (İçişleri Bakanlığı, Araştırma ve Etütler Merkezi), “İrak’a Asker Gönderilmesinin İç Güvenliğimize Etkileri-Ekim”, (2003), Basın Değerlendirmeleri,04.12.2007, madde 5/i.

- Arslan, Faruk, (2006), “Hangi Türk Hizbullahı Terörist Yetiştiriyor?”, http://www.farukarslan.com/articles/publish/article_102.shtml, (erişim tarihi: 22.10.2007).
- Artuner, Burak ve Kılınç, Erdal, (2000), “Sinagog Baskınında Hizbullah Parmağı”, <http://www.aksam.com.tr/arsiv/aksam/2000/01/23/guncel/guncel1.html>, (erişim tarihi:25.12.2007).
- Aydın, Şenol, (2002), *Türkiye’de Sosyal Politikalar ve Terör*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Bal, İhsan, (2001), “Hizbullah Örneği Çerçevesinde Polisin Terör Operasyonları ve Proaktif Terörle Mücadele”, <http://www.turkishweekly.net/turkce/Hizbullah.pdf>, (erişim tarihi: 21.11.2007).
- Begeç, Suat, (2006), “Yönetimde Yeni Küresel Tehdit: Terörizm ve Bombalı İntihar Eylemi”, *Stratejik Araştırmalar Dergisi*, S.8, (Eylül 2006), ss.10-20.
- Bozkurt, Nurettin, (2000), “Sol ve 28 Şubat”, <http://www.genchukukcular.net/forums.php?m=posts&q=165>, (erişim tarihi:23.11.2007).
- Cebe, Özgür, (2008), “Hizbullah da Sanal Propaganda Yapıyormuş”, <http://www.tumgazeteler.com/?a=2484105>, (erişim tarihi: 15.01.2008).
- Cevizoğlu, Hulki, (2000), “Ben Nilüfer Kızı Konca”, <http://www.aksam.com.tr/arsiv/aksam/yazarlar26.html>, (erişim tarihi:16.12.2007).
- Cumhuriyet*, (2005), “Şeriatçı Terör Yeniden Toparlanıyor”, http://www.kenthaber.com/Arsiv/Haberler/2005/Haziran/11/Haber_67897.aspx, (erişim tarihi: 22.10.2007).
- Çağatay, Soner ve Uslu, Emrullah, (2005), “Hizbullah Yeniden Diriliyor”, <http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=141881>, (erişim tarihi: 19.01.2008).
- Çakır, Ruşen, (2000), “Hizbullah Artık Çatışmaya Hazır”, <http://www.milliyet.com.tr/2007/11/30/son/sontur35.asp>, (erişim tarihi: 12.11.2007).

- Çakır, Ruşen, (2000), “Hizbullah Batı’ya Göç Etti”, <http://www.milliyet.com.tr/2007/11/30/son/sontur35.asp>, (erişim tarihi: 18.01.2008).
- Çakır, Ruşen, (2000), “Hizbullah Sorguları Neden Kaydediyor?”, <http://www.milliyet.com.tr/2007/11/30/son/sontur35.asp>, (erişim tarihi: 06.02.2008).
- Çakır, Ruşen, (2001), “Bilinmeyen Tehlike:Hizbullah”, <http://www.ntvmsnbc.com/news/57468.asp>, (erişim tarihi: 12.01.2008).
- Çakır, Ruşen, (2001), *İslamcı Şiddetin Geleceği Derin Hizbullah*, İstanbul: Metis Yayınları.
- Çakır, Ruşen, (2004), “Hizbullah Nihayet Sessizliğini Bozdu”, <http://www.ntvmsnbc.com/news/275359.asp>, (erişim tarihi: 19.01.2008).
- Çakır, Ruşen, (2005), “Türk Hizbullahı, El Kaide İle İlişki İddialarını Reddetti”, <http://www.vatanim.com.tr/news/275359.asp> (erişim tarihi: 12.08.2007).
- Çakır, Ruşen, (2007), “Geçmiş Bugün ve Gelecek Kısacasında Türkiye Hizbullahı”, *Birikim Dergisi*, S.216, (Nisan 2007), ss.70-79.
- Çarkoğlu, Ali ve Toprak, Binnaz, (2006), *Değişen Türkiye’de Din Toplum ve Siyaset*, Ankara: Tesev Yayınları.
- Çaycı, Sadi, (2007), “Terörizm, Aşırı Akımlar ve Hukuk”, *Stratejik Araştırmalar Aylık Dergi*, S.45, (Nisan 2007), ss.85-95.
- Çitlioğlu, Ercan, (2001), *Tahran Ankara Hattında Hizbullah*, Ankara: Ümit Yayıncılık.
- Çitlioğlu, Ercan, (2007), “Terörizmin Yeni Konsepti”, *Stratejik Analiz Aylık Dergi*, S.21, (Temmuz 2007), ss.38-47.
- Demirel, Emin, (2001), *Hizbullah*, İstanbul: Kültür Sanat Yayıncılık.
- Dilmaç, Sabri, (2004), “Global Tehdit: Terörizm ve Türkiye’ye Etkisi”, *Polis Dergisi*, S.54, (Nisan/Mayıs/Haziran), ss.47-64.
- Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi Kararı, (CMK. nun 250.maddesiyle Özel Yetkili), 2000/182 Esas - 2007/39.

- Duman, Ali, (2007), “Din İstismarı Meselesi”, <http://islamhukuku-genel-konular.blogspot.com/2007/05/din-istismari-meselesi.html>, (erişim tarihi: 01. 04. 2008).
- Eker, Süer, (2006), “Terör Örgütlerinde Dil Kullanımı ve Terörist Söylemlerin Dil Bilimsel Yöntemlerle Meşrulaştırılması”, http://turkoloji.cu.edu.tr/DILBILIM/suer_eker_teror_orgutlerinde_dil_kullanimi_dilbilimsel_meşrulaştırma.pdf, (erişim tarihi:18.12.2007).
- Faraç, Mehmet ve Bulut, Faik, (2001), *Türkiye Hizbullah'ının Anatomisi-Kod Adı Hizbullah*, İstanbul: Günizi Yayıncılık.
- Faraç, Mehmet, (2001), “Camilerde Örgütlenme Sürüyor”, <http://www.mehmetfarac.com/belgeb.asp?select=159>, (erişim tarihi: 25.11.2007).
- Faraç, Mehmet, (2001), “Hizbullahın Kanlı Yolculuğu”, <http://www.mehmetfarac.com/belgeb.asp?select=77>, (erişim tarihi: 27.11.2007).
- Faraç, Mehmet, (2001), “Kanlı Örgütün Stratejisi”, <http://www.mehmetfarac.com/belgeb.asp?select=65>, (erişim tarihi: 15.01.2008).
- Faraç, Mehmet, (2002), “Hizbullah İmaj Peşinde”, <http://www.mehmetfarac.com/belgeb.asp?select=65>, (erişim tarihi: 04.01.2008).
- Faraç, Mehmet, (2002), “Operasyonel Hata”, <http://www.mehmetfarac.com/belgeb.asp?select=65>, (erişim tarihi: 03.01.2008).
- Faraç, Mehmet, (2005), “Hizbullah Siyasallaşıyor”, <http://www.mehmetfarac.com/belgeb.asp?select=331>, (erişim tarihi:21.01.2008).
- Ferid, Ahmed, (1992), (Çeviren: Oktay Yılmaz ve M. Ahmet Varol) *Resulullah'ın Hayatından Önemli Kesitler*, İstanbul: Guraba Yayınları.
- Firatnews*, (2008), “Hizbullah Yeniden Silahlanıyor”, <http://www.firatnews.com/modules.php?name=news&file=article&sid=40527>, (erişim tarihi:13.04.2008).
- Güney, M. Zeki, (2008), “Derin Devler Güçlerinin İslami Hareketleri Hedef Tahtasında Tutma Stratejisi”, <http://huseynisevda.com/news.php?readmore=43>, (erişim tarihi: 16.01.2008).

- Gürkan, Emrah, (2001), *Bilinmeyen Yönleriyle Gaffar OKKAN Suikastı 3310 Öldürüldü*, İstanbul: Güncel Yayıncılık.
- Hiçyılmaz, Ufuk, (2005), “Maskeli Hizbullah’ın Hedefi Cemaatler”, *Aksiyon Dergisi* S. 530, ss.35-40.
- Holm, Nils G, (2004), *Einführung in die Religionspsychologie*, (Çev:Abdülkerim Bahadır), http://www.ilahiyat.selcuk.edu.tr/14/14_abahadir_271_-286.pdf, (erişim tarihi:30.12.2007).
- <http://kriminoloji.blogspot.com>, (2007), “Hizbullah”, <http://kriminoloji.blogspot.com/2007/10/hizbullah.html>, (erişim tarihi:23.12.2007).
- <http://www.islamiyetgercekleri.org>, (2007), “Din ve Demokrasi”, <http://www.islamiyetgercekleri.org/demokrasi.html-27k>, (erişim tarihi: 16.05.2007).
- Hürriyet*, (2000), “Hizbullah Ahlak Zabıtası Bile Kurmuş”, <http://webarsiv.hurriyet.com.tr/2000/02/15/181041.asp>, (erişim tarihi: 25.09.2007).
- Hürriyet*, (2000), “Peş Peşe Kaçırıldılar”, <http://www.webarsiv.hurriyet.com.tr/2000/01/20/173634.asp>, (erişim tarihi: 21.12.2007).
- Hürriyet*, (2003), “Genel Af İçin 1 Milyon İmza”, <http://webarsiv.hurriyet.com.tr/2003/07/02/311167.asp>, (erişim tarihi: 18.01.2008).
- Hürriyet*, (2007), “Hizbullah Davasında Sanıklara Tahliye Yok”, <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/5838073.asp?sd=2>, (erişim tarihi:22.10.2007).
- İflazoğlu, Nazif, (2007), “Başbakanlık: Hizbullah'a Dikkat!", <http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=224551>, (erişim tarihi:23.02.2008).
- Karaman Emniyet Müdürlüğü, (2007), “Terörizmin Amacı”, <http://www.karaman.pol.tr/bilgilerinize/terr.asp>, (erişim tarihi:16.10.2007).
- Karlığa, Bekir, (2006), “Din Terör Savaş ve Global Etik İhtiyacı”, <http://dingorevliileri.blogcu.com/770277/>, (erişim tarihi: 10.09.2007).
- Kızılbayrak, (2000), “Hizbullah Devlet Eliyle Nasıl Beslendi”, <http://www.kizilbayrak.org/2000/38/sayfa31.html>, (erişim tarihi: 23.09.2007).

- Korani, Ali, (1992), *İslami Mücadelede Hizbullahi Yol*, İstanbul: Bengisu Yayınları.
- Kütahya, Barış, (2001), “11 Eylül Ve...,ODTÜ”, *Atatürkçü Düşünce Topluluğu Düşün Dergisi*. S. 14, ss.48-56.
- Laçiner, Sedat, (2007), “Combat against Religionist Terrorism in Turkey: Al Qaeda and Turkish Hezbollah Cases”, <http://www.turkishweekly.net/articles.php?id=178>, (erişim tarihi: 16.10.2007).
- Macit, Nadim, (2006), *Küresel Güç Politikaları, Türkiye ve İslam*, Ankara: Fark Yayınları.
- MGK (Milli Güvenlik Kurulu), (1998), “1998 Yılı MGK Toplantılarının Basın Bildirileri”, (1998), http://www.mgk.gov.tr/turkc/yazdirilabilir_Surum/basinBildirileri/1998/27Mart1998.pdf, (erişim tarihi: 25.03.2008).
- Milliyet*, (1998), “İslamcı Feminist KURİŞ Kaçırıldı”, <http://www.milliyet.com.tr/1998/07/18/siyaset/siy00.html>, (erişim tarihi:18.12.2007).
- Milliyet*, (2007), “Kaçırılan Rahip Edip Savcı Serbest Bırakıldı”, <http://www.milliyet.com.tr/2007/11/30/son/sontur35.asp>, (erişim tarihi: 02.12.2007).
- Nalbant, Müslüm ve Özer, Turgay, (2006), “Din-Terörizm Paradoksunda, Terör Örgütlerince İstismar Edilen Kavramların Analizi”, http://www.egm.gov.tr/temuh/terorizm10_makale6.htm, (erişim tarihi: 17.01.2008).
- NTV, (2007), “Hizbullah Operasyonunun Önemi”, NTV tartışma programı metni, <http://www.ntvmsnbc.com/news/104415.asp>, (erişim tarihi: 24.12.2007).
- Özarslan, Selim, (2005), “Küreselleşme Sürecinde Dinin (İslâm) Sosyal Bütünlüğün Sağlanmasına Katkısı”, *Kelam Araştırmaları Dergisi*, S. 15, ss.45-58.
- Özdemir, Cüneyt, (2004), “Emniyetin “Gizli” Gücü; Önemli İşler Dairesi”, <http://www.deepnot.com/deepmain.php?pKey=382>, (erişim tarihi: 15.01.2008).

- Özdeş, Talip, (2007), “Çağımızda İslâm’ın Algılanması ve Sunulmasında Bazı Önemli Noktalar”, http://www.cumhuriyet.edu.tr /akademik /fak_ilahiyat /der2 /1atozdes .htm, (erişim tarihi: 30.10.2007).
- Özeren, Süleyman, (2004), “Turkish Hizballah: A Case Study of Radical Terrorism”, <http://www.turkishweekly.net/articles.php?id=28>, (erişim tarihi: 08.08.2007).
- Özgür Gündem, (2007), “Başbakanlıktan 'Gizli' İbareli Hizbullah Genelgesi”, <http://www.ozgurgundem.net/yazdir.asp?haberid=37794> , (erişim tarihi: 25.09.2007).
- Özgür, Mustafa, (2002), “Terörizm”, <http://www.caginpolicisi.com.tr /37/ 55-56-57-58.htm> , (erişim tarihi:26.10.2007).
- Öztürk, Saygı, (2007), “Hizbullah Yeniden Sahnede”, [http://www. aktueldergi .org /modules. php ? name = news & file = print & sid=1143](http://www.aktueldergi.org /modules. php ? name = news & file = print & sid=1143), (Erişim Tarihi: 22.12.2007).
- Radikal*, (1999), “Ölüm Makinesi Hizbullah”, <http://www.radikal.com.tr/1999/07/04/turkiye/01olum.html>, (erişim tarihi: 14.12.2007).
- Radikal*, (2001), “Mersin’de Hizbullah Operasyonu: 12 Gözaltı”, <http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=18675>, (erişim tarihi:24.12.2007).
- Radikal*, (2003), “Konca KURİŞ’i Kaçıran Hizbullahçı Yakalandı”, <http://www.radikal.com.tr /haber.php.?haberno=80932>, (erişim tarihi: 17.12.2007).
- Radikal*, (2007), “Hizbullah Küçükleri Kullandı, Silahları Camilerde Sakladı”, <http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=216570>, (erişim tarihi: 21.10.2007).
- Reeve, Simon. (2001), *Yeni Çakal'lar: Remzi Yusuf, Usame Bin Ladin ve Terörizmin Geleceği*, İstanbul: Everest Yayınları.
- Sabah*, (2000), “Türbanıyla Gömmüşler”, <http://www.arsiv.sabah.com.tr/200/01/23/g15.html>, (erişim tarihi:16.12.2007).
- Sabah*, (2005), “Hizbullah’tan Türban Talebi”, <http://arsiv.sabah.com.tr /2005/05/22/siy106.html>, (erişim tarihi: 27.11.2007).

- Sabah*, (2007), “Gaffar OKKAN Unutulmadı”, <http://www.sabah.com.tr/2007/01/25/gnd134.html>, (erişim tarihi: 22.12.2007).
- SOL Günlük Gazete*, (2007), “Yargı, Hizbullah’ın PKK’ya Karşı Kurulduğunu Tespit Etti”, <http://www.sol.org.tr/index.php?yazino=9285>, (erişim tarihi: 25.11.2007).
- Sönmez, Abdülbaki, (2004), *Konuş Yoksa...*, İstanbul: İhsan Ajans Basım ve Yayım.
- Star*, (2001), “Hizbullahın Cellatları”, <http://www.star.com.tr/index.php?yazino=9285>, (erişim tarihi: 23.09.2007).
- Taşkın, Ergin, (2007), “Kavram Kargaşası Ekseninde Türkiye’de Din İstismarı ve Laiklik”, <http://www.ankaraenstitusu.org.tr/yazdir.aspx?ID=262&kat1=1>, (erişim tarihi:28.11.2007).
- TBMM (Türkiye Büyük Millet Meclisi), (2000), “TBMM Hizbullah Raporu 2 şubat 2000”, <http://www.yeniortam.org/belge20.html>, (erişim tarihi:28.11.2007).
- Türkiye*, (2004), “ABD’nin 2003 Global Terörizm Raporu’nda Türkiye”, <http://www.abgs.gov.tr/index.php?p=35303&l=1>, (erişim tarihi: 31.01.2008).
- TşİAD, (2007), “Türk Dış Siyaseti Araştırması”, <http://www.tusiad.org/yayin/gorus/59/12.pdf>, (erişim tarihi: 22.02.2008).
- Uslu, Ahmet, (2002), “Terör rgtlerinin Finans Kaynakları”, *Akademik Bakış Dergisi*, Bahar Dönemi, Polis Akademisi Yayınları, ss13-18.
- www.ateizm1.org, (2007). “Hizbullah”, <http://arsiv.ateizm1.org/ARSIV-III/web/index50ba.html-61k>, (erişim tarihi: 17.05.2007).
- www.haber1.com, (2007) “Hizbullah yesinden Dehşet Veren İtiraf”, <http://www.haber1.com/haber/20070730/Hizbullah-uyesinden-dehşet-veren-itaraf.php>, (erişim tarihi: 22.10.2007).
- www.haberler.com, (2007), “Hizbullah’ın Kahreden Gaffar OKKAN Gerekeşisi”, <http://www.haberler.com/hizbullah-in-kahreden-gaffar-okkan-gerekęesi-haberi/>, (erişim tarihi: 21.09.2007).

www.maksimum.com, (2005), “Polisten Hizbullah Alarmı”, <http://www.Maksimum.com/haberler/haber/24/22271.php>, (erişim tarihi: 15.01.2008).

www.tumgazeteler.com, (2005), “Hizbullah Üyelerine Pişmanlık Beraati”, <http://www.tumgazeteler.com/?a=1174474>, (erişim tarihi: 23.01.2008).

www.tumgazeteler.com, (2007), “Emniyetten Uyarı: Hizbullah Hortladı”, <http://www.tumgazeteler.com/?a=2471885>, (erişim tarihi:20.02.2008).

www.turkishmedia.com, (2007), “‘Allah Adına Parti Kuran’ Hizbullah”, www.turkishmedia.com/forum/lofiversion/index.php/t107567.html, (erişim tarihi: 29.11.2007).

www.velfecr.com, (2007), “Müslümanlara Yönelik Operasyonlar Sürüyor”, http://www.velfecr.com/haber_detay.php?haber_id=3147, (erişim tarihi: 22.11.2007).

www.yuksekovahaber.com, (2007), “Süryanilerin İnsanlık Kokusu”, http://www.yuksekovahaber.com/news_detail.php?id=1204842270, (erişim tarihi: 06.12.2007).

Yenişafak, (2007), “12 Yıl Önce Kaçırılan Rahip: Örgüt Olabilir”, <http://yenisafak.com.tr/gundem/?t=84856>, (erişim tarihi: 01.12.2007).